Region Stockholm

7

Yttrande över Promemorian om dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer

VKN 2020-0084

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Utbildning
Thomas Wiberg Parker

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-05-08

VKN 2020-0084

Vårdens
kunskapsstyrningsnämnd

Yttrande över Promemorian om dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer

Ärendebeskrivning
Region Stockholm har beretts möjlighet att lämna yttrande över Utrikesdepartementets förslag om dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer (UD2020/04338/HI)

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Yttrande om dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer
Remiss Promemorian om dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifiktationer]

Förslag till beslut
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd antar hälso- och sjukvårdsdirektörens yttrande som nämndens yttrande och överlämnar det till Utrikesdepartementet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I promemorian föreslås hur rätten till den dröjsmålstalan som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (yrkeskvalifikationsdirektivet) kan genomföras i svensk rätt - syftet med förslagen i promemorian är att fullfölja de skyldigheter i fråga om dröjsmålstalan som följer av direktivet. Bestämmelserna om dröjsmålstalan i direktivet innebär att avsaknaden av beslut respektive underlåtenhet att meddela beslut hos myndighet (exempelvis Socialstyrelsen) ska kunna överklagas.

Bestämmelserna som föreslås avser 1) utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesövning i en annan stat, 2) överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat och 3) beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer. Om ett beslut inte har fattats av myndighet inom tillämplig tidsfrist förordas att en sökande ska kunna väcka dröjsmålstalan i domstol (förvaltningsdomstol).

I promemorian föreslås författningsändringar i rättegångsbalken, lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Överväganden
Förvaltningens bedömning är, på grundval av promemorian och dess konsekvensanalys, att införandet av dröjsmålstalan inte kommer att påverka Region Stockholm menligt. Utbildning, forskning och kompetensförsörjning kommer inte att påverkas negativt. De förändringar som föreslås påverkar det arbete som utförs av myndigheter och domstolar. Konsekvensanalysen berör inte någonstans regioner och eventuell påverkan på dessa.

När det gäller berörda myndigheter (exempelvis Socialstyrelsen) eller domstolar (förvaltningsdomstol) påförs de dessutom inte några nya åtaganden på grund av förslagen, enligt vad som framgår av promemorian. Att anslagsramarna för myndigheter och domstolar förblir oförändrade är också en tydlig indikation på att förslagen inte innebär ett merarbete.

Förutom detta lämnar, enligt promemorian, direktivet utrymme att utforma bestämmelserna i enlighet med nationella förfaranden. De föreslagna bestämmelserna följer också i största möjliga mån den befintliga förvaltnings- och processrättsliga ordningen i Sverige.

Förslagen innebär heller inga ökade kostnader för enskilda och företag enligt av vad som framgår av promemorian. Tvärtom syftar förändringarna, enligt promemorian, till att ge enskilda i egenskap av sökande ett rättsmedel mot dröjsmål eller passivitet hos myndigheter. Det kan ge ökade förutsättningar för enskilda att dra nytta av rätten till fri rörlighet. Vilket i förlängningen medföra positiva effekter för företag i egenskap av arbetsgivare.

Sammanfattningsvis: förvaltningen föreslår, på grundval av Utrikesdepartementets promemoria och konsekvensanalys, att Region Stockholm i ett yttrande meddelar att förslagen inte kommenteras ytterligare.

Ekonomiska konsekvenser
Remissyttrandet bedöms inte få några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Remissyttrandet bedöms inte få några konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Remissyttrandet bedöms inte få några konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Remissyttrandet bedöms inte få några konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Remissyttrandet bedöms inte få några administrativa konsekvenser.

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Tora Almquist
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Utrikesdepartementet

Godkänd av Magnus Thyberg, 2020-05-08

Utrikesdepartementet

Yttrande över Promemorian om dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer

Region Stockholm tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Utrikesdepartementets förslag om dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer (UD2020/04338/HI).

Regionen har tagit del av promemorian och konsekvensanalysen. På grundval av den information som ni tillhandahållit är vår bedömning att förslagen inte får konsekvenser för de åtaganden regionen har.

Region Stockholm väljer därför att inte kommentera förslaget ytterligare.

Dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer

Innehåll

1 Sammanfattning 5

2 Författningsförslag 7

2.1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken 7

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer 8

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer 9

3 Dröjsmålstalan enligt yrkeskvalifikationsdirektivet 11

3.1 Direktivets bestämmelser 11

3.2 Det förra genomförandet av direktivet 12

3.3 Överträdelseärendet 13

3.4 Förfaranden för vilka det finns rätt till dröjsmålstalan 14
3.4.1 Det europeiska yrkeskortet 15
3.4.2 Erkännande av yrkeskvalifikationer 16

4 Åtgärder mot dröjsmål i svensk och europeisk rätt 21

4.1 Åtgärder mot dröjsmål i EU-rätten 21
4.1.1 Dröjsmålstalan enligt fördragen 21
4.1.2 Allmän unionsrättslig princip om god förvaltning 21
4.1.3 Dröjsmålsinstitut i sekundärrätten 22

4.2 Åtgärder mot dröjsmål i svensk rätt 23
4.2.1 Anmälan till JO eller JK 23

4.2.2 Dröjsmålstalan vid genomförande av EU:s sekundärrätt ... 24
4.2.3 Dröjsmålstalan i förvaltningslagen ... 26

5 Överväganden och förslag ... 27

5.1 Befintliga modeller för dröjsmålstalan kan inte användas ... 27

5.2 En ny modell för dröjsmålstalan ... 32

5.3 Information i kontaktpunkten ... 42

5.4 Särreglering för advokater ... 42

5.5 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser ... 47

6 Konsekvensanalys ... 49

6.1 Behovet av bestämmelserna och syfte ... 49

6.2 Konsekvenser för myndigheter ... 49

6.3 Konsekvenser för förvaltningsdomstolar ... 51

6.4 Konsekvenser för Stockholms tingsrätt ... 53

6.5 Konsekvenser för enskilda och företag ... 53

7 Författningskommentar ... 54

7.1 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken ... 54

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer ... 55

Bilaga 1 Direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer ... 57

1 Sammanfattning

I denna promemoria lämnas förslag på hur rätten till den dröjsmålstalan som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU (yrkeskvalifikationsdirektivet) kan genomföras i svensk rätt.

De föreslagna bestämmelserna omfattar utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat, överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat och beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer. För dessa ärenden föreslås det att en sökande ska kunna väcka dröjsmålstalan i domstol om ett beslut inte har fattats inom den tillämpliga tidsfristen.

I samband med genomförandet av yrkeskvalifikationsdirektivet anförde regeringen att frågan om rätten till dröjsmålstalan skulle övervägas närmare innan några åtgärder vidtogs. Därefter har ett överträdelseärende inletts mot Sverige sedan Europeiska kommissionen funnit att rätten till dröjsmålstalan enligt yrkeskvalifikationsdirektivet inte har genomförts i svensk rätt. Syftet med förslagen i denna promemoria är att fullfölja de skyldigheter i fråga om dröjsmålstalan som följer av direktivet.

I promemorian föreslås författningsändringar i rättegångsbalken, lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att det i rättegångsbalken ska införas en ny paragraf, 8 kap. 8 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	8 kap.
	8 a §
	I ärenden som avses i 2 § tredje stycket får den sökande begära en förklaring av Stockholms tingsrätt att ärendet uppehålls, om advokatsamfundet inte meddelar beslut inom de tidsgränser som gäller för handläggningen.
	Om domstolen bifaller en sådan begäran, ska den besluta att förelägga samfundet att snarast avgöra ärendet.
	Domstolens beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer ska införas en ny paragraf, 19 a §, och närmast före 19 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Dröjsmålstalan
	19 a §
	I ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer, överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat eller utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat får den sökande begära en förklaring av domstol att ärendet uppehålls, om en myndighet inte meddelar beslut inom de tidsgränser som gäller för handläggningen.
	En begäran om en förklaring ska göras hos den allmänna förvaltningsdomstol som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet.
	Om domstolen bifaller en sådan begäran, ska den besluta att förelägga myndigheten att snarast avgöra ärendet.
	Domstolens beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 5 § förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 kap.	
5 §	
Tillväxtverket ansvarar för att det, genom den gemensamma kontaktpunkt som har upprättats enligt lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden och förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden, tillhandahålls	
1. elektronisk information om reglerade yrken och reglerade utbildningar i Sverige i enlighet med artikel 57 i yrkeskvalifikationsdirektivet, *och*	1. elektronisk information om reglerade yrken och reglerade utbildningar i Sverige i enlighet med artikel 57 i yrkeskvalifikationsdirektivet,
2. en elektronisk förmedlingsfunktion i enlighet med artikel 57a i yrkeskvalifikationsdirektivet.	2. en elektronisk förmedlingsfunktion i enlighet med artikel 57a i yrkeskvalifikationsdirektivet, *och*
	3. elektronisk information om den möjlighet till dröjsmålstalan som följer av 19 a § lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och 8 kap. 8 a § rättegångsbalken.

Den information som tillhandahålls ska i lämplig utsträckning vara tillgänglig även på engelska.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

3 Dröjsmålstalan enligt yrkeskvalifikationsdirektivet

3.1 Direktivets bestämmelser

I Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU (yrkeskvalifikationsdirektivet) finns tre bestämmelser om dröjsmålstalan. En rätt till dröjsmålstalan finns vid avsaknad av beslut om

1. utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat (artikel 4c.2),
2. överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat (artikel 4d.7), och
3. beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer (artikel 51.3).

Enligt artiklarna 4c.2, 4d.7 och 51.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet ska således underlåtenhet att inom föreskriven tid besluta om utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat, om överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat eller om erkännande av yrkeskvalifikationer kunna överklagas till domstol enligt nationell rätt. Direktivet ger med andra ord sökanden rätt att väcka en dröjsmålstalan för dessa ärendetyper. Utöver möjligheten att väcka dröjsmålstalan innehåller direktivet bestämmelser om s.k. tyst beviljande, se t.ex. artikel 4d.5 som genomförts i 5 kap. 9 § förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Bestämmelserna om dröjsmålstalan i yrkeskvalifikationsdirektivet innebär att avsaknaden av beslut (artiklarna 4c.2 och 4d.7)

respektive underlåtenhet att meddela beslut (artikel 51.3) ska kunna överklagas. Vad gäller utfärdande av europeiskt yrkeskort enligt artikel 4c ska myndigheten fatta beslut inom tre veckor. Vad gäller överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort enligt artikel 4d ska myndigheten fatta beslut inom en månad. Tidsfristerna börjar löpa när ansökan är komplett, alternativt en vecka efter mottagandet av ansökan om myndigheten inte begär komplettering av handlingar som saknas.

Vid erkännande av yrkeskvalifikationer enligt artikel 51 ska myndigheten fatta beslut inom tre månader. Fristen kan dock under vissa förutsättningar förlängas med en månad. Tidsfristen börjar löpa när en fullständig ansökan inkommer.

3.2 Det förra genomförandet av direktivet

När Utredningen om genomförande av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet lämnade sitt betänkande Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande (SOU 2014:19) fanns det inget generellt dröjsmålsinstitut i svensk förvaltningsrätt. Förvaltningslagsutredningen hade dock lämnat sitt betänkande En ny förvaltningslag (SOU 2010:29). Betänkandet innehöll ett förslag på en bestämmelse om åtgärder vid dröjsmål som senare lades till grund för den nuvarande bestämmelsen i 12 § förvaltningslagen (2017:900). Utredningen om genomförande av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet övervägde den s.k. genomförandemodellen för att införa yrkeskvalifikationsdirektivets krav på dröjsmålstalan i svensk rätt (se avsnitt 4.2.2 för en beskrivning av denna modell). Utredningen avfärdade emellertid modellen, huvudsakligen på grund av risken för förskjutning av tyngdpunkten för sakprövningen från myndigheten till domstolen vilket enligt utredningen innebar en påtaglig risk för att ärendehanteringen totalt sett skulle bli mer utdragen. I stället föreslog utredningen att yrkeskvalifikationsdirektivets krav på dröjsmålstalan skulle genomföras i form av den modell som Förvaltningslagsutredningen hade föreslagit, med tidsgränser anpassade till direktivet. Förslaget innebar att myndigheten antingen skulle avgöra ärendet eller avslå en framställan om att ärendet ska

avgöras inom två veckor från en sådan framställan (SOU 2014:19 s. 395 f.).

Regeringen konstaterade att ett möjligt sätt att genomföra direktivets krav på dröjsmålstalan skulle vara en bestämmelse baserad på Förvaltningslagsutredningens förslag. Regeringen konstaterade emellertid att förslaget från Utredningen om genomförande av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, till skillnad från Förvaltningslagsutredningen, inte reglerade vilka beslut som en domstol skulle få fatta med anledning av ett överklagande av ett avslagsbeslut. Regeringen ansåg därför att utredningens förslag behövde kompletteras i den delen och att yrkeskvalifikationsdirektivets krav på dröjsmålstalan därför krävde ytterligare överväganden (se propositionen Genomförande av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, prop. 2015/16:44 s. 105 f.).

3.3 Överträdelseärendet

Europeiska kommissionen (kommissionen) inledde 2018 ett överträdelseärende mot Sverige där det bl.a. anfördes att det saknades bestämmelser om möjlighet att överklaga behöriga myndigheters avsaknad av beslut i de svenska genomförandebestämmelserna.

Kommissionen anförde i den formella underrättelsen att det i det svenska genomförandet saknas en hänvisning till bestämmelser om möjligheterna att, i enlighet med artikel 4c.2 i yrkeskvalifikationsdirektivet, överklaga behöriga myndigheters avsaknad av beslut (formell underrättelse – överträdelse nummer 2018/2186, C[2018] 4665 final, den 19 juli 2018). Det kan noteras att kommissionens klagomål begränsas till en av de tre artiklarna som ställer krav på införandet av en dröjsmålstalan i nationell rätt.

Sverige anförde i svar till kommissionen att generella bestämmelser om åtgärder mot försenad handläggning nu har införts i förvaltningslagen men att dessa inte till fullo tillgodoser de specifika krav som yrkeskvalifikationsdirektivet ställer. Regeringen konstaterade vidare att en översyn över vilka bestämmelser som behöver införas i svensk rätt för att på ett ändamålsenligt sätt genomföra yrkeskvalifikationsdirektivets bestämmelser om

dröjsmålstalan bör ske och frågan förutsågs utredas ytterligare (Svar på formell underrättelse – Överträdelse nummer 2018/2186 – angående införlivandet av direktiv 2005/36/EG i lydelse enligt 2013/55/EU, dnr UD2018/12333/HI, den 19 september 2018).

Kommissionen välkomnade, i ett motiverat yttrande, åtagandet att genomföra en översyn och att ytterligare utreda införandet av bestämmelser som genomför yrkeskvalifikationsdirektivets krav på dröjsmålstalan, men vidhöll sin bedömning att Sverige inte har fullgjort sina skyldigheter enligt artikel 4c.2 i yrkeskvalifikationsdirektivet (Motiverat yttrande riktat till Konungariket Sverige i enlighet med artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt till följd av att Sverige inte har fullgjort sina skyldigheter enligt artiklarna 4c, 59.2, 59.3 och 59.5 i direktiv 2005/36/EG i dess lydelse enligt direktiv 2013/55/EU, överträdelse nummer 2018/2186, C[2019] 1205 final, den 7 mars 2019).

3.4 Förfaranden för vilka det finns rätt till dröjsmålstalan

Innan lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer antogs reglerades erkännandet av utländska yrkeskvalifikationer i respektive yrkesreglering. När det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet skulle genomföras konstaterade regeringen att det sektorsvisa förfaringssättet hade lett till att det var svårt att överblicka om det tidigare direktivet hade genomförts på ett korrekt sätt. Regeringen påpekade även att det fanns en risk för diskrepans mellan sektorerna när det gällde det faktiska förverkligandet av de rättigheter som direktivet ger enskilda med utländska kvalifikationer (prop. 2015/16:44 s. 39). I och med den nya lagen och förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer genomfördes därför samtliga allmänna delar av yrkeskvalifikationsdirektivet i de horisontella författningarna. Endast bestämmelser som tar sikte på en viss sektor eller ett visst yrke regleras fortsatt i sektorsförfattningar.

De förfaranden för vilka det enligt yrkeskvalifikationsdirektivet ska finnas en rätt till dröjsmålstalan regleras i dag dels i de

horisontella författningarna, dels i sektorsförfattningar. De förfaranden som berörs är, som framgår ovan, två typer av beslut i fråga om europeiskt yrkeskort och beslut i fråga om erkännande av yrkeskvalifikationer.

3.4.1 Det europeiska yrkeskortet

Det europeiska yrkeskortet är ett elektroniskt bevis som styrker att innehavaren antingen uppfyller alla nödvändiga villkor för att tillfälligt tillhandahålla tjänster i en mottagande medlemsstat, eller att innehavarens yrkeskvalifikationer har erkänts för en etablering i en mottagande medlemsstat. De europeiska yrkeskorten utgör ett alternativt sätt för yrkesutövaren att få tillträde till arbetsmarknaden i ett annat land. I stället för att den sökande vänder sig till myndigheterna i mottagarlandet görs ansökan om europeiskt yrkeskort elektroniskt via en webbsida och överförs sedan till IMI (Internal Market Information System). IMI är ett webbaserat kommunikationsverktyg som skapats av kommissionen för att underlätta det administrativa samarbetet mellan myndigheter. Ansökan hanteras därefter av myndigheterna i etableringslandet som kontrollerar om den sökande är lagligen etablerad i landet och att de handlingar som laddats upp är äkta och giltiga. Vilken myndighet som efter den första kontrollen utfärdar det europeiska yrkeskortet beror på vad den sökande avser att göra samt inom vilket yrke han eller hon är verksam.

Det europeiska yrkeskortet utfärdas av etableringslandets myndigheter och överförs till mottagarlandet

- om den sökande tillfälligt önskar utöva ett yrke som inte har konsekvenser för folkhälsa och säkerhet, eller
- om den sökande tillfälligt önskar utöva ett yrke som omfattas av automatiskt erkännande (artikel 4c.1 i yrkeskvalifikations-direktivet).

Det europeiska yrkeskortet förbereds av etableringslandets myndighet men utfärdas av mottagarlandets myndigheter

- om den sökande tillfälligt önskar utöva ett yrke som har konsekvenser för folkhälsa och säkerhet och yrket inte omfattas av automatiskt erkännande, eller
- om den sökande önskar etablera sig i mottagarlandet (artikel 4d.1).

De delar av förfarandet för utfärdande av europeiskt yrkeskort för vilka den sökande enligt direktivet ska ha rätt att överklaga avsaknaden av beslut rör enbart skyldigheter för etableringslandets myndigheter. För den mottagande myndigheten finns i stället en bestämmelse om tyst beviljande (artikel 4d.5).

För att reglerna om europeiskt yrkeskort ska bli tillämpliga för ett visst yrke krävs det att kommissionen har antagit genomförandeakter med sådan effekt. När detta skrivs finns det europeiska yrkeskort för sjuksköterskor, apotekare, fysioterapeuter (sjukgymnaster), bergsguider och fastighetsmäklare (bilaga 1, Kommissionens genomförandeförordning [EU] 2015/983 av den 24 juni 2015 om förfarandet för utfärdande av det europeiska yrkeskortet och tillämpningen av varningsmekanismen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG).

Bestämmelserna om europeiskt yrkeskort har genomförts i 5 och 6 kap. förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

3.4.2 Erkännande av yrkeskvalifikationer

Det tredje förfarandet för vilket det ska finnas en rätt till dröjsmålstalan rör beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer. Förfarandet regleras i artikel 51 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Förfarandet tillämpas på fyra olika ärendetyper som alla har det gemensamt att de gäller ansökningar från yrkesutövare som önskar etablera sig i mottagarlandet. Ärendetyperna utgörs av tre olika former av automatiskt erkännande samt erkännande enligt den s.k. generella ordningen.

Myndigheten i mottagarlandet har i vissa fall möjlighet att kontakta myndigheterna i ursprungslandet för att bl.a. kontrollera att dokument är äkta eller för att säkerställa att den sökande har rätt att utöva yrket i ursprungslandet (artikel 50 i yrkeskvalifikationsdirektivet). Myndigheterna kan också begära

information om vilka krav som ställs i ursprungslandet (artikel 56). Informationsutbytet mellan myndigheter i olika länder sker via IMI.

Automatiskt erkännande

Vid automatiskt erkännande sker erkännande av yrkeskvalifikationer utan bedömning av kvalifikationernas innehåll eller jämförelse med svenska kvalifikationer (se 5 § 10 lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer).

Den första formen av automatiskt erkännande avser erkännande av yrkeserfarenhet när ett yrke regleras genom att det enbart ställs krav på kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art. I Sverige saknas denna typ av yrkesregleringar, och automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet tillämpas därför inte i Sverige (se bedömningen i Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande, SOU 2014:19 s. 358).

Den andra formen av automatiskt erkännande ska under vissa förutsättningar tillämpas om kommissionen antagit en genomförandeakt som reglerar antingen en gemensam utbildningsram eller ett gemensamt utbildningsprov (artiklarna 49a och 49b i yrkeskvalifikationsdirektivet samt 14 och 15 §§ lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer). Hittills har kommissionen endast antagit bestämmelser om ett gemensamt utbildningsprov för skidinstruktörer (Kommissionens delegerade förordning [EU] 2019/907 av den 14 mars 2019 om inrättande av ett gemensamt utbildningsprov för skidinstruktörer i enlighet med artikel 49b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer). Eftersom yrket skidinstruktör är oreglerat i Sverige tillämpas inte heller denna form av automatiskt erkännande av svenska myndigheter.

Den tredje formen av automatiskt erkännande tillämpas för alla yrken för vilka det finns samordnade minimikrav på utbildning. Sådana samordnade krav finns för apotekare, barnmorskor, läkare, specialistläkare, sjuksköterskor, tandläkare, specialisttandläkare, arkitekter och veterinärer (artiklarna 24–49 i yrkeskvalifikations-direktivet). Det är Socialstyrelsen och Statens jordbruksverk som är behöriga myndigheter för dessa yrken, och de är, eftersom arkitektyrket inte är reglerat i Sverige, därmed de enda myndigheter

som tillämpar denna form av automatiskt erkännande. Bestämmelser om denna form av automatiskt erkännande har till viss del införts i sektorsförfattningar (se 13–14 §§ lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer där det hänvisas till föreskrifter som har meddelats i anslutning till patientsäkerhetslagen [2010:659] och lagen [2009:302] om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård).

Handläggningen av denna tredje form av automatiskt erkännande är förhållandevis enkel. I bilaga V till yrkeskvalifikationsdirektivet listas de nationella examensbevis som visar att den sökande gått en utbildning som uppfyller direktivets minimikrav. Myndigheten behöver därför i de flesta fall endast kontrollera om det inlämnade examensbeviset finns i bilagan för att kunna fatta beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer (se 2 kap. 5 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd [SJVFS 2016:9] om behörigheter för djurhälsopersonal och 2 kap. 1–10 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd [HSLF-FS 2016:64] om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården). För 2018 rapporterade de båda berörda myndigheterna att yrkeskvalifikationer erkänts automatiskt vid cirka 1 500 tillfällen.

Erkännande enligt den generella ordningen

När den generella ordningen tillämpas jämförs kvalifikationer från andra länder med svenska kvalifikationskrav för att fastställa om de utländska kvalifikationerna är likvärdiga. Erkännande enligt den generella ordningen tillämpas för alla yrken som inte omfattas av automatiskt erkännande samt för de yrkesutövare som av något skäl inte uppfyller kraven för automatiskt erkännande. Den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer regleras i artiklarna 10–14 i yrkeskvalifikationsdirektivet. Bestämmelserna har genomförts i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (9–11 §§) och i förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer (3 kap.).

Den generella ordningen utgår från principen om ömsesidigt erkännande. Huvudregeln är att det mottagande landet ska ge tillträde till ett yrke om en sökande har rätt att utöva samma yrke i sitt ursprungsland (artikel 13 i yrkeskvalifikationsdirektivet). Mottagarlandet får dock kräva att den sökande genomgår en

anpassningsperiod eller genomgår ett lämplighetsprov om den sökandes utbildning väsentligen avviker från de kvalifikationskrav som gäller i mottagarlandet. Detsamma gäller om det reglerade yrket i mottagarlandet innefattar yrkesaktiviteter som inte ingår i motsvarande yrke i ursprungslandet. Om mottagarlandet kräver kompensationsåtgärder har den sökande i de flesta fall rätt att välja mellan en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov (artikel 14).

När svenska myndigheter bedömer om kvalifikationer från andra länder uppfyller de svenska kraven ska myndigheterna, om det inte är obehövligt, inhämta ett yttrande från Universitets- och högskolerådet (4 kap. 6 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer). Skälet till detta är att denna bedömning kräver en djupgående kunskap om och erfarenhet av såväl det svenska som andra staters utbildningssystem. Vid det senaste genomförandet ansågs det därför vara mer effektivt att samla denna kunskap hos en aktör (SOU 2014:19 s. 311).

4 Åtgärder mot dröjsmål i svensk och europeisk rätt

4.1 Åtgärder mot dröjsmål i EU-rätten

4.1.1 Dröjsmålstalan enligt fördragen

Enligt artikel 265 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) kan en medlemsstat eller en annan institution vända sig till EU-domstolen om en av EU:s institutioner i strid med fördraget underlåter att vidta åtgärder. En dröjsmålstalan ska föregås av att institutionen i fråga har anmodats att avgöra ärendet. Om institutionen inte har agerat två månader efter en sådan anmodan kan en dröjsmålstalan väckas efter att en tidsfrist om ytterligare två månader har löpt ut.

Domstolen tar inte över avgörandet av sakfrågan och kan inte heller förelägga institutionen att avgöra ärendet inom en viss tid (dom UPS Europé mot kommissionen, T-127/98, ECLI:EU:T:1999:1671999, punkt 50). Rättsföljden av att domstolen fastställer ett rättsstridigt dröjsmål är endast att den berörda institutionen enligt artikel 266 i EUF-fördraget är skyldig att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att avgöra ärendet, i enlighet med fördragen.

4.1.2 Allmän unionsrättslig princip om god förvaltning

Artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna innehåller bestämmelser om god förvaltning. Enligt ordalydelsen riktar sig bestämmelserna endast till unionsinstitutionerna och unionens myndigheter. EU-domstolen har dock uttalat att bestämmelsen ger uttryck för en allmän

unionsrättslig princip (PI, C-230/18, ECLI:EU:C:2019:383, punkt 57).

I artikel 41.1 anges att ärenden ska behandlas inom skälig tid. Skäligheten ska bedömas med hänsyn till de särskilda omständigheterna i varje enskilt mål och i synnerhet med beaktande av tvistens betydelse för den berörde, målets komplexitet samt sökandens och den behöriga myndighetens uppträdande (dom P-Baustahlgewebe mot kommissionen, C-185/95, ECLI:EU:C:1998:608, punkt 29). Några absoluta tidsgränser gäller inte på basis av den allmänna unionsrättsliga principen om god förvaltning.

Även om den allmänna unionsrättsliga principen om god förvaltning måste beaktas får medlemsstaterna utifrån sin egen förvaltningsorganisation och sitt eget förvaltningsprocessuella regelsystem utforma bestämmelser om hur rättigheter som följer av EU-rätten tillkommer unionsmedborgarna. Förutsättningarna för detta är dock att medlemsstaterna, när de utformar sin processrätt, inte gör det omöjligt eller orimligt svårt att utöva unionsrättsligt grundade rättigheter, och att rättigheterna inte behandlas mindre förmånligt än rättigheter som följer av nationella bestämmelser (dom Van Schijndel mot Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten, C-430/93, punkt 17).

4.1.3 Dröjsmålsinstitut i sekundärrätten

Inom EU:s sekundärrätt föreskrivs i vissa fall hur lång tid behandlingen av ett ärende får ta i första instans. Dessa tidsfrister förenas i flera fall av på olika sätt utformade institut som reglerar rättsverkan av att en myndighet överskrider den aktuella tidsfristen.

Den vanligaste typen av dröjsmålsinstitut innebär att den sökande anses ha fått avslag på sin ansökan, ett s.k. fiktivt avslag, när en tidsgräns har passerats utan att myndigheten har fattat ett beslut. Ett exempel på en bestämmelse om fiktivt avslag finns i 19 kap. 13 § mervärdesskattelagen (1994:200). Bestämmelsen genomför artikel 19.2 i rådets direktiv 2008/9/EG av den 12 februari 2008 om fastställande av närmare regler för återbetalning enligt direktiv 2006/112/EG om mervärdesskatt till beskattningsbara personer som inte är etablerade i den återbetalande medlemsstaten men i en annan

medlemsstat. Ett fiktivt avslag kan överklagas på samma sätt som ett vanligt avslag och en materiell sakprövning av ärendet är möjlig i den högre instans som prövar överklagandet.

Det finns även bestämmelser som innebär att en ansökan anses bifallen om beslut inte fattas inom tidsfristen, ett s.k. tyst beviljande. Ett exempel på en bestämmelse om tyst beviljande finns i 4 c § förordningen (1998:780) om biluthyrning. (Bestämmelsen genomför artikel 13.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.)

Utöver dessa två dröjsmålsinstitut innehåller EU:s sekundärrätt även i vissa fall en möjlighet att vid tidsfristens utgång väcka talan mot själva underlåtenheten att fatta beslut, en s.k. dröjsmålstalan. Det är denna kategori av dröjsmålsinstitut som förekommer i de artiklar som nu är föremål för genomförande.

För en mer utförlig redogörelse av dröjsmålsinstitut i EU:s sekundärrätt hänvisas till Förvaltningslagsutredningens betänkande En ny förvaltningslag (SOU 2010:29 s. 277 f.).

4.2 Åtgärder mot dröjsmål i svensk rätt

4.2.1 Anmälan till JO eller JK

Enskilda kan göra en anmälan till Riksdagens ombudsmän, JO, om handläggningen av ett ärende har dragit ut på tiden. JO kan, som yttersta åtgärd vid oskäliga dröjsmål, väcka åtal för tjänstefel mot den ansvariga befattningshavaren (6 § lagen [1986:765] med instruktion för Riksdagens ombudsmän). Mer vanligt förekommande är att JO riktar kritik för långsam handläggning mot den berörda myndigheten.

Justitiekanslern, JK, har bl.a. till uppgift att granska myndigheters ärenden som den 1 mars varje år inte har beslutats trots att ärendet inkommit till myndigheten före den 1 juli föregående år (29 § myndighetsförordningen [2007:515]). I samband med den granskningen har JK riktat kritik mot myndigheter för långsam handläggning. JK kan också enligt förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten tillerkänna enskilda ersättning för ideell skada till följd av dröjsmål vid myndigheters handläggning av ärenden.

JO och JK är inte domstolar, och båda institutionernas granskning är i princip begränsad till de ärenden de själva väljer att ta upp (se 19 § lagen med instruktion för Riksdagens ombudsmän och 15 § andra stycket förordningen [1975:1345] med instruktion för Justitiekanslern).

4.2.2 Dröjsmålstalan vid genomförande av EU:s sekundärrätt

En modell som Sverige ofta har använt vid genomförande av dröjsmålstalan innebär, med vissa variationer, att en sökande som inte har fått ett beslut inom en viss tid från det att ansökan getts in kan begära en förklaring av en domstol om att ärendet onödigt uppehålls. Denna modell benämns i det följande genomförandemodellen. Domstolen ska då bl.a. ta ställning till om det finns några giltiga skäl för uppehållet. Gör domstolen en bedömning att så är fallet och konstaterar att det inte är fråga om ett onödigt uppehåll ska begäran avslås. I annat fall ska domstolen lämna en förklaring om att ärendet onödigt uppehålls. Om ett beslut inte lämnats inom en viss tid efter det att domstolen har lämnat en sådan förklaring, ska ansökan anses ha avslagits.

Denna modell användes för första gången 1994 med anledning av genomförandet av första och andra banksamordningsdirektiven (rådets första direktiv 77/780/EEG av den 12 december 1977 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut och rådets andra direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG). I propositionen Om ändrad lagstiftning för banker och andra kreditinstitut med anledning av EES-avtalet, m.m. (prop. 1992/93:89 s. 139) konstaterade regeringen att rätten till domstolsprövning av uteblivet beslut saknade motsvarighet i svensk rätt. Den modell som infördes uppvisade dock likheter med det förslag på en generell dröjsmålstalan som Fri- och rättighetskommittén hade lämnat i sitt slutbetänkande Domstolsprövning av förvaltningsärenden (SOU 1994:117). Kommitténs förslag ledde dock inte till någon lagstiftning om dröjsmålstalan.

Sedan dess har bestämmelser om dröjsmålstalan förts in främst på det finansiella området och finns exempelvis i 10 kap. 2 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, 37 § revisorslagen (2001:883), 14 kap. 2 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, 21 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 6 kap. 26 § tullagen (2016:253).

Även om samma grundmodell har använts finns det skillnader mellan de olika genomförandena. Baserat på direktivens olika krav har exempelvis tidsgränserna anpassats, och vilken domstolsinstans som ska pröva frågan har i regel påverkats av befintliga processrättsliga bestämmelser på det aktuella området. Ytterligare en skillnad mellan genomförandemodellerna är att myndigheten i vissa fall ska underrätta sökanden om skälen för att beslutet inte fattats i tid i samband med att tidsfristen löper ut och att sökanden först därefter får begära en förklaring av domstol om att ärendet onödigt uppehålls (se t.ex. 10 kap. 2 § lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument). I andra fall anges det att sökanden får begära en förklaring direkt när tidsfristen löper ut (se t.ex. 37 § revisorslagen). Det finns även skillnader i fråga om längden på den tidsfrist som börjar löpa om domstolen lämnar en förklaring. I vissa fall är tidsfristen kortare än den ursprungliga (se exempelvis 31 § revisorslagen), i andra fall är tidsfristen lika lång (se exempelvis 21 kap. 5 § försäkringsrörelselagen).

Trots att bestämmelser om rätt till dröjsmålstalan sedan 1994 successivt har införts i svensk rätt till följd av genomförande av EU-rätt har det inte varit möjligt att finna något exempel på att dessa bestämmelser har tillämpats.

För en mer utförlig redogörelse av den tidigare behandlingen i Sverige av dröjsmålsregler i EU:s sekundärrätt hänvisas till Förvaltningslagsutredningens betänkande En ny förvaltningslag (SOU 2010:29 s. 278 f.).

En ytterligare modell för att införa en rätt till dröjsmålstalan användes nyligen i samband med ändringar i utlänningsförordningen (2006:97) för att genomföra bestämmelser i direktiv 2011/98/EU, 2003/109/EG och 2009/50/EG om s.k. administrativ tystnad. De ändringar i utlänningsförordningen som gjordes innebär att en enskild i vissa fall kan inleda en dröjsmålstalan enligt 12 § förvaltningslagen (2017:900) (se avsnitt 4.2.3 nedan) även om kravet

enligt den paragrafen på en spärrtid om sex månader inte är uppfyllt (SFS 2019:1276).

4.2.3 Dröjsmålstalan i förvaltningslagen

År 2018 infördes en generell möjlighet att vidta rättsliga åtgärder mot myndigheters dröjsmål vid hantering av ärenden. Enligt 12 § förvaltningslagen kan den sökande, om ärendet inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader, skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet. Myndigheten har då fyra veckor på sig att antingen avgöra ärendet eller avslå begäran. Ett avslag på begäran kan överklagas till den domstol eller förvaltningsmyndighet som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet. Rätten att överklaga förutsätter alltså ett uttryckligt beslut från myndigheten om att ärendet inte avgörs. Domstolens prövning är inriktad på att klarlägga om beslutsmyndighetens redovisade skäl för att inte avgöra ärendet är hållbara eller inte (se propositionen En modern och rättssäker förvaltning – en ny förvaltningslag, prop. 2016/17:180 s. 124).

En begäran enligt 12 § förvaltningslagen om att ärendet ska avgöras får som ovan nämnts göras tidigast efter sex månader från det att ärendet inleddes (spärrtiden). Tidsgränsen på sex månader ska dock inte uppfattas som en reglering av den rekommenderade tidsåtgången för ärendehandläggningen. Bestämmelsen anger endast en gräns för när förfarandet tidigast ska kunna användas i vissa slags ärenden (se prop. 2016/17:180 s. 297). På detta sätt skiljer sig förutsättningarna från dem som ofta är aktuella när dröjsmålsinstitut inom EU-rätten tillämpas, där definitiva gränser för handläggningstiden förekommer i större omfattning.

5 Överväganden och förslag

5.1 Befintliga modeller för dröjsmålstalan kan inte användas

Bedömning: Varken de modeller som tidigare har använts vid genomförande av dröjsmålstalan i EU:s sekundärrätt eller förvaltningslagens dröjsmålstalan tillgodoser yrkeskvalifikationsdirektivets krav.

Skälen för bedömningen

De olika modellerna av dröjsmålstalan som förekommer i svensk rätt har övervägts som möjliga lösningar för genomförandet av dröjsmålstalan enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Nedan redogörs för hur väl modellerna motsvarar yrkeskvalifikationsdirektivets krav.

Genomförandemodellen

Den modell för dröjsmålstalan som har längst historia i svensk rätt, genomförandemodellen, innebär, med de avvikelser som redogörs för i avsnitt 4.2.2, att en sökande som inte har fått ett beslut inom en viss tid från det att ansökan gavs in kan begära en förklaring av en allmän förvaltningsdomstol om att ärendet onödigt uppehålls. Om ett beslut inte har fattats inom en viss tid efter det att domstolen har lämnat en sådan förklaring, ska ansökan anses ha avslagits. Modellen beskrivs mer utförligt i det ovan nämnda avsnittet.

Det har i vissa sammanhang framförts invändningar mot modellen, bl.a. av Lagrådet, för att den riskerar att leda till en

förskjutning av tyngdpunkten för sakprövningen från myndigheten till domstolen (se propositionen En ny tullag, prop. 2015/16:79, bilaga 10, s. 412). I de fall förfarandet leder till ett fiktivt avslagsbeslut har ingen sakprövning skett hos myndigheten och domstolen blir i praktiken första instans när det fiktiva avslagsbeslutet överklagas. För liknande resonemang, se t.ex. prop. 2015/16:44 s. 107 och prop. 2016/17:180 s. 126. Samtidigt har regeringen anfört att införandet av en rätt till dröjsmålstalan utgör ett tillräckligt effektivt incitament för myndigheterna att avgöra ärenden i tid och att det därför endast i sällsynta fall kommer att bli aktuellt att ett ärende kommer att avgöras av domstolen som första instans (se propositionen Regler för godkända och auktoriserade revisorer, prop. 1994/95:152 s. 67 och prop. 2015/16:79 s. 139).

För de fall av dröjsmål som kan bli aktuella inom ramen för ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer och utfärdande av europeiskt yrkeskort går det att förutse att en domstol i många fall saknar möjligheter att helt ta över den behöriga myndighetens roll. Vid överföring av ett europeiskt yrkeskort till ett annat land krävs exempelvis tillgång till IMI (se avsnitt 3.4.1). Eftersom domstolar saknar sådan tillgång blir de tvungna att förelägga den behöriga myndigheten att utfärda det europeiska yrkeskortet. Även i ärenden som gäller erkännande av utländska yrkeskvalifikationer enligt artikel 51 i yrkeskvalifikationsdirektivet kommer en domstol att ha svårigheter att avgöra ett ärende utan bistånd från svenska och utländska myndigheter. Som framgår av avsnitt 3.4.2 kan det handla om att bedöma om en utländsk utbildning är likvärdig med den svenska motsvarigheten, bedöma vilka kompensationsåtgärder som ska krävas och om att verifiera äktheten i utländska examensbevis via IMI. Inom ramen för regleringen av erkännande av yrkeskvalifikationer och utfärdande av europeiskt yrkeskort bör en lösning för dröjsmålstalan som leder till fiktiva avslagsbeslut hos den behöriga myndigheten sålunda undvikas.

Genomförandemodellen förutsätter även att det kan finnas giltiga skäl för en myndighet att uppehålla ett ärende trots att den tidsgräns som följer av sekundärrättsakten passerats. Domstolens prövning enligt den modellen sker i praktiken i två steg. Först prövar domstolen om tidsfristen för beslutet har passerat och därefter om skälen för att något beslut inte fattats i tid är godtagbara eller inte. De bestämmelser i yrkeskvalifikationsdirektivet som här ska

genomföras saknar dock grunder för att dröjsmål kan vara ursäktliga. Den behöriga myndigheten är alltid skyldig att fatta ett beslut innan tidsgränsen löpt ut. I vissa ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer finns det visserligen en möjlighet till förlängning av tidsfristen med en månad om det finns särskilda skäl (se avsnitt 5.2). Om även den förlängda tidsgränsen överskrids finns det emellertid enligt direktivet en ovillkorlig och omedelbar rätt till dröjsmålstalan.

Det har också övervägts om det är förenligt med de unionsrättsakter som genomförts att skjuta upp den formella domstolsprövningen. Såväl Lagrådet (se propositionen En ny lag om investeringsfonder, prop. 2002/03:150, bilaga 6, s. 457 f.) som advokatsamfundet (prop. 2015/16:79 s. 138) har i fråga om vissa rättsakter framfört att en sökande bör ha rätt att få sin fråga prövad i sak så snart tidsgränsen för myndighetens beslut har löpt ut. Det kan här noteras att de sekundärrättsakter som innehåller bestämmelser om passivitetstalan formuleras olika i detta avseende. I artikel 44.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen är det exempelvis uttryckt som att en enskild ska ha rätt att överklaga ett beslut som fattats av tullmyndigheten och att en enskild som inte erhållit ett beslut inom den gällande tidsgränsen *också* ska ha rätt att överklaga. Av de tre bestämmelserna om passivitetstalan som finns i yrkeskvalifikationsdirektivet följer i stället att det är beslutet *eller* underlåtenheten att meddela beslut *eller* avsaknaden av ett beslut som ska kunna överklagas.

Vid genomförandet av dröjsmålstalan i unionstullkodexen anförde regeringen (prop. 2015/16:79 s. 138) att det var förenligt med artikel 44.1 att skjuta upp den materiella domstolsprövningen så länge rätten att överklaga inte begränsades. Av lydelsen i de relevanta artiklarna i yrkeskvalifikationsdirektivet är det dock tydligare än i tullkodexen att rätten att väcka talan avser själva dröjsmålet och inte en rätt till materiell domstolsprövning så snart tidsgränserna löpt ut. En parallell kan även dras med den form av dröjsmålstalan som regleras i artikel 265 i EUF-fördraget (se avsnitt 4.1.1). EU-domstolens prövning begränsas till att formellt fastställa om institutionens passivitet strider mot fördragets bestämmelser. Fördragets passivitetstalan medför därför ingen rätt till materiell domstolsprövning. Även vid bifall av en sådan talan är

det den ansvariga institutionen som ska fatta beslut i sak. I detta avseende kan en jämförelse också göras med de andra dröjsmålsinstitut som förekommer inom sekundärrätten, nämligen bestämmelser om tyst beviljande eller fiktivt avslag (se avsnitt 4.1.3). Om avsikten i fråga om dröjsmålstalan enligt yrkeskvalifikationsdirektivet hade varit att ge den sökande en rätt att få sin talan prövad i sak så snart tidsgränsen har löpt ut, är det rimligt att dröjsmålsinstitutet fiktivt avslag skulle ha använts i stället för dröjsmålstalan.

Förvaltningslagsmodellen

Enligt den modell som finns i 12 § förvaltningslagen kan en enskild part begära att myndigheten avgör ärendet sex månader efter att ett ärende inletts. Myndigheten har då fyra veckor på sig att antingen avgöra ärendet i sak eller avslå begäran i ett särskilt beslut. Avslås begäran kan avslagsbeslutet överklagas. Om en domstol eller en förvaltningsmyndighet bifaller ett sådant överklagande, ska den besluta att förelägga den myndighet som har meddelat avslagsbeslutet att snarast, eller inom den tid som överinstansen bestämmer, avgöra ärendet. Modellen beskrivs mer utförligt i avsnitt 4.2.3.

Denna modell har inte ensam använts för att genomföra krav i en sekundärrättsakt. Redan när modellen infördes i förvaltningslagen förutsåg dock regeringen följande (prop. 2016/17:180 s. 120).

> Vid ett genomförande av en unionsrättsakt kan det t.ex. visa sig nödvändigt att reglera spärrtiden för en talan om långsam handläggning på ett sätt som avviker från förvaltningslagen. Men i dessa fall är det ofta också nödvändigt att särreglera rättsverkan av en fördröjning. Det är i sådana fall naturligt att hela regleringen tas in i en specialförfattning.

För att modellen ska kunna användas vid genomförandet av yrkeskvalifikationsdirektivet krävs det under alla omständigheter att tidsgränsen för när en enskild part har rätt att begära ett avgörande anpassas efter de tre artiklar som reglerar rätten till passivitetstalan. Det krävs även en förändring av inledandet av tidsgränsen på så sätt

att tiden räknas från det att det finns en komplett ansökan, och inte som är fallet i förvaltningslagen, från det att ärendet inletts.

När dröjsmålstalan i förvaltningslagen utformades var det en utgångspunkt att regleringen skulle passa in i den svenska förvaltningsrättsliga strukturen (prop. 2016/17:180 s. 114). Av detta skäl leder inte förvaltningsmodellen till fiktiva beslut och enskilda har inte möjlighet att föra en självständig talan i fråga om myndighetens underlåtenhet att agera. I stället leder modellen till att myndigheten tvingas fatta ett beslut om att avslå en begäran om att avgöra ärendet. Detta beslut kan sedan överklagas enligt gängse ordning.

Vid genomförande av yrkeskvalifikationsdirektivets krav på dröjsmålstalan måste utgångspunkten dock vara att regleringen ska uppfylla direktivets krav.

För ett korrekt genomförande av yrkeskvalifikationsdirektivets krav är det inte möjligt att kräva att yrkesutövaren först måste begära att myndigheten avgör ärendet och att rätten att överklaga uppkommer först när myndigheten har avslagit denna begäran. I teorin skulle det kunna innebära att en myndighet kan undgå en domstolsprövning genom att avstå från att avslå begäran. Enligt yrkeskvalifikationsdirektivet ska yrkesutövaren emellertid ha en ovillkorlig rätt att väcka talan mot avsaknaden av ett beslut.

Av den anledningen uppfyller inte heller den modell som nyligen användes i samband med ändringar i utlänningsförordningen (se avsnitt 4.2.2) och som innebar att en hänvisning till 12 § förvaltningslagen fördes in i förordningen, dock med en anpassad spärrtid, yrkeskvalifikationsdirektivets krav.

Befintliga modeller kan inte användas

Varken de modeller som tidigare har använts vid genomförande av dröjsmålstalan i EU:s sekundärrätt eller förvaltningslagens dröjsmålstalan tillgodoser sålunda fullt ut de krav som en dröjsmålstalan behöver uppfylla enligt yrkeskvalifikationsdirektivet.

Mot denna bakgrund, och efter att ha analyserat de existerande modellerna i förhållande till yrkeskvalifikationsdirektivets krav, syftet med dröjsmålsförfarandet och den svenska

förvaltningsrättsliga strukturen, kan det konstateras att den bästa lösningen nås genom en kombination av dessa modeller.

5.2 En ny modell för dröjsmålstalan

Förslag: I ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer, överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat och utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat får den sökande begära en förklaring av domstol att ärendet uppehålls, om en myndighet inte meddelar beslut inom de tidsgränser som gäller för handläggningen.

En sådan begäran ska göras hos den allmänna förvaltningsdomstol som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet.

Om en domstol bifaller en sådan begäran ska den besluta att förelägga myndigheten att snarast avgöra ärendet.

Domstolens beslut får inte överklagas.

Bedömning: Det är inte nödvändigt att införa några sanktioner för det fall att en myndighet inte skulle följa domstolens föreläggande.

Skälen för förslaget och bedömningen

Målsättningen bör vara att ta fram ett förslag som ligger så nära befintliga modeller som möjligt och som inte avviker onödigt mycket från den förvaltningsrättsliga strukturen. På så sätt skapas en förutsägbar lösning som underlättar tillämpningen, såväl för de sökande som vill utnyttja dröjsmålstalan som för myndigheter och domstolar. Som regeringen konstaterade vid genomförandet av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet är en möjlig lösning att tillämpa en modell som utgår ifrån förvaltningslagsmodellen men som justeras i nödvändiga delar för att garantera ett korrekt genomförande av direktivet.

Nedan redogörs för hur de förutsättningar som är nödvändiga för ett korrekt genomförande uppfylls samtidigt som modellen följer den förvaltningsrättsliga strukturen.

Dröjsmålstalan bör regleras i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer

Eftersom bestämmelser om dröjsmålstalan utgör bestämmelser om domstolarnas rättskipningsuppgifter, vilka enligt 11 kap. 2 § regeringsformen ska framgå av lag, ska bestämmelserna om dröjsmålstalan införas genom lag. Då dröjsmålstalan ska vara tillämplig för alla yrkesregleringar som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivet framstår det som mest lämpligt att dröjsmålstalan införs i den horisontella lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (se dock avsnitt 5.4 nedan om advokater).

Eftersom dröjsmålstalan endast ska avse tre av de ärendetyper som omfattas av förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer måste tillämpningsområdet för dröjsmålstalan begränsas till dessa. Handläggningsreglerna framgår av förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer (4 kap. 7 §, 6 kap. 6 § första stycket och 6 kap. 8 § första stycket). Eftersom bestämmelser om handläggningen för andra ärenden framgår av förordningen finns starka skäl att behålla handläggningsbestämmelserna på förordningsnivå. Det framstår vidare som mer lämpligt att sådana detaljerade bestämmelser om myndigheters handläggning följer av förordning. Då en avgränsning av tillämpningsområdet för en lag inte bör innehålla direkta hänvisningar till bestämmelser i förordning bör regleringen av dröjsmålstalan i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer i stället avgränsas genom att ärendetyperna anges. De ärenden som omfattas är erkännande av yrkeskvalifikationer, överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat och utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat. Således omfattas exempelvis inte ärenden om europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i Sverige enligt 5 kap. förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Flera av de ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer som omfattas av dröjsmålstalan enligt yrkeskvalifikationsdirektivet avser automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer vid samordnade krav på utbildning. Som framgår av avsnitt 3.4.2 finns samordnade krav för utbildning avseende bl.a. yrkena apotekare, barnmorska, läkare, specialistläkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare samt veterinär. Dessa förfaranden regleras delvis i andra författningar, huvudsakligen

patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) och förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. De tidsgränser som följer av 4 kap. 7 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer är dock även tillämpliga vid automatiskt erkännande. Tidsfristerna gäller nämligen generellt för alla förfaranden för erkännande av yrkeskvalifikationer, vilket bekräftas i 4 kap. 1 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer samt motsatsvis genom bestämmelsen i 4 kap. 7 § andra stycket, som anger att ytterligare en månad kan läggas till tidsfristen i ärenden enligt den generella ordningen och i ärenden om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet vid samordnade krav på yrkeserfarenhet. Med andra ord omfattas bl.a. förfarandet för automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer vid samordnade krav på utbildning av tremånadersfristen i 4 kap. 7 § i förordningen. Bestämmelserna i 4:e kapitlet gäller emellertid endast så länge inte annat anges (1 §). Det är därför nödvändigt att undersöka om avvikande handläggningstider anges i annan författning.

Bestämmelserna om automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer vid samordnade krav på utbildning är uppdelade så att apotekare, barnmorska, läkare, specialistläkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare och specialisttandläkare regleras i 13 § och veterinär i 14 § lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Enligt 13 § lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer ska automatiskt erkännande ske i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till patientsäkerhetslagen (2010:659). I 5 kap. 19 § patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) anges att Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om i vilka fall yrkeskvalifikationer ska erkännas automatiskt. Socialstyrelsen har med stöd av bemyndigandet meddelat föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:64) om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården. Varken patientsäkerhetsförordningen eller Socialstyrelsens föreskrifter anger några andra handläggningsregler avseende tidsfristerna. Tremånadersfristen i förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer gäller således även för de ärendetyperna.

Detsamma gäller de ärenden som omfattas av 14 § lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Bestämmelsen anger att automatiskt erkännande ska ske i de fall som anges i föreskrifter som

har meddelats i anslutning till lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. I förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård anges att Jordbruksverket ska ange vidare föreskrifter. I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2016:9) om behörigheter för djurhälsopersonal finns inte några bestämmelser om andra handläggningstider. Tremånadersfristen gäller således även de ärendena.

Möjligheten att väcka dröjsmålstalan är därför tillgänglig för alla förfaranden för erkännande av yrkeskvalifikationer, även automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer vid samordnade krav på utbildning, när tidsgränsen som anges i 4 kap. 7 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer har överskridits.

En ovillkorlig rätt till dröjsmålstalan bör föreligga vid tidsfristens utgång

Dröjsmålstalan enligt yrkeskvalifikationsdirektivet är en rättighet som tillkommer den sökande och ska enligt direktivet vara tillgänglig omedelbart då den aktuella tidsfristen för ärendet löpt ut. Denna skillnad i förutsättningar gör att det inte är möjligt att tillämpa förvaltningslagens ordning med ett extra led som måste genomföras innan den sökande har rätt att överklaga dröjsmålet. Rätten till dröjsmålstalan bör därför endast bero på tidsfristens utgång i kombination med bristen på beslut.

Den behöriga myndigheten kan i vissa fall vara förhindrad att meddela ett beslut inom de tidsramar som gäller till följd av att en annan myndighet i Sverige, eller i ett annat land, inte försett den med den information som krävs för beslutet. Någon prövning av skälen till dröjsmålet ryms dock inte inom direktivets bestämmelser och det bör därför endast bli fråga om att fastställa att den tidsgräns som gäller för respektive förfarande har passerats. Det bör här noteras att det, såvitt gäller beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer, för vissa ärendetyper är möjligt att förlänga tidsfristen på tre månader med ytterligare en månad om det finns särskilda skäl (4 kap. 7 § andra stycket förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer). Om myndigheten fattar ett sådant beslut om förlängning måste tidsgränsen anses ha passerats först efter utgången av den extra

månaden. Ett beslut om förlängning av tidsfristen måste dock fattas innan de tre månaderna har gått och en myndighet bör därför inte inom ramen för handläggningen av en dröjsmålstalan kunna åberopa att det finns skäl att förlänga fristen. Det bör inte heller vara en fråga för domstolen att i efterhand överpröva om en förlängning varit motiverad, dvs. om det funnits särskilda skäl.

En dröjsmålstalan bör kunna bli ett effektivt påtryckningsmedel eftersom det finns en strävan hos myndigheter att inte få ett uttalande av en domstol att ett ärende är fördröjt. Risken för att få ett sådant uttalande torde i sig leda till att myndigheter påskyndar andra myndigheter såväl i Sverige som utomlands för att få de uppgifter som krävs för att avgöra ärendet i tid. Det finns i det avseendet flera olika vägar att gå för myndigheterna, bl.a. att ange tidsgränser i IMI, kontakta IMI-samordnare i andra länder, utnyttja kontakterna inom rådet för reglerade yrken och att be Universitets- och högskolerådet att kontakta den samordnande myndigheten i ursprungslandet.

Till skillnad från vad som gäller för dröjsmålstalan såväl i förvaltningslagen som i de olika bestämmelser som genomför dröjsmålstalan i EU:s sekundärrätt bör tidsfristen inte börja löpa när ansökan kommer in utan när ansökan är komplett. Att tidsfristen ska börja löpa då ansökan är fullständig framgår av de aktuella bestämmelserna i förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer. I 4 kap. 7 § anges det, som framgår ovan, att beslut i ärenden om erkännande om yrkeskvalifikationer ska fattas senast tre månader från det att en fullständig ansökan har getts in, eller, om det finns särskilda skäl, efter fyra månader. I fråga om överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat eller utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat anges det i förordningen att tidsfristen börjar löpa antingen en vecka efter det att en ansökan getts in, om inga kompletteringar begärts, eller när begärda kompletteringar har getts in (6 kap. 6 och 8 §§).

Talan bör avse dröjsmålet i sig

En dröjsmålstalan som genomför yrkeskvalifikationsdirektivet bör, som framgår ovan, endast ta sikte på huruvida ett beslut har fattats

inom de angivna tidsfristerna. Utan fiktiva beslut undviks risken för att en inledd dröjsmålstalan resulterar i att ärendets sakprövning förskjuts från den behöriga myndigheten till domstol. Fördelarna med denna ordning låg även till grund för utformningen av förvaltningslagens dröjsmålstalan där det framhölls att införandet av fiktiva beslut om möjligt bör undvikas av principiella skäl (prop. 2016/17:180 s. 126).

Som också framgår ovan skulle domstolar dessutom i flera fall sakna förutsättningar att avgöra sakfrågorna om en föregående prövning från den behöriga myndigheten saknas. Detta kan även vara skälet till att EU-lagstiftaren, i just dessa tre fall, valt dröjsmålsinstitutet dröjsmålstalan och inte fiktivt avslag eller tyst beviljande.

Dröjsmålstalan bör väckas i domstol

Artikel 51.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet anger att dröjsmålstalan ska ske i domstol enligt nationell rätt. Någon uttrycklig hänvisning till domstol finns inte i artiklarna 4c.2 eller 4d.7. Det saknas dock på den grunden skäl att göra någon annan tolkning av de artiklarna än att dröjsmålstalan enligt även de förfarandena likväl bör ske i domstol. Det framstår vidare som lämpligt, i ljuset av syftet med bestämmelserna, att en högre instans än den behöriga myndighet som gjort sig skyldig till dröjsmålet hanterar dröjsmålstalan.

Eftersom en förutsättning för ett korrekt genomförande av direktivet är att rätten till dröjsmålstalan ska uppstå omedelbart och ovillkorligen bör det vara möjligt för en enskild att gå direkt till domstol om en myndighet inte har meddelat ett beslut inom den aktuella tidsfristen. Huvudregeln vid överklagande av myndighetsbeslut är att överklagandet lämnas in till den myndighet som har fattat det omstridda beslutet (6 a § förvaltningsprocesslagen [1971:291]). Något beslut föreligger av naturliga skäl inte vid en dröjsmålstalan vilket innebär att andra förutsättningar råder.

Lagrådet påpekade i samband med genomförandet av 2004 års bank- och kreditmarknadsreform att en dröjsmålstalan bör föras i samma instans som överklaganden av beslut i samma typ av ärenden (se propositionen Reformerade regler för bank- och finansieringsrörelse, prop. 2002/03:139, bilaga 6, s. 155). Lagrådets

yttrande i den delen har sedan föranlett ändringar i andra författningar som innehåller dröjsmålstalan för att skapa enhetlighet mellan behörig domstol för överklagande och dröjsmålstalan (se bl.a. propositionen En mer ändamålsenlig förvaltningsprocess, prop. 2012/13:45 s. 83 f.). Den rätt till dröjsmålstalan som 2018 infördes genom förvaltningslagen följer samma ordning, och det anges i 12 § andra stycket förvaltningslagen att en begäran om att avgöra ärendet som har avslagits kan överklagas till den domstol eller förvaltningsmyndighet som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet.

Beslut i ärenden om europeiskt yrkeskort och erkännande av yrkeskvalifikationer kan enligt 42 § förvaltningslagen överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot. I 11 kap 2 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer finns också en påminnelse om bestämmelsen i 40 § förvaltningslagen, som anger att ett sådant beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Mot bakgrund av det anförda bör dröjsmålstalan vad gäller ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer, överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat eller utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat ske i samma instans som är behörig att pröva ett överklagande av sådant ärende, dvs. allmän förvaltningsdomstol.

Förvaltningsprocesslagens bestämmelser gäller i den mån andra lagar eller förordningar inte säger något annat (2 § förvaltningsprocesslagen [1971:291]). Det finns därför inte skäl att i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer ange bestämmelser som redan följer av förvaltningsprocesslagen, t.ex. om att mål ska inledas skriftligen.

Det anges i 14 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar att ett beslut ska överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats. Det finns inte skäl att frångå den ordningen. Det bör dock anmärkas att dröjsmålstalan inte nödvändigtvis utgör ett överklagande i den bemärkelse som avses i paragrafen. En analogitolkning kan vara möjlig men för att garantera att den enskilde, myndigheten och förvaltningsrätten med säkerhet vet vid vilken domstol en dröjsmålstalan ska prövas bör det tydliggöras i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer att dröjsmålstalan ska väckas vid den

förvaltningsrätt i vars domkrets ärendet skulle avgöras i sak. Eftersom lagen om allmänna förvaltningsdomstolar, liksom förvaltningsprocesslagen, är subsidiär, uppstår ingen risk för överlappande regelverk. Utformningen ska ta ledning från förvaltningslagens dröjsmålstalan där behörig domstol anges som den domstol som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet.

Det bör inte finnas någon möjlighet att överklaga

I samband med införandet av den nya förvaltningslagen anförde regeringen att instanskedjan för denna typ av förfaranden, av effektivitetsskäl, bör hållas kort (prop. 2016/17:180 s. 127–128). Eftersom syftet med bestämmelserna om dröjsmålstalan i yrkeskvalifikationsdirektivet är att effektivisera processen och förkorta tiden för enskilda att kunna utöva de yrken som omfattas av bestämmelserna finns inte heller i denna reglering skäl att göra det möjligt för parterna att överklaga till högre domstolsinstans.

Rätten till dröjsmålstalan bör förbrukas när den utnyttjas

I förvaltningslagens bestämmelse om dröjsmålstalan anges att en begäran att myndigheten ska avgöra ärendet endast får utnyttjas vid ett tillfälle under ärendets handläggning. Regeringen ansåg att det inte skulle vara förenligt med effektivitetsintresset att den sökande skulle kunna tvinga fram upprepade bedömningar av utredningsläget (prop. 2016/17:180 s. 128). Förvaltningslagens dröjsmålstalan är utformad för ärenden som i regel saknar fasta tidsgränser. Eftersom de tre ärendetyper som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets dröjsmålstalan alla har på förhand fastslagna tidsgränser är dessa överväganden inte tillämpliga.

Om en dröjsmålstalan bifalls, ska rättsmedlet betraktas som uttömt och rättsläget som fastställt för ärendet i fråga eftersom en bifallen ansökan kräver att tidsfristen löpt ut. Om en myndighet återigen skulle dröja efter domstolens beslut, utgör det inte en överträdelse av de relevanta tidsfristerna i förordningen om yrkeskvalifikationer utan domstolstrots. Det måste betraktas som osannolikt att en myndighet skulle underlåta att följa ett beslut från

allmän förvaltningsdomstol, men för det fall så skulle ske, har den enskilde möjlighet att bl.a. vända sig till JK.

I linje med detta kvarstår rätten till dröjsmålstalan om domstolen konstaterat att myndigheten inte befann sig i dröjsmål. En sådan situation skulle exempelvis kunna uppstå om myndigheten begärt in kompletteringar varefter den enskilde kompletterar med handlingar som han eller hon anser är tillräckliga, utan att de enligt domstolens bedömning är det. I en sådan situation har den aktuella tidsfristen inte börjat löpa och rätten till dröjsmålstalan kan inte sägas ha utnyttjats.

Rättsföljd

I samband med en bifallen dröjsmålstalan enligt förvaltningslagen ska domstolen förelägga myndigheten att avgöra ärendet, antingen snarast eller inom en tid som domstolen bestämmer (49 § förvaltningslagen). Vid beredningen av förslaget fördes en diskussion om domstolarnas möjligheter att förelägga myndigheten att avgöra ärendet. Där angavs att en ordning som innebär att domstolen förelägger myndigheten att fatta beslut inom en fast tidsgräns riskerar att leda till att myndigheter som saknar tillräckligt beslutsunderlag tvingas besluta om avslag. Detta kan leda till att domstolen i ett senare skede måste återförvisa ärendet till myndigheten och att den totala handläggningstiden därmed förlängs. Regeringen föreslog därför att en ordning som innebär att domstolen kan förelägga myndigheten att fatta beslut snarast ska tillämpas om en bestämd frist inte kan anges. I de fall ärendet i princip är klart för avgörande kan domstolen dock förelägga myndigheten att fatta beslut inom en angiven tid (prop. 2016/17:180 s. 127).

I regel förekommer inte några fasta tidsgränser i svensk förvaltningsrätt. Det faktum att yrkeskvalifikationsdirektivets tidsfrister är absoluta gör det svårt att motivera ett domstolsföreläggande som förenas med en viss tidsfrist. En sådan ordning skulle nämligen i praktiken utgöra en ytterligare tidsfrist, vilket skulle göra att de tidsfrister som anges i direktivet i realiteten förlängs. Eftersom inga ursäktliga förseningar förekommer, och eftersom myndigheten redan är i dröjsmål från och med tidsfristens

utgång bör det inte vara möjligt för domstolen att förelägga myndigheten att avgöra ärendet under viss tid. Myndigheten bör därför endast kunna föreläggas att avgöra ärendet snarast, vilket bör tolkas strikt.

Sanktionsmöjlighet

Bristen på sanktioner kopplade till myndigheters dröjsmål var föremål för synpunkter i några av remissyttrandena över förslaget till dröjsmålstalan i Förvaltningslagsutredningens betänkande En ny förvaltningslag (SOU 2010:29). Bland annat Örebro universitet och Förvaltningsrätten i Göteborg ansåg att förslaget till dröjsmålstalan var behövligt men ifrågasatte om bestämmelsen skulle få avsedd verkan om inte också sanktionsmöjligheter infördes (prop. 2016/17:180 s. 128).

Regeringen ansåg när den nya förvaltningslagen infördes, i likhet med utredningen, att några sanktionsmöjligheter inte var nödvändiga. Regeringen anförde dock att det skulle finnas anledning att återkomma till frågan om sanktionsmöjligheter om exempelvis uppenbart domstolstrots skulle bli vanligt förekommande (prop. 2016/17:180 s. 128). Några tecken på att domstolstrots skulle förekomma saknas och det har inte framkommit något annat som föranleder en annan bedömning i detta ärende än den som regeringen gjorde då förslaget om en ny förvaltningslag lämnades.

Det bör vidare poängteras att dröjsmålstalan får antas vara ett tillräckligt incitament för att myndigheter endast i undantagsfall kommer att överskrida de tidsgränser som gäller för handläggningen. Vid införandet av en dröjsmålstalan i regleringen av revisorer antog regeringen att en sådan talan endast skulle behöva tillgripas i sällsynta fall (prop. 1994/95:152 s. 67). Som anges ovan (avsnitt 4.2.2) saknas också exempel på när bestämmelsen tillämpats. Det saknas således behov av sanktionsmöjligheter för att garantera att regelverket följs.

5.3 Information i kontaktpunkten

Förslag: Information om dröjsmålstalan ska finnas tillgänglig genom den kontaktpunkt som anges i 7 kap. 5 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Skälen för förslaget

I samband med myndighetsbeslut följer i regel information om hur beslutet överklagas. Eftersom det inte finns något beslut i de fall där dröjsmålstalan kan aktualiseras kommer den sökande i många fall inte att vara medveten om att rätten till dröjsmålstalan finns eller hur den ska utnyttjas.

Tillväxtverket tillhandahåller en kontaktpunkt med information om erkännande av yrkeskvalifikationer. Kontaktpunkten nås via webbplatsen verksamt.se. Tillväxtverkets ansvar följer av 7 kap. 5 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Paragrafens första punkt anger vilken information som ska finnas och hänvisar i det avseendet till artikel 57 i yrkeskvalifikationsdirektivet. Där anges i punkt f att information om hur man ska överklaga ska finnas tillgänglig i kontaktpunkten. Informationsskyldigheten tycks ta sikte på information om just överklagande, alltså då det finns ett beslut att överpröva.

För att underlätta enskildas möjligheter att ta tillvara sina rättigheter bör informationen på kontaktpunkten även innefatta information om dröjsmålstalan. En ändring med denna innebörd bör därför föras in i förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

5.4 Särreglering för advokater

Förslag: En bestämmelse om dröjsmålstalan för ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer för etablering under svensk advokattitel ska införas i rättegångsbalken. Bestämmelsen ska följa samma modell som föreslås i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Begäran ska lämnas in till Stockholms tingsrätt.

Skälen för förslaget

Enligt artikel 2.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet ska motsvarande bestämmelser i yrkeskvalifikationsdirektivet inte gälla om det finns särskilda regler för erkännande av yrkeskvalifikationer i andra bindande rättsakter som är antagna av EU. Vad gäller advokatyrket finns det sådana särregleringar inom EU:s sekundärrätt. Dessa regleringar gäller friheten för advokater att tillhandahålla tjänster och att stadigvarande utöva advokatyrket i en annan medlemsstat än där de fick auktorisationen. Yrkeskvalifikationsdirektivet är således tillämpligt endast i den mån bestämmelser i de aktuella regleringarna saknas, vilket är fallet i fråga om erkännande av juristers yrkeskvalifikationer i syfte att omedelbart utöva yrket under yrkestiteln i den mottagande medlemsstaten (se skäl 42 till det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet). Detta innebär att yrkeskvalifikationsdirektivet bara är tillämpligt i fråga om stadigvarande yrkesutövning i Sverige under den svenska advokattiteln. Därmed omfattas endast de personer som önskar etablera sig i Sverige under svensk advokattitel av yrkeskvalifikationsdirektivet (se prop. 2015/16:44 s. 53). Vad beträffar dröjsmålstalan är det således endast förfarandet enligt artikel 51.3 som till viss del omfattar advokaters verksamhet i Sverige.

Bestämmelser som genomför yrkeskvalifikationsdirektivet i tillämpliga delar för advokatyrket finns i rättegångsbalken och i Sveriges advokatsamfunds (advokatsamfundet) stadgar. Frågan om erkännande av yrkeskvalifikationer för etablering under svensk advokattitel regleras i 8 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken. Enligt 8 kap. 3 § rättegångsbalken prövas en ansökan om inträde i advokatsamfundet av samfundets styrelse. Denna fungerar således som behörig myndighet för advokatyrket enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Det är också advokatsamfundets styrelse som, tillsammans med samfundets disciplinnämnd, utövar tillsyn över advokatväsendet (SOU 2014:19 s. 260). Enligt 8 kap. 8 § rättegångsbalken kan vissa av advokatsamfundets beslut överklagas, t.ex. avslag på en ansökan om inträde i samfundet. Överklagande sker då till Högsta domstolen.

Enligt samfundets stadgar ska mottagandet av en ansökan om erkännande av yrkeskvalifikationer för etablering under svensk

advokattitel bekräftas inom en månad och sökanden ska underrättas om nödvändiga handlingar saknas. Ansökan ska behandlas och ett motiverat beslut fattas så snart som möjligt och senast inom fyra månader från det att en fullständig ansökan inkommit (4 b § advokatsamfundets stadgar).

Enligt 4 § andra stycket lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer gäller lagen inte för advokatyrket. Det innebär att inte heller bestämmelserna i förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer gäller för advokatyrket (1 kap. 2 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer).

Den som ansöker om erkännande av yrkeskvalifikationer för att etablera sig som advokat i Sverige under svensk advokattitel påverkas således inte av att en dröjsmålstalan införs i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. För att direktivets krav på dröjsmålstalan ska genomföras fullt ut krävs således att bestämmelser om en dröjsmålstalan även införs i fråga om etablering av advokater enligt förfarandet i 8 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken.

Det lämnar huvudsakligen två möjliga lösningar. Antingen ändras lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer så att den även omfattar denna aspekt av regleringen av advokatyrket, eller så införs en rätt till dröjsmålstalan vad gäller tillämpliga delar av advokatyrket separat, i anslutning till de aktuella bestämmelserna i rättegångsbalken.

En lösning som innebär ändringar i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer skulle kunna utformas som ett undantag från det befintliga undantaget för advokatyrket i 4 § andra stycket lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Ett sådant tillägg skulle behöva utformas snävt för att endast de specifika bestämmelser som ska omfattas av dröjsmålstalan undantas från undantaget om advokatyrket. Eftersom endast erkännande av yrkeskvalifikationer för etablering i Sverige under svensk advokattitel omfattas bör undantaget begränsas så att det inte omfattar bl.a. ärenden om europeiskt yrkeskort eller ärenden om etablering under ursprungslandets titel. Nackdelen med en sådan lösning är främst dess komplicerade natur. En sådan lösning skulle dessutom innebära att ett överklagande av ett avslag prövas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken och att en dröjsmålstalan väcks enligt lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Utan ytterligare undantag från bestämmelserna i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer

skulle en dröjsmålstalan mot advokatsamfundet således prövas av allmän förvaltningsrätt, trots att det normala är att domstolsprövning av samfundets beslut sker i allmän domstol.

Eftersom advokatyrket i övrigt regleras separat är det förenat med svårigheter att utforma en bestämmelse om dröjsmålstalan i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer som också omfattar tillämpliga delar av advokatyrket samtidigt som alla andra bestämmelser som genomför yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om advokatyrket undantas från den lagen. Det framstår därför som mest lämpligt att så länge advokatyrket särregleras även särreglera frågan om dröjsmålstalan avseende advokatyrket. En rätt till dröjsmålstalan avseende advokatyrket bör därför föras in i en ny paragraf i anslutning till övriga bestämmelser om överklagande av advokatsamfundets beslut i rättegångsbalken. Bestämmelsen bör följa samma modell som den dröjsmålstalan som föreslås i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer med de avvikelser som anges nedan. De överväganden i övrigt som anförs ovan (avsnitt 5.2) är giltiga även för dröjsmålstalan som rör advokatyrket.

Advokatsamfundets beslut att avslå en ansökan om inträde i samfundet överklagas till Högsta domstolen. Vid utarbetande av förslagen har en utgångspunkt varit att den befintliga förvaltnings- och processrättsliga strukturen i möjligaste mån bör följas. Det är emellertid inte lämpligt att lägga en uppgift av denna enkla natur på Högsta domstolen. Det skulle bl.a. strida mot målsättningen att renodla Högsta domstolens verksamhet så att dess tid och resurser i första hand kan läggas på prejudikatsbildningen (se propositionen Sammansättningsreglerna för Högsta domstolen och Regeringsrätten, prop. 2008/09:117 s. 24–25). I enlighet med huvudregeln i rättegångsbalken (1 kap. 1 §) bör därför tingsrätten vara behörig domstol vid en dröjsmålstalan som rör advokatyrket.

Institutet dröjsmålstalan förekommer inte bland de mål och ärenden som allmänna domstolar handlägger. Det kan emellertid konstateras att bl.a. bristen på ett utvecklat partsförhållande indikerar att handläggningen av en dröjsmålstalan inte utgör rättsskipning utan annan rättsvård, se betänkandet Domstolarnas handläggning av ärenden (SOU 2007:65 s. 101). En dröjsmålstalan bör således betraktas som ett ärende. Eftersom det saknas bestämmelser i rättegångsbalken om handläggningen av denna typ av ärenden blir lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämplig.

För den typ av rättsvårdsärenden där lagen om domstolsärenden tillämpas förekommer i regel bestämmelser om behörig domstol i anslutning till exempelvis överklagandebestämmelser i den materiella regleringen, se t.ex. 16 kap. 10 § ärvdabalken. En motsvarande bestämmelse bör även föras in i anslutning till bestämmelsen om dröjsmålstalan i rättegångsbalken.

Det är inte givet hur en ändamålsenlig regel om behörig domstol för dröjsmålstalan ska se ut eftersom det inte finns något tidigare beslut eller liknande som ska överklagas och eftersom klaganden i många fall kommer att sakna svenskt medborgarskap och fast adress i landet vid tidpunkten för ansökan om erkännande. En möjlig ordning är därför att alla ärenden om dröjsmålstalan handläggs av en och samma tingsrätt. Fördelarna med en sådan ordning är bl.a. att endast en domstol då behöver ha beredskap för att kunna hantera denna ärendetyp, som bedöms bli ytterst sällsynt (se avsnitt 6.4). Dessutom påverkas den klagande inte av var i landet den behöriga domstolen ligger eftersom domstolen bör kunna fatta beslut utan muntlig förhandling, se 13 § lagen om domstolsärenden.

Stockholms tingsrätt är en lämplig tingsrätt för denna ordning, dels för att Stockholms tingsrätt redan är exklusivt eller subsidiärt forum för flera mål- och ärendetyper (se exempelvis 7 kap. 12 § föräldrabalken), dels för att advokatsamfundet har sitt säte i Stockholms tingsrätts domkrets (se förordningen [1982:996] om tingsrätternas domkretsar). Den dröjsmålstalan som föreslås i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer innebär att dröjsmålstalan ska hanteras av den förvaltningsrätt i vars domkrets den behöriga myndigheten finns. Det bör därför anges i den föreslagna bestämmelsen att en begäran om en förklaring att ärendet uppehålls ska göras i Stockholms tingsrätt.

Den enskilde ska ha en ovillkorlig rätt till dröjsmålstalan och ska därför kunna gå direkt till domstol. Detta bör följa direkt av ordalydelsen i den paragraf som införs i 8 kap. rättegångsbalken.

Genom att rätten till dröjsmålstalan förs in i en annan paragraf än bestämmelserna om överklagande tydliggörs det att det är fråga om två olika rättsfigurer. 56 kap. 12 § rättegångsbalken ska således inte tillämpas i fråga om dröjsmålstalan enligt 8 kap. 8 a § i samma balk.

5.5 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna i rättegångsbalken, lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer ska träda i kraft den1 januari 2021.

Bedömning: Det saknas behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget

De föreslagna bestämmelserna i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer respektive rättegångsbalken borde, för ett korrekt genomförande av yrkeskvalifikationsdirektivet, redan vara i kraft. Det saknas därför skäl att skjuta på ikraftträdandet mer än nödvändigt.

Ikraftträdandedatumet för samtliga föreslagna bestämmelser bör således vara den 1 januari 2021.

Det saknas behov av övergångsbestämmelser.

6 Konsekvensanalys

6.1 Behovet av bestämmelserna och syfte

Yrkeskvalifikationsdirektivets bestämmelser om dröjsmålstalan ingick inte i de genomförandeåtgärder som vidtogs 2016. Kommissionen har riktat ett överträdelseärende mot Sverige av vilket det framgår att man anser att det nuvarande svenska genomförandet av yrkeskvalifikationsdirektivet brister i förhållande till bestämmelserna om dröjsmålstalan. Överträdelseärendet redogörs för i avsnitt 3.3.

De föreslagna bestämmelserna om dröjsmålstalan i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och i rättegångsbalken syftar därför till att, i enlighet med de skyldigheter som följer av EU-medlemskapet, genomföra yrkeskvalifikationsdirektivets bestämmelser om dröjsmålstalan i svensk rätt. Direktivet lämnar utrymme att utforma bestämmelserna i enlighet med nationella förfaranden och de föreslagna bestämmelserna följer i största möjliga mån den befintliga förvaltnings- och processrättsliga ordningen.

6.2 Konsekvenser för myndigheter

Om en sökande kan föra en dröjsmålstalan vid avsaknad av beslut inom de gällande tidsgränserna kan det komma att leda till att myndigheterna måste avsätta mer resurser till dessa ärenden för att undvika ett domstolsförfarande.

Det saknas emellertid statistik över hur vanligt det är att myndigheter överskrider den tillämpliga tidsgränsen vid erkännande av yrkeskvalifikationer. Av de myndigheter som handlägger flest ärenden; Socialstyrelsen, Skolverket, Jordbruksverket och Elsäkerhetsverket, vilka står för närmare 95 % av samtliga beslut om

erkännande av yrkeskvalifikationer som fattas av svenska myndigheter där den sökande vill etablera sig i Sverige, är det endast Elsäkerhetsverket som har kunnat tillhandahålla ändamålsenlig statistik. Socialstyrelsens, Skolverkets och Jordbruksverkets statistik över handläggningstiden innehåller endast uppgift om tiden från ansökan till det att ett slutligt beslut är fattat. Det framgår inte hur vanligt det är att myndigheterna begärt in kompletteringar eller när ansökan var komplett. Eftersom tidsgränsen börjar löpa först när en komplett ansökan föreligger går det inte på basis av denna statistik att dra några slutsatser om hur vanligt det är att myndigheterna överskrider tillämpliga tidsgränser.

Under 2018 överskred Elsäkerhetsverket tidsgränsen i 13 av totalt 213 ärenden. Enligt kommissionens databas över reglerade yrken fattade svenska myndigheter närmare 2 900 beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer för etablering i Sverige 2018. Av dessa ärenden rörde ca hälften automatiskt erkännande avseende samordnade minimikrav på utbildning. Elsäkerhetsverket handlägger således endast en liten del av det totala antalet ärenden vid svenska myndigheter och det är därför inte möjligt att dra några allmängiltiga slutsatser av deras statistik. Det är således inte möjligt att bedöma hur stor påverkan införandet av dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer får för myndigheternas resursfördelning.

Rätten till dröjsmålstalan vid utfärdande eller överförande av europeiskt yrkeskort är begränsad till vissa specifika yrken, nämligen sjuksköterska, apotekare, fysioterapeut, fastighetsmäklare och bergsguide. Det är således endast Socialstyrelsen, Fastighetsmäklarinspektionen och Universitets- och högskolerådet som omfattas av regleringen. Handläggningen sker via IMI, varifrån det går att utläsa att samtliga hittillsvarande beslut fattats inom gällande tidsgränser.

Införandet av dröjsmålstalan medför inte några nya arbetsuppgifter för berörda myndigheter. Antalet ärenden påverkas inte heller och tidsgränserna förblir desamma. Om det förhåller sig så att någon av de berörda myndigheterna saknar de resurser som krävs för att fatta beslut inom gällande tidsgränser är detta sålunda inte ett resultat av införandet av en dröjsmålstalan. Det saknas därför skäl att med anledning av nu aktuellt förslag vidta några förändringar av tilldelningen av medel för erkännande av yrkeskvalifikationer.

Enligt förslaget ska Tillväxtverket se till att information om dröjsmålstalan finns tillgänglig i den gemensamma kontaktpunkten. Tillväxtverket har redan i uppdrag att se till att information om hur överklaganden går till ska finnas i kontaktpunkten. Den nya uppgiftens marginella karaktär innebär således att Tillväxtverket kan genomföra uppgiften inom befintliga anslagsramar.

6.3 Konsekvenser för förvaltningsdomstolar

Den dröjsmålstalan som förslås i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer kommer endast att innebära ärendehantering hos förvaltningsdomstolarna i den mån myndigheter är sena i sin handläggning.

Som framgår ovan är det inte möjligt att dra några slutsatser om hur många försenade ärenden som skulle kunna aktualisera dröjsmålstalan.

Oberoende av det konstaterandet kan det dock antas att redan möjligheten till dröjsmålstalan kan ha påverkan på antalet försenade ärenden. Som anförs ovan (avsnitt 5.2) får rätten till en dröjsmålstalan antas vara ett tillräckligt incitament för myndigheter att endast överskrida tidsgränserna som gäller för handläggningen i undantagsfall. Vid införandet av en dröjsmålstalan i regleringen av revisorer fördes ett liknande resonemang och det konstaterades att dröjsmålstalan endast skulle behöva tillgripas i sällsynta fall (se prop. 1994/95:152 s. 67). Som anförs ovan (avsnitt 4.2.2) har dröjsmålsbestämmelsen för revisorer, såvitt känt, inte tillämpats vid något tillfälle.

Även i de fall när en myndighet överskrider tidsgränsen är det svårt att förutsäga i hur stor utsträckning den enskilde väljer att använda förfarandet. Det kan exempelvis tänkas att den sökande väljer att avvakta ett beslut i stället för att gå till domstol, om bedömningen i det enskilda fallet är att den totala handläggningstiden på så sätt blir kortare. Det kan också tänkas att en sökande, redan genom att påtala förekomsten av rätt till dröjsmålstalan, kan frambringa ett avgörande från myndighetens sida utan att behöva gå till domstol.

Sammanfattningsvis är det svårt att uppskatta i hur stor utsträckning handläggning av dröjsmålstalan kommer att bli aktuell

för landets förvaltningsdomstolar. Sannolikt kommer sådan handläggning dock att förekomma i mycket liten omfattning.

Det ska i det sammanhanget erinras om att den dröjsmålstalan som här föreslås har stora likheter med den generella dröjsmålstalan som gäller enligt förvaltningslagen. I brist på genomförandeåtgärder för den dröjsmålstalan som följer av yrkeskvalifikationsdirektivet har förvaltningslagens dröjsmålstalan varit tillämplig på de ärendetyper som omfattas av den dröjsmålstalan som föreslås. Det är således inte så att en rätt till dröjsmålstalan införs för nya ärendetyper. Dröjsmålstalan enligt yrkeskvalifikationsdirektivet kan på många sätt också vara enklare att tillämpa än förvaltningslagens dito; det rör sig i princip endast om en bedömning av huruvida den tillämpliga tidsfristen har börjat löpa, och i så fall om den löpt ut eller inte. Domstolen behöver t.ex. inte göra någon bedömning av om beslutsmyndighetens redovisade skäl för att inte avgöra ärendet är hållbara eller inte.

Förfarandets likheter med de befintliga varianterna av dröjsmålstalan som förekommer i svensk rätt borde innebära att domstolarna har en befintlig ordning på plats för att kunna hantera denna ärendetyp. I samband med införandet av dröjsmålstalan i förvaltningslagen anfördes att det rör sig om en enkel uppgift som lämpligen kan hanteras av ensamdomare (prop. 2016/17:180 s. 283). Detsamma gäller för den dröjsmålstalan som här föreslås.

I samband med den nya förvaltningslagens konsekvensanalys anförde regeringen att det framstår som rimligt att anta att ett förfarande i domstol gällande handläggningsfrågan kommer att aktualiseras endast undantagsvis. Regeringen anförde vidare att reformen sammantaget inte kommer att medföra annat än en marginellt ökad arbetsbelastning för domstolarna (prop. 2016/17:180 s. 283). De förslag som lämnas här är, som nämnt ovan, avsevärt avgränsade och omfattar endast tre ärendetyper, vilket kan jämföras med att förvaltningslagen är tillämplig på alla myndighetsärenden.

Det saknas därför skäl att göra någon annan bedömning än att landets förvaltningsdomstolar kommer att kunna hantera de uppgifter som de föreslås tilldelas inom befintliga anslagsramar.

6.4 Konsekvenser för Stockholms tingsrätt

För Stockholms tingsrätts del innebär förslaget till ny bestämmelse i rättegångsbalken att en ny ärendetyp tillförs domstolens verksamhet. Enligt kommissionens databas över reglerade yrken fattade under 2018 advokatsamfundet 13 beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer för etablering i Sverige.

Advokatsamfundet handlägger med andra ord endast ett fåtal ärenden per år av den typ som kan aktualisera dröjsmålstalan och samfundets egen bedömning är att alla avgörs inom den tillämpliga tidsgränsen. Det framstår således som att det aldrig hittills har uppstått en sådan situation som skulle ha aktualiserat den rätt till dröjsmålstalan som nu föreslås. Det finns inget som talar för att samfundets handläggningstider skulle förändras framöver.

Det mest sannolika bedöms därför vara att det endast i undantagsfall kommer att bli aktuellt för Stockholms tingsrätt att hantera ärenden om dröjsmålstalan enligt den föreslagna bestämmelsen i rättegångsbalken. Vidare gäller det som anförs ovan om ärendenas enkla natur och att de lämpligen kan avgöras av en ensamdomare även för förslaget om dröjsmålstalan i rättegångsbalken.

Förslaget förväntas därmed inte medföra några ökade kostnader för Stockholms tingsrätt.

6.5 Konsekvenser för enskilda och företag

För enskilda och företag innebär förslagen inga ökade kostnader. Direktivets bestämmelser om dröjsmålstalan syftar till att ge enskilda i egenskap av sökande, i de fall som omfattas, ett rättsmedel mot dröjsmål eller passivitet hos myndigheten. Denna möjlighet skapar ökade förutsättningar för enskilda att kunna utnyttja rätten till fri rörlighet i de fall som kräver ansökan om erkännande av yrkeskvalifikationer eller europeiskt yrkeskort. I förlängningen bör detta även medföra positiva effekter för företag i egenskap av arbetsgivare.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

8 kap. 8 a § *I ärenden som avses i 2 § tredje stycket får den sökande begära en förklaring av Stockholms tingsrätt att ärendet uppehålls, om advokatsamfundet inte meddelar beslut inom de tidsgränser som gäller för handläggningen.*

Om domstolen bifaller en sådan begäran ska den besluta att förelägga samfundet att snarast avgöra ärendet.

Domstolens beslut får inte överklagas.

Bestämmelsen, som är ny, genomför artikel 51.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer i lydelsen enligt direktiv 2013/55/EU (yrkeskvalifikationsdirektivet), i den del den rör dröjsmålstalan i ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer från andra medlemsstater för etablering i Sverige under svensk advokattitel. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

I bestämmelsens *första stycke* anges det att om advokatsamfundet har underlåtit att meddela ett beslut i ett sådant ärende som avses i 8 kap. 2 § tredje stycket, inom den tidsgräns som är tillämplig, får den sökande begära en förklaring av Stockholms tingsrätt att ärendet uppehålls (väcka en dröjsmålstalan). En dröjsmålstalan väcks direkt i tingsrätten. Med att ärendet uppehålls avses att ärendet inte har avgjorts inom de gällande tidsgränserna, dvs. att det föreligger ett dröjsmål. Den tillämpliga tidsgränsen följer av 4 b § i advokatsamfundets stadgar. Domstolen ska endast ta ställning till om det är klarlagt att ett sådant dröjsmål föreligger och ska således inte pröva skälen till dröjsmålet.

Av *andra stycket* följer att när domstolen bifaller en dröjsmålstalan enligt bestämmelsen ska den också förelägga advokatsamfundet att snarast avgöra ärendet. Detta bör tolkas strikt. Det finns således inte något utrymme för domstolen att förelägga samfundet att avgöra ärendet inom viss tid. Det finns heller inte någon möjlighet för domstolen att utdöma sanktioner med anledning av en begäran enligt denna paragraf.

Enligt *tredje stycket* kan beslut med anledning av en begäran enligt denna paragraf inte överklagas. Detta gäller oavsett om begäran beviljas eller avslås.

Ärenden om dröjsmålstalan handläggs i tingsrätten enligt lagen om domstolsärenden.

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer

Dröjsmålstalan

19 a § *I ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer, överföring av ansökan om europeiskt yrkeskort till en annan stat eller utfärdande av europeiskt yrkeskort för yrkesutövning i en annan stat får den sökande begära en förklaring av domstol att ärendet uppehålls, om en myndighet inte meddelar beslut inom de tidsgränser som gäller för handläggningen.*

En begäran om en förklaring ska göras hos den allmänna förvaltningsdomstol som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet.

Om domstolen bifaller en sådan begäran, ska den besluta att förelägga myndigheten att snarast avgöra ärendet.

Domstolens beslut får inte överklagas.

Bestämmelsen, som är ny, genomför artiklarna 51.3, 4d.7 samt 4c.2 i yrkeskvalifikationsdirektivet i de delar de rör dröjsmålstalan. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I *första stycket* anges de tre ärendetyper som omfattas av rätten att begära en förklaring av domstol att ärendet uppehålls (väcka en

dröjsmålstalan), om de tidsgränser för handläggningen som gäller för respektive ärendetyp har överskridits. Med att ärendet uppehålls avses att ärendet inte har avgjorts inom de gällande tidsgränserna, dvs. att det föreligger ett dröjsmål. Om domstolen finner att ett sådant uppehåll är klarlagt ska den lämna en förklaring om detta. Tidsgränserna följer av 4 kap. 7 §, 6 kap. 6 § första stycket respektive 6 kap. 8 § första stycket förordningen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer. Alla förfaranden för erkännande av yrkeskvalifikationer som regleras i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och i förordningen omfattas av den föreslagna paragrafen, även de förfaranden som delvis regleras i andra författningar, utanför förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Domstolen ska endast ta ställning till om det är klarlagt att ett dröjsmål föreligger och ska således inte pröva skälen till dröjsmålet eller om det, i förekommande fall, har funnits särskilda skäl för myndigheten att enligt 4 kap. 7 § andra stycket förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer förlänga tidsfristen.

Av *andra stycket* framgår att dröjsmålstalan ska väckas direkt i domstol, i den förvaltningsrätt som skulle vara behörig att pröva ett överklagande i det aktuella ärendet i sak om myndigheten hade fattat ett beslut i ärendet.

I *tredje stycket* anges att när domstolen bifaller en dröjsmålstalan enligt första stycket ska den också förelägga myndigheten att snarast avgöra ärendet. Detta bör tolkas strikt. Det finns således inte något utrymme för domstolen att förelägga myndigheten att avgöra ärendet inom viss tid. Det finns inte heller någon möjlighet att utdöma sanktioner med anledning av en begäran enligt denna paragraf.

Enligt *fjärde stycket* kan beslut inte överklagas.

Direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2005/36/EG[1]

av den 7 september 2005

om erkännande av yrkeskvalifikationer

(text av betydelse för EES)

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

I detta direktiv fastställs de regler enligt vilka en medlemsstat som kräver bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke inom sitt territorium (nedan kallad ”mottagande medlemsstat”) för tillträde till och utövandet av detta yrke skall erkänna sådana yrkeskvalifikationer som förvärvats i en eller flera andra medlemsstater (nedan kallad ”ursprungsmedlemsstat”) och som ger innehavaren av dessa kvalifikationer rätt att där utöva yrket.

I detta direktiv fastställs också regler för ett partiellt tillträde till reglerade yrken och erkännande av yrkespraktik som bedrivs i en annan medlemsstat.

Artikel 2

Räckvidd

1. Detta direktiv skall gälla för alla de medborgare i en medlemsstat, inbegripet fria yrkesutövare, som vill utöva ett reglerat yrke, antingen som egen företagare

[1] Senaste konsoliderade version: 15/04/2019

eller anställd, i en annan medlemsstat än den där de har förvärvat sina yrkeskvalifikationer.

Detta direktiv ska också gälla för alla de medborgare i en medlemsstat som har gjort yrkespraktik utanför ursprungsmedlemsstaten.

2. Varje medlemsstat kan inom sitt territorium, enligt sin egen lagstiftning, tillåta medborgare från medlemsstaterna med yrkeskvalifikationer som inte erhållits i en medlemsstat att utöva ett reglerat yrke enligt artikel 3.1 a. För de yrken som omfattas av avdelning III kapitel III skall detta första erkännande ske i överensstämmelse med de minimikrav på utbildning som anges i det kapitlet.

3. Om det för ett visst reglerat yrke finns andra särskilda regler för erkännande av yrkeskvalifikationer finns i ett separat instrument i gemenskapslagstiftningen, skall motsvarande bestämmelser i det här direktivet inte gälla.

4. Detta direktiv ska inte tillämpas på notarier som har utsetts av offentliga myndigheter.

Artikel 3

Definitioner

1. I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) reglerat yrke: en eller flera former av yrkesverksamhet där det genom lagar och andra författningar direkt eller indirekt krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av verksamheten eller någon form av denna; i synnerhet skall användandet av en yrkestitel som genom bestämmelser i lagar och andra författningar enbart får användas av den som innehar en viss yrkeskvalifikation utgöra en form av utövande. När första meningen inte är tillämplig, skall ett sådant yrke som avses i punkt 2 betraktas som ett reglerat yrke.

b) yrkeskvalifikationer: kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer, ett kompetensbevis enligt artikel 11 a i och/eller yrkeserfarenhet.

c) bevis på formella kvalifikationer: examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis för en yrkesutbildning som huvudsakligen ägt rum i gemenskapen, utfärdat av en myndighet i en medlemsstat vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar. När första meningen inte är tillämplig, skall ett sådant bevis på formella kvalifikationer som avses i punkt 3 betraktas som bevis på formella kvalifikationer.

d) behörig myndighet: varje myndighet eller organ som medlemsstaterna bemyndigat att utfärda eller ta emot utbildningsbevis och andra handlingar eller upplysningar, samt att ta emot ansökningar och fatta de beslut som avses i detta direktiv.

e) reglerad utbildning: all utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke och som omfattar en eller flera kurser som vid behov kompletteras genom yrkesutbildning, provtjänstgöring eller yrkesutövning.

Utformningen av och nivån på yrkesutbildningen, provtjänstgöringen eller yrkesutövningen skall fastställas i den berörda medlemsstatens lagar och andra författningar, eller övervakas eller godkännas av den för ändamålet utsedda myndigheten.

f) yrkeserfarenhet: det faktiska och lagliga utövandet av det berörda yrket på heltid eller deltid under motsvarande tid i en medlemsstat.

g) anpassningsperiod: utövande av ett reglerat yrke i den mottagande medlemsstaten under en behörig yrkesutövares ansvar, eventuellt åtföljt av kompletterande utbildning. Denna praktik skall bedömas. De detaljerade bestämmelserna för anpassningsperioden och dess utvärdering samt status för en migrerande praktikant skall fastställas av den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten.

Den status som personen får i den mottagande medlemsstaten, särskilt när det gäller rätt till vistelse samt skyldigheter, sociala rättigheter och förmåner, ersättningar och arvoden, skall fastställas av de behöriga myndigheterna i nämnda medlemsstat i enlighet med tillämplig gemenskapslagstiftning.

h) lämplighetsprov: ett prov som gäller den sökandes yrkeskunnighet, färdigheter och kompetens och som genomförs eller erkänns av de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten i syfte att bedöma den sökandes förmåga att utöva ett reglerat yrke i denna medlemsstat.

För att möjliggöra genomförande av detta prov ska de behöriga myndigheterna upprätta en förteckning över de ämnen som, utifrån en jämförelse mellan den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten och den som den sökande har genomgått, inte omfattas av de examens- eller andra behörighetsbevis som den sökande har.

Lämplighetsprovet ska utformas med beaktande av att den sökande är en behörig yrkesutövare i ursprungsmedlemsstaten eller den medlemsstat den sökande kommer ifrån. Det ska omfatta ämnen valda ur förteckningen och i vilka kunskap är väsentlig för att kunna utöva yrket i fråga i den mottagande medlemsstaten. Provet får också omfatta kännedom om de yrkesregler som gäller för ifrågavarande verksamhet i den mottagande medlemsstaten.

De närmare bestämmelserna för lämplighetsprovet och status i den mottagande medlemsstaten för den som vill förbereda sig för provet i den medlemsstaten ska fastställas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten.

i) företagsledare: varje person som har varit verksam i ett företag inom ifrågavarande yrkesgren

i) som företagsledare eller chef för en filial, eller

ii) som ställföreträdare för ägaren till ett företag eller till en företagsledare, om befattningen innebär att han/hon har ett ansvar motsvarande ägarens eller företagsledarens, eller

iii) i arbetsledande funktion med arbetsuppgifter av affärsmässig och/eller teknisk art och med ansvar för en eller flera avdelningar inom företaget.

j) yrkespraktik utan att det påverkar artikel 46.4, en period med praktik som sker under handledning, förutsatt att det utgör ett villkor för tillträde till ett reglerat yrke, och som kan äga rum under eller efter en avslutad utbildning som leder till ett examensbevis.

k) europeiskt yrkeskort ett elektroniskt bevis för antingen att yrkesutövaren uppfyller alla nödvändiga villkor för att temporärt och tillfälligt tillhandahålla tjänster i en mottagande medlemsstat eller erkännandet av yrkeskvalifikationer för etablering i en mottagande medlemsstat.

l) livslångt lärande all allmän utbildning, yrkesutbildning, icke-formell utbildning och informellt lärande som sker genom livet och leder till ökade kunskaper och färdigheter och ökad kompetens, som kan innehålla yrkesetik.

m) tvingande hänsyn av allmänt intresse hänsyn som erkänns som sådana i rättspraxis vid Europeiska unionens domstol.

n) poäng inom ramen för det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS-poäng) meritsystem för högre utbildning som används i det europeiska området för högre utbildning.

2. Ett yrke som utövas av medlemmarna i en sådan sammanslutning eller organisation som anges i bilaga I skall betraktas som ett reglerat yrke.

De sammanslutningar eller organisationer som avses i första stycket har särskilt till uppgift att främja och upprätthålla hög standard inom det berörda yrkesområdet. För detta syfte är de föremål för erkännande i en medlemsstat i en speciell form och tilldelar sina medlemmar bevis på formella kvalifikationer, ser till att medlemmarna iakttar de regler för yrkesmässigt uppförande som de föreskriver och ger dem rätten att använda en titel eller en bokstavsförkortning eller att erhålla en ställning som motsvarar detta bevis på formella kvalifikationer.

När en medlemsstat erkänner en sådan sammanslutning eller organisation som avses i första stycket ska den underrätta kommissionen. Kommissionen ska undersöka huruvida sammanslutningen eller organisationen uppfyller de villkor som anges i andra stycket. För att vederbörlig hänsyn ska tas till den lagstiftning som utvecklats i medlemsstaterna ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c för att uppdatera bilaga I om de villkor som anges i andra stycket har uppfyllts.

När de villkor som anges i andra stycket inte uppfyllts, ska kommissionen anta en genomförandeakt för att förkasta den begärda uppdateringen av bilaga I.

3. Som bevis på formella kvalifikationer skall också betraktas varje bevis på formella kvalifikationer som utfärdats i tredjeland, om innehavaren har tre års yrkeserfarenhet inom det berörda yrket på den medlemsstats territorium där beviset på formella kvalifikationer erkändes i enlighet med artikel 2.2 och detta har intygats av den medlemsstaten.

Artikel 4

Verkan av erkännandet

1. Om den mottagande medlemsstaten erkänner yrkeskvalifikationerna ska detta ge förmånstagare möjlighet att få tillträde i den medlemsstaten till samma yrke som denne är behörig för i ursprungsmedlemsstaten och att utöva det yrket i den mottagande medlemsstaten på samma villkor som dess medborgare.

2. I detta direktiv skall det yrke som sökanden önskar utöva i den mottagande medlemsstaten vara detsamma som sökanden är behörig för i ursprungsmedlemsstaten, om det rör sig om jämförbara verksamheter.

3. Genom undantag från bestämmelserna i punkt 1 ska partiellt tillträde beviljas i den mottagande medlemsstaten enligt de villkor som anges i artikel 4f.

Artikel 4a

Europeiskt yrkeskort

1. Medlemsstaterna ska på begäran av innehavare av en yrkeskvalifikation utfärda ett europeiskt yrkeskort till dem, på villkor att kommissionen har antagit de relevanta genomförandeakter som avses i punkt 7.

2. När ett europeiskt yrkeskort har införts för ett visst yrke genom relevanta genomförandeakter som antagits i enlighet med punkt 7 får innehavare av en relevant yrkeskvalifikation välja att ansöka om ett sådant kort eller att använda det förfarande som anges i avdelningarna II och III.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att innehavaren av ett europeiskt yrkeskort åtnjuter alla de rättigheter som tillerkänns enligt artiklarna 4b–4e.

4. Om innehavaren av en yrkeskvalifikation avser att tillhandahålla andra tjänster enligt avdelning II än sådana som omfattas av artikel 7.4 ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet utfärda ett europeiskt yrkeskort i enlighet med artiklarna 4b och 4c. Det europeiska yrkeskortet ska, om tillämpligt, utgöra den skriftliga underrättelsen som avses i artikel 7.

5. Om innehavaren av en yrkeskvalifikation avser att etablera sig i en annan medlemsstat enligt avdelning III kapitel I–IIIa eller att tillhandahålla tjänster enligt artikel 7.4, ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet fullfölja alla förberedande steg vad gäller den sökandes enskilda akt som skapats i informationssystemet för den inre marknaden (IMI) (IMI-akten) i enlighet med artiklarna 4b och 4d. Den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet ska utfärda det europeiska yrkeskortet i enlighet med artiklarna 4b och 4d.

För etablering ska utfärdandet av ett europeiskt yrkeskort inte innebära automatisk rätt att utöva ett särskilt yrke om det redan innan ett europeiskt yrkeskort införs finns registreringskrav eller andra kontrollförfaranden i den mottagande medlemsstaten för detta yrke.

6. Medlemsstaterna ska utse behöriga myndigheter för behandling av IMI-akter och utfärdande av europeiska yrkeskort. Dessa myndigheter ska sörja för en opartisk och objektiv behandling i god tid av ansökningar om europeiska yrkeskort. De rådgivningscentrum som avses i artikel 57b kan också agera som behöriga myndigheter. Medlemsstaterna ska se till att de behöriga myndigheterna och rådgivningscentrumen informerar medborgarna, inbegripet potentiella sökande, om hur ett europeiskt yrkeskort fungerar och dess mervärde för de yrken för vilka det är tillgängligt.

7. Kommissionen ska genom genomförandeakter, anta de åtgärder som krävs för att garantera en enhetlig tillämpning av bestämmelserna om det europeiska yrkeskortet för de yrkesutövare som uppfyller de villkor som anges i det andra stycket i denna punkt, inklusive åtgärder rörande yrkeskortens utformning, behandlingen av skriftliga ansökningar, de översättningar som den sökande ska tillhandahålla vid ansökningar om europeiska yrkeskort, närmare uppgifter om de handlingar som krävs i enlighet med artikel 7.2 eller bilaga VII för att ansökan ska vara fullständig samt förfaranden för hur betalningar för ett europeiskt yrkeskort ska göras och behandlas, med beaktande av särdragen för det berörda yrket. Kommissionen ska också genom genomförandeakter specificera hur, när och för vilka handlingar behöriga myndigheter får begära bestyrkta kopior i enlighet med det andra stycket i artikel 4b.3, artiklarna 4d.2 och 4d.3 för yrket i fråga.

Införandet av det europeiska yrkeskortet för ett särskilt yrke genom antagandet av relevanta genomförandeakter som avses i det första stycket ska omfattas av samtliga följande villkor:

a) Det ska finnas betydande rörlighet eller potential för betydande rörlighet för yrket i fråga.

b) De berörda aktörerna ska ha uttryckt tillräckligt intresse.

c) Det yrke eller den utbildning som utformats för ett visst yrke ska vara reglerat i ett stort antal medlemsstater.

Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 58.2.

8. De avgifter som sökande kan behöva betala för administrativa förfaranden vid utfärdande av europeiska yrkeskort ska vara rimliga och proportionella och överensstämma med ursprungsmedlemsstatens och den mottagande medlemsstatens kostnader, och får inte avskräcka aktörer från att ansöka om ett europeiskt yrkeskort.

Artikel 4b

Ansökan om ett europeiskt yrkeskort och skapande av en akt i IMI

1. Ursprungsmedlemsstaten ska göra det möjligt för en innehavare av en yrkeskvalifikation att ansöka om ett europeiskt yrkeskort genom ett online-verktyg vilket tillhandahålls av kommissionen, som automatiskt skapar en IMI-akt för den sökande i fråga. Om en ursprungsmedlemsstat även tillåter skriftliga ansökningar ska den införa de nödvändiga arrangemangen för att skapa IMI-akten, skicka information till den sökande och utfärda det europeiska yrkeskortet.

2. Ansökningar ska styrkas av sådana handlingar som föreskrivs i de genomförandeakter som ska antas i enlighet med artikel 4a.7.

3. Inom en vecka efter mottagandet av ansökan ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet bekräfta mottagandet av ansökan och informera den sökande om handlingar eventuellt saknas.

I förekommande fall ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet utfärda kompletterande intyg i enlighet med kraven i detta direktiv. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ska kontrollera huruvida den sökande är lagligt etablerad i ursprungsmedlemsstaten och huruvida alla nödvändiga handlingar som har utfärdats i ursprungsmedlemsstaten är giltiga och äkta. Om det finns skälig grund för tvivel ska ursprungsmedlemsstaten kontakta det relevanta organet och får begära bestyrkta kopior av handlingarna från den sökande. Om samma sökande senare lämnar nya ansökningar får ursprungsmedlemsstatens och den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter inte begära förnyad inlämning av handlingar som redan finns i IMI-akten och som fortfarande är giltiga.

4. Kommissionen får genom genomförandeakter anta de tekniska specifikationerna för de uppgifter som finns i det europeiska yrkeskortet och i IMI-akten, de åtgärder som krävs för att säkerställa att dessa uppgifter har integritet, behandlas konfidentiellt och är korrekta, och villkoren och förfarandena för att utfärda ett europeiskt yrkeskort till innehavaren, inbegripet möjligheten att ladda ned kortet eller inge uppdateringar till IMI-akten.

Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 58.2.

Artikel 4c

Europeiskt yrkeskort för temporärt och tillfälligt tillhandahållande av andra tjänster än sådana som omfattas av artikel 7.4

1. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ska inom tre veckor kontrollera ansökan och de kompletterande handlingarna i IMI-akten och utfärda det europeiska yrkeskortet för temporärt och tillfälligt tillhandahållande av andra tjänster än sådana som omfattas av artikel 7.4. Denna tidsperiod ska påbörjas vid mottagandet av de handlingar som saknas som avses i artikel 4b.3 första stycket eller, om inga övriga handlingar begärts, vid utgången av den enveckasfrist som anges i det stycket. Den ska sedan utan dröjsmål vidarebefordra det europeiska yrkeskortet till den behöriga myndigheten i varje berörd mottagande medlemsstat och ska informera den sökande om detta. Den mottagande medlemsstaten får inte kräva en ytterligare underrättelse enligt artikel 7 för de påföljande 18 månaderna.

2. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighets beslut eller avsaknad av beslut inom den treveckorsperiod som avses i punkt 1 ska kunna överklagas enligt nationell lagstiftning.

3. Om innehavare av ett europeiskt yrkeskort önskar tillhandahålla tjänster i andra medlemsstater än de som ursprungligen anges i den ansökan som avses i punkt 1 får innehavaren ansöka om en sådan utökning. Om innehavaren önskar tillhandahålla tjänster utöver perioden om 18 månader som avses i punkt 1 ska innehavaren informera den behöriga myndigheten om detta. Under alla omständigheter ska innehavaren också tillhandahålla information om väsentliga förändringar i den faktiska situation som uppgivits i IMI-akten, som ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet har rätt att begära i enlighet med de genomförandeakter som ska antas enligt artikel 4a.7. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ska vidarebefordra det uppdaterade europeiska yrkeskortet till den berörda mottagande medlemsstaten.

4. Ett europeiskt yrkeskort ska vara giltigt på alla de mottagande medlemsstaternas hela territorium så länge som dess innehavare behåller rätten att utöva verksamhet, på grundval av de handlingar och uppgifter som finns i IMI-akten.

Artikel 4d

Europeiskt yrkeskort för etablering och temporärt och tillfälligt tillhandahållande av tjänster enligt artikel 7.4

1. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ska inom en månad vid utfärdandet av ett europeiskt yrkeskort för etablering eller temporärt och tillfälligt tillhandahållande av tjänster enligt artikel 7.4 kontrollera de inlämnade styrkande handlingarnas äkthet och giltighet i IMI-akten. Denna tidsperiod ska påbörjas vid mottagandet av de saknade handlingar som avses i artikel 4b.3 första stycket eller, om inga övriga handlingar begärts, vid utgången av den enveckasfrist som anges i det stycket. Den ska överföra ansökan utan dröjsmål till den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet. Ursprungsmedlemsstaten ska informera den sökande om hur långt handläggningen av ansökan fortskridit samtidigt som den överför ansökan till den mottagande medlemsstaten.

2. I de fall som avses i artiklarna 16, 21, 49a och 49b ska en mottagande medlemsstat besluta om huruvida den ska utfärda ett europeiskt yrkeskort som

avses i punkt 1 inom en månad från mottagande av den ansökan som överförts av ursprungsmedlemsstaten. Om det finns skälig grund för tvivel får den mottagande medlemsstaten begära ytterligare uppgifter, eller en bestyrkt kopia av en handling från ursprungsmedlemsstaten som denna ska tillhandahålla senast två veckor efter det att begäran inlämnats. Om inte annat följer av punkt 5 andra stycket, ska enmånadsfristen gälla utan hinder av en sådan begäran.

3. I de fall som avses i artikel 7.4 och artikel 14 ska den mottagande medlemsstaten, inom två månader från den dag den mottar den ansökan som överförts av ursprungsmedlemsstaten, besluta om huruvida den ska utfärda ett europeiskt yrkeskort eller låta innehavaren av en särskild yrkeskvalifikation genomgå kompensationsåtgärder. Om det finns skälig grund för tvivel får den mottagande medlemsstaten begära ytterligare uppgifter, eller en bestyrkt kopia av en handling från ursprungsmedlemsstaten som denna ska tillhandahålla senast två veckor efter inlämnandet av begäran. Om inte annat följer av punkt 5 andra stycket, ska tvåmånadersfristen tillämpas, utan hinder av en sådan begäran.

4. Om den mottagande medlemsstaten inte får de nödvändiga uppgifter som den har rätt att kräva, i enlighet med detta direktiv, för att besluta om utfärdande av det europeiska yrkeskortet från ursprungsmedlemsstaten eller den sökande kan den vägra att utfärda ett kort. En sådan vägran ska vara motiverad.

5. Om den mottagande medlemsstaten inte fattar ett beslut inom de tidsfrister som anges i punkterna 2 och 3 i denna artikel eller inte lyckas anordna ett lämplighetsprov i enlighet med artikel 7.4 ska det europeiska yrkeskortet anses vara utfärdat och ska skickas automatiskt via IMI till innehavaren av yrkeskvalifikationen.

Den mottagande medlemsstaten ska ha möjlighet att förlänga med två veckor de tidsfrister som fastställs i punkterna 2 och 3 för ett automatiskt utfärdande av det europeiska yrkeskortet. Den ska ange skälen till förlängningen och vederbörligen informera den sökande. En sådan förlängning med två veckor får upprepas en gång och endast om det är absolut nödvändigt, särskilt om skälen rör folkhälsan eller tjänstemottagarnas säkerhet.

6. De åtgärder som ursprungsmedlemsstaten vidtar i enlighet med punkt 1 ska ersätta alla ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer enligt den mottagande medlemsstatens nationella lagstiftning.

7. De beslut som ursprungsmedlemsstaten och den mottagande medlemsstaten antar enligt punkterna 1–5 eller avsaknaden av ett beslut från ursprungsmedlemsstatens sida ska kunna överklagas enligt den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning.

Artikel 4e

Behandling av och tillgång till uppgifter om det europeiska yrkeskortet

1. Utan att det påverkar frågan om oskuldspresumtion ska ursprungsmedlemsstatens och den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter i god tid uppdatera den berörda IMI-akten när det gäller uppgifter om disciplinära åtgärder eller straffrättsliga påföljder som rör begränsning eller förbud och som påverkar den verksamhet som utövas av innehavaren av ett europeiskt yrkeskort inom ramen för detta direktiv. Därvid ska de respektera reglerna om skydd för personuppgifter som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (1) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12

juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (2). Sådana uppdateringar ska innefatta radering av uppgifter som inte längre behövs. Innehavaren av det europeiska yrkeskortet och de behöriga myndigheter som har tillgång till den berörda IMI-akten ska utan dröjsmål informeras om alla uppdateringar. Denna skyldighet ska inte påverka medlemsstaternas skyldighet att varna enligt artikel 56a.

2. Innehållet i de uppdaterade uppgifter som avses i punkt 1 ska vara begränsat till

a) yrkesutövarens identitet,

b) det berörda yrket,

c) uppgifter om den nationella myndighet eller domstol som har fattat beslutet om begränsningen eller förbudet,

d) begränsningens eller förbudets räckvidd, och

e) den period som begränsningen eller förbudet gäller.

3. Tillgången till uppgifter i IMI-akten ska vara begränsad till ursprungsmedlemsstatens och den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter enligt direktiv 95/46/EG. De behöriga myndigheterna ska informera innehavaren av den europeiska yrkeskortet om innehållet i IMI-akten på begäran av innehavaren.

4. De uppgifter som anges på det europeiska yrkeskortet ska vara begränsade till de uppgifter som krävs för att fastställa innehavarens rätt att utöva det yrke för vilket det utfärdats, nämligen innehavarens förnamn, efternamn, födelsedatum och födelseort, yrke, formella kvalifikationer och den tillämpliga ordningen, berörda behöriga myndigheter, kortnummer, säkerhetsdetaljer och referensuppgifter om giltig identitetshandling. Uppgifter om yrkeserfarenhet eller kompensationsåtgärder som genomgåtts av innehavaren av det europeiska yrkeskortet ska ingå i IMI-akten.

5. Personuppgifterna i IMI-akten kan behandlas så länge det behövs för erkännandeförfarandet i sig och för erkännandet eller översändandet av den underrättelse som föreskrivs i artikel 7. Medlemsstaterna ska se till att innehavaren av ett europeiskt yrkeskort när som helst har rätt att utan kostnad begära rättelse av felaktiga eller ofullständiga uppgifter, eller radering och blockering av den berörda IMI-akten. Innehavaren ska informeras om denna rätt när det europeiska yrkeskortet utfärdas, och därefter påminnas om den vartannat år. Påminnelsen ska skickas automatiskt via IMI om den ursprungliga ansökan för det europeiska yrkeskortet gjordes online.

I händelse av en begäran om radering av en IMI-akt som är kopplad till det europeiska yrkeskortet för etablering eller temporärt och tillfälligt tillhandahållande av tjänster enligt artikel 7.4 ska den berörda mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter förse innehavaren av yrkeskvalifikationen med bevis som styrker erkännandet av dennes yrkeskvalifikationer.

6. När det gäller behandling av personuppgifter på det europeiska yrkeskortet och i alla IMI-akter ska medlemsstaternas relevanta behöriga myndigheter betraktas som registeransvariga i den betydelse som avses i artikel 2 d i direktiv 95/46/EG. När det gäller dess skyldigheter enligt punkterna 1–4 i den här artikeln och den berörda behandlingen av personuppgifter ska kommissionen betraktas som registeransvarig i den betydelse som avses i artikel 2 d i Europaparlamentets och

rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (3).

7. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 ska de mottagande medlemsstaterna föreskriva att arbetsgivare, kunder, patienter, offentliga myndigheter och andra berörda parter kan kontrollera äktheten och giltigheten hos ett europeiskt yrkeskort som kortinnehavaren uppvisar för dem.

Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa regler om tillgång till IMI-akten, och de tekniska metoderna och förfarandena för kontroll enligt första stycket. Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 58.2.

Artikel 4f

Partiellt tillträde

1. Den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet ska från fall till fall bevilja partiellt tillträde till en yrkesverksamhet på landets territorium, endast om följande villkor är uppfyllda:

a) Yrkesutövaren är fullt behörig ◄ att i ursprungsmedlemsstaten utöva den yrkesverksamhet för vilken partiellt tillträde söks i den mottagande medlemsstaten.

b) Skillnaderna mellan en lagligen utövad yrkesverksamhet i ursprungsmedlemsstaten och det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten är så stora att tillämpning av kompensationsåtgärder skulle innebära att den sökande måste fullfölja hela det utbildningsprogram som föreskrivs i den mottagande medlemsstaten för att få tillträde till hela det reglerade yrket i den medlemsstaten.

c) Yrkesverksamheten kan objektivt särskiljas från andra verksamheter som ingår i det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten.

Vid tillämpningen av led c ska den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet beakta huruvida yrkesverksamheten kan utövas självständigt i ursprungsmedlemsstaten.

2. Ett partiellt tillträde får nekas om detta motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, om det är lämpligt för att säkerställa att det eftersträvade målet uppnås, och om det inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det målet.

3. Ansökningar för etablering i en mottagande medlemsstat ska granskas i enlighet med avdelning III kapitel I och IV.

4. Ansökningar för ett temporärt och tillfälligt tillhandahållande av tjänster i den mottagande medlemsstaten avseende yrkesverksamheter som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet ska granskas i enlighet med avdelning II.

5. När ett partiellt tillträde har beviljats och genom undantag från artikel 7.4 sjätte stycket och artikel 52.1 ska yrkesverksamheten utövas under ursprungsmedlemsstatens yrkestitel. Den mottagande medlemsstaten får kräva att denna yrkestitel används på den mottagande medlemsstatens språk. De yrkesutövare som har beviljats partiellt tillträde ska tydligt ange sin yrkesverksamhets räckvidd för tjänstemottagarna.

6. Denna artikel ska inte tillämpas på de yrkesutövare som omfattas av automatiskt erkännande av deras yrkeskvalifikationer enligt avdelning III kapitel II, III och IIIa.

AVDELNING II

FRIHET ATT TILLHANDAHÅLLA TJÄNSTER

Artikel 5

Principen om friheten att tillhandahålla tjänster

1. Utan att det påverkar särskilda bestämmelser i gemenskapslagstiftningen eller tillämpningen av artiklarna 6 och 7 i detta direktiv får inte medlemsstaterna av skäl som rör yrkeskvalifikationerna inskränka friheten att tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat

a) om tjänsteleverantören är lagligen etablerad i en medlemsstat för att där utöva samma yrke (nedan kallad ”etableringsmedlemsstaten”) och

b) om tjänsteleverantören förflyttar sig och om denne har utövat yrket under minst ett år i en eller flera medlemsstater under de tio år som föregår tillhandahållandet av tjänsten, om yrket inte är reglerat i etableringsmedlemsstaten. Kravet på ett års yrkeserfarenhet ska inte tillämpas om yrket är reglerat eller om utbildningen för yrket är reglerad.

2. Bestämmelserna i denna avdelning skall tillämpas enbart om tjänsteleverantören flyttar till den mottagande medlemsstatens territorium för att temporärt och tillfälligt utöva ett yrke enligt punkt 1.

Huruvida tillhandahållandet av tjänsten är temporärt och tillfälligt skall bedömas från fall till fall, i synnerhet på grundval av tjänstens varaktighet, frekvens, periodicitet och kontinuitet.

3. En tjänsteleverantör som förflyttar sig skall omfattas av de yrkesregler av yrkesmässig, yrkesrättslig eller administrativ art som har direkt samband med yrkeskvalifikationerna, till exempel yrkesdefinitionen, användningen av titlar och allvarlig försummelse i yrkesutövningen som har direkt och specifikt samband med konsumentskydd och konsumentsäkerhet samt de disciplinära bestämmelser som tillämpas i den mottagande medlemsstaten på personer som utövar samma yrke i den medlemsstaten.

Artikel 6

Undantag

I enlighet med artikel 5.1 skall den mottagande medlemsstaten medge tjänsteleverantörer som är etablerade i en annan medlemsstat undantag från de krav som ställs på yrkesutövare som är etablerade inom den mottagande medlemsstatens territorium i fråga om

a) tillstånd från, registrering eller medlemskap i en yrkesorganisation eller motsvarande organ; för att underlätta tillämpningen av disciplinära bestämmelser som gäller på territoriet, enligt artikel 5.3 i detta direktiv, får medlemsstaterna föreskriva antingen automatisk tillfällig registrering eller proformamedlemskap i en sådan

yrkesorganisation eller motsvarande organ, på villkor att detta inte försenar eller på något sätt försvårar tillhandahållandet av tjänster och inte medför extrautgifter för tjänsteleverantören. En kopia av den underrättelse som avses i artikel 7.1 och i förekommande fall av en förnyad underrättelse, åtföljd, när det gäller yrken som har sådana konsekvenser för folkhälsa och säkerhet som avses i artikel 7.4 eller som omfattas av automatiskt erkännande i enlighet med avdelning III kapitel III, av en kopia av de handlingar som avses i artikel 7.2, skall skickas från den behöriga myndigheten till den relevanta yrkesorganisationen eller motsvarande organ, och detta skall betraktas som en automatisk tillfällig registrering eller ett proformamedlemskap,

b) anslutning till socialförsäkringssystemet, i syfte att med en försäkringsgivare göra avräkningar för tjänster som tillhandahållits personer som är försäkrade genom ett socialförsäkringssystem.

Tjänsteleverantören skall emellertid på förhand eller, i brådskande fall, efteråt lämna upplysningar till det organ som avses i b om de tjänster som tillhandahålls.

Artikel 7

Förhandsunderrättelse om tjänsteleverantören förflyttar sig

1. Medlemsstaterna får kräva att en tjänsteleverantör som för första gången förflyttar sig från en medlemsstat till en annan för att tillhandahålla tjänster på förhand skriftligen skall underrätta den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten, inklusive uppgifter om eventuellt försäkringsskydd eller annat personligt eller kollektivt skydd rörande yrkesansvar. En sådan underrättelse skall förnyas en gång om året om tjänsteleverantören har för avsikt att tillhandahålla temporära eller tillfälliga tjänster i den medlemsstaten under det året. Tjänsteleverantören får lämna underrättelsen på valfritt sätt.

2. Vid det första tillhandahållandet av tjänster eller om de faktiska omständigheter som avses i handlingarna ändrats, får medlemsstaterna kräva att underrättelsen åtföljs av följande handlingar:

a) Bevis på tjänsteleverantörens nationalitet.

b) Intyg som visar att innehavaren är lagligt etablerad i en medlemsstat för att där bedriva verksamheten i fråga och att det när intyget utfärdas inte finns något förbud, ens tillfälligt, för innehavaren att utöva sitt yrke.

c) Bevis på yrkeskvalifikationer.

d) För de fall som avses i artikel 5.1 b bevis i någon form på att tjänsteleverantören har bedrivit verksamheten i fråga under minst ett av de föregående tio åren.

e) För yrkesutövare i säkerhetsbranschen, hälso- och sjukvårdssektorn och för yrken som rör undervisning av underåriga barn, inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet: ett intyg som bekräftar att de inte temporärt eller definitivt har förbjudits att utöva yrket eller inte har dömts för något brott, om medlemsstaten kräver sådana intyg av sina egna medborgare.

f) För yrken med konsekvenser för patientsäkerheten: ett intyg på den sökandes kunskaper i det språk som behövs för att utöva yrket i den mottagande medlemsstaten.

g) För yrken som omfattar sådan verksamhet som avses i artikel 16 och som anmälts av en medlemsstat i enlighet med artikel 59.2: ett intyg om verksamhetens karaktär

och varaktighet utfärdat av behörig myndighet eller behörigt organ i den medlemsstat där tjänsteleverantören är etablerad.

2a. Inlämnandet av en föreskriven underrättelse av tjänsteleverantören i enlighet med punkt 1 ska ge tjänsteleverantören tillträde till tjänsteverksamheten eller möjlighet att utöva denna verksamhet på hela den berörda medlemsstatens territorium. En medlemsstat får begära ytterligare uppgifter vilka anges i punkt 2 om tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer avseende

a) yrket inom vissa delar av den medlemsstatens territorium är reglerat på ett annat sätt,

b) denna reglering också gäller alla medborgare i den medlemsstaten,

c) skillnaderna i denna reglering motiveras av tvingande hänsyn av allmänt intresse som rör folkhälsan eller tjänstemottagarnas säkerhet, och

d) medlemsstaten inte kan få sådan information på annat sätt.

3. Tjänsten skall tillhandahållas under den yrkestitel som används i etableringsmedlemsstaten, om det i denna medlemsstat finns en sådan reglerad titel för yrkesverksamheten i fråga. Denna titel skall anges på (ett av) etableringsmedlemsstatens officiella språk på ett sätt som gör att varje förväxling med yrkestiteln i den mottagande medlemsstaten undviks. I de fall då en sådan yrkestitel inte finns i etableringsmedlemsstaten, skall leverantören ange sitt bevis på formella kvalifikationer på denna medlemsstats officiella språk eller ett av dem. Undantagsvis skall, i de fall som avses i avdelning III kapitel III, tjänsten tillhandahållas under den yrkestitel som används i den mottagande medlemsstaten.

4. Vid första tillhandahållandet av tjänster, när det gäller de reglerade yrken som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet och som inte automatiskt erkänns enligt avdelning III kapitel II, III eller IIIa, kan den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet kontrollera tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer innan tjänsterna tillhandahålls för första gången. En sådan förhandskontroll ska vara möjlig endast om syftet med kontrollen är att undvika allvarlig skada för tjänstemottagarens hälsa eller säkerhet till följd av att tjänsteleverantören saknar yrkeskvalifikationer och om kontrollen inte går utöver vad som är nödvändigt för detta syfte.

Senast en månad efter det att den underrättelse och de åtföljande handlingar som avses i punkterna 1 och 2 inkommit ska den behöriga myndigheten informera tjänsteleverantören om sitt beslut

a) att inte kontrollera dennes yrkeskvalifikationer,

b) efter att ha kontrollerat dennes yrkeskvalifikationer

i) att begära att tjänsteleverantören gör ett lämplighetsprov, eller

ii) att tillåta tillhandahållandet av tjänster.

Om det uppstår problem som kan medföra försening att fatta beslut enligt andra stycket, ska den behöriga myndigheten inom samma tidsfrist meddela tjänsteleverantören orsaken till förseningen. Problemet ska lösas inom en månad efter det meddelandet, och beslutet ska färdigställas inom två månader efter det att problemet lösts.

Om väsentlig skillnad föreligger mellan tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer och den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten, i den mån denna skillnad är skadlig för folkhälsa eller säkerhet och inte kan kompenseras genom tjänsteleverantörens yrkeserfarenhet eller genom kunskap, färdigheter och kompetenser som uppnåtts genom livslångt lärande och formellt godkänts för detta ändamål av ett relevant organ, ska den mottagande medlemsstaten ge tjänsteleverantören möjlighet att bevisa att de har förvärvat den kunskap, färdighet eller kompetens som fattas, genom ett lämplighetsprov som avses i andra stycket led b. Den mottagande medlemsstaten ska fatta ett beslut på den grunden om huruvida tillhandahållande av tjänster ska tillåtas. Under alla omständigheter ska tjänsten kunna tillhandahållas inom en månad efter det att ett beslut fattats i enlighet med andra stycket.

Vid utebliven reaktion från den behöriga myndigheten inom de tidsfrister som fastställs i andra och tredje styckena får tjänsten tillhandahållas.

I de fall då yrkeskvalifikationer har kontrollerats enligt denna punkt ska tjänsten tillhandahållas under den mottagande medlemsstatens yrkestitel.

Artikel 8

Administrativt samarbete

1. Om det finns skälig grund för tvivel får den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter av etableringsmedlemsstatens behöriga myndigheter begära upplysningar om huruvida tjänsteleverantören är lagligen etablerad i den medlemsstaten, följer god sed och inte har ådragit sig yrkesrelaterade disciplinära eller straffrättsliga påföljder. Om den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter beslutar att kontrollera tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer får de av etableringsmedlemsstatens behöriga myndigheter begära upplysningar om tjänsteleverantörens utbildningskurser, i den omfattning som krävs för att bedöma om det finns väsentliga skillnader som kan vara skadliga för folkhälsa eller säkerhet. Etableringsmedlemsstatens behöriga myndigheter ska lämna dessa upplysningar i enlighet med artikel 56. De rådgivningscentrum som avses i artikel 57b får också lämna upplysningar om eventuella oreglerade yrken i ursprungsmedlemsstaten.

2. De behöriga myndigheterna skall se till att det sker utbyte av alla uppgifter som är nödvändiga för att en tjänstemottagares klagomål mot en tjänsteleverantör skall kunna utredas på korrekt sätt. Tjänstemottagaren skall informeras om resultatet av klagomålet.

Artikel 9

Uppgifter som skall lämnas till tjänstemottagarna

I de fall då tjänsterna tillhandahålls under etableringsmedlemsstatens yrkestitel eller enligt tjänsteleverantörens bevis på formella kvalifikationer, får de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten kräva att tjänsteleverantören, utöver andra informationskrav som fastställs i gemenskapsrätten, meddelar tjänstemottagaren vissa eller samtliga av följande uppgifter:

a) Om tjänsteleverantören är upptagen i ett handelsregister eller annat liknande offentligt register: vilket register det gäller samt registreringsnummer eller motsvarande identifikationsuppgifter som finns i detta register.

b) Om verksamheten omfattas av ett tillståndssystem i etableringsmedlemsstaten: namn och adress till den behöriga tillsynsmyndigheten.

c) Yrkessammanslutning eller liknande organisation där tjänsteleverantören är medlem.

d) Yrkestiteln eller om sådan titel inte finns, tjänsteleverantörens bevis på formella kvalifikationer och den medlemsstat där tjänsteleverantören tilldelades denna titel.

e) Om tjänsteleverantören bedriver momspliktig verksamhet: det momsregistreringsnummer som avses i artikel 22.1 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (4).

f) Uppgifter om eventuellt försäkringsskydd eller annat personligt eller kollektivt skydd rörande yrkesansvar.

AVDELNING III

ETABLERINGSFRIHET

KAPITEL I

Den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer

Artikel 10

Räckvidd

Detta kapitel gäller för alla yrken som inte omfattas av kapitlen II och III i denna avdelning och i följande fall där sökanden, av en specifik och exceptionell anledning, inte uppfyller villkoren i de kapitlen:

a) För de verksamheter som förtecknas i bilaga IV när invandraren inte uppfyller kraven enligt artiklarna 17, 18 och 19.

b) För läkare med grundutbildning, specialistläkare, sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinärer, barnmorskor, apotekare och arkitekter när invandraren inte uppfyller kraven i artiklarna 23, 27, 33, 37, 39, 43 och 49 för faktiskt och lagligt utövande av yrket.

c) För arkitekter när invandraren innehar ett utbildningsbevis som inte upptas i punkt 5.7.2 i bilaga V.

d) För läkare, sjuksköterskor, tandläkare, veterinärer, barnmorskor, apotekare och arkitekter med bevis på specialistbehörighet, som måste ha deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel enligt punkterna 5.1.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 och 5.7.1 i bilaga V, dock endast för erkännande av specialiseringen i fråga och utan att artikel 21.1 och artiklarna 23 och 27 åsidosätts.

e) För sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård samt specialistsjuksköterskor med bevis på specialistbehörighet, som har deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel enligt punkt 5.2.2 i bilaga V när invandraren ansöker om erkännande i en annan medlemsstat där yrkesverksamheten i fråga utövas av specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård.

f) För specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård när invandraren ansöker om erkännande i en annan medlemsstat där yrkesverksamheten i fråga bedrivs av sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård, specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård eller specialistsjuksköterskor med bevis på specialistbehörighet, som har deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel enligt punkt 5.2.2 i bilaga V.

g) För invandrare som uppfyller kraven i artikel 3.3.

Artikel 11

Kvalifikationsnivåer

Vid tillämpning av artikel 13 och artikel 14.6 ska yrkeskvalifikationerna indelas i följande nivåer:

a) ett kompetensbevis som har utfärdats av en behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar på grundval av

i) en utbildning som inte utgör en del av ett utbildnings- eller examensbevis enligt led b, c, d eller e eller ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning eller av att sökanden utövat yrket i en medlemsstat på heltid under tre år i följd eller på deltid under motsvarande tid under de senaste tio åren, eller

ii) en allmän utbildning på grundskole- eller gymnasienivå som visar att innehavaren besitter allmänna kunskaper.

b) ett bevis på avslutad gymnasieutbildning, omfattande

i) allmän utbildning, som kompletterats med annan utbildning än den som avses i led c och/eller med den provtjänstgöring eller yrkesutövning som krävs utöver denna utbildning, eller

ii) teknisk eller yrkesinriktad utbildning, som i förekommande fall kompletterats med allmän utbildning eller yrkesutbildning enligt led i och/eller med den provtjänstgöring eller yrkesutövning som krävs utöver denna utbildning.

c) ett examensbevis över avslutad

i) annan eftergymnasial utbildning än den som avses i led d och e på minst ett år eller på deltid under motsvarande tid, för vilken ett av tillträdesvillkoren som regel är en avslutad gymnasieutbildning med den inriktning som krävs för behörighet till universitetsstudier eller högskolestudier eller annan utbildning på likvärdig nivå, samt den yrkesutbildning som eventuellt krävs utöver denna eftergymnasiala utbildning, eller

ii) reglerad utbildning eller, i fråga om reglerade yrken, yrkesutbildning med särskilt upplägg, med kompetens som går utöver vad som anges i nivå b, motsvarande den utbildningsnivå som anges i led i, om en sådan utbildning ger en jämförbar nivå av yrkesskicklighet och förbereder den studerande för jämförbart ansvar och jämförbar verksamhet, förutsatt att examensbeviset åtföljs av ett utbildningsbevis från ursprungsmedlemsstaten.

d) ett examensbevis över att innehavaren har avslutat utbildning på eftergymnasial nivå på minst tre år och högst fyra år, eller på deltid under motsvarande tid, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, vid universitet eller högskola eller annan utbildningsanstalt på motsvarande nivå och, i tillämpliga fall, över avslutad yrkesutbildning som krävs utöver den eftergymnasiala utbildningen.

e) ett examensbevis över att innehavaren har avslutat utbildning på eftergymnasial nivå på minst fyra år, eller på deltid under motsvarande tid, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, vid universitet eller högskola eller annan utbildningsanstalt på motsvarande nivå och, i tillämpliga fall, över avslutad yrkesutbildning som krävs utöver den eftergymnasiala utbildningen.

Artikel 12

Jämställda utbildningar

Varje bevis på formella kvalifikationer eller uppsättning bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat ska, även vad beträffar nivån, jämställas med bevis på formella kvalifikationer enligt artikel 11, på villkor att beviset gäller en avslutad utbildning som erhållits i unionen, på heltid eller deltid och inom eller utanför ramen för formella program, och som är erkänd som likvärdig av denna medlemsstat samt där ger samma rätt till tillträde eller utövande av ett yrke eller förbereder för utövande av detta yrke.

Enligt samma villkor som anges i första stycket skall även varje yrkeskvalifikation som, även om den inte uppfyller de krav som fastställts i ursprungsmedlemsstatens lagar och andra författningar för tillträde till eller utövande av ett yrke, tilldelar innehavaren förvärvade rättigheter i kraft av dessa bestämmelser jämställas med sådant bevis på formella kvalifikationer. Detta gäller i synnerhet om ursprungsmedlemsstaten höjer de utbildningskrav som är en förutsättning för tillträde till och utövande av ett yrke, och om en person som genomgått tidigare utbildning, som inte uppfyller de nya kvalifikationskraven, åtnjuter förvärvade rättigheter i kraft av nationella bestämmelser i lag eller andra författningar. I detta fall betraktar den mottagande medlemsstaten, för tillämpningen av artikel 13, denna tidigare utbildning som motsvarande nivån på den nya utbildningen.

Artikel 13

Villkor för erkännande

1. När det i en mottagande medlemsstat krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträdet till eller utövandet av ett reglerat yrke, ska den behöriga myndigheten i den medlemsstaten ge sökande tillträde till yrket och rätt att utöva det på samma villkor som gäller för landets egna medborgare, om de innehar det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer enligt artikel 11 som krävs av en annan medlemsstat för tillträdet till eller utövandet av yrket inom dess territorium.

Kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer ska ha utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat, vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar.

2. Tillträde till ett yrke och rätten att utöva ett som beskrivs i punkt 1 ska också beviljas sökande som på heltid i ett år eller på deltid under motsvarande tid under de senaste tio åren har utövat yrket i fråga i en annan medlemsstat som inte reglerar detta yrke, och som har ett eller flera kompetensbevis eller bevis på

formella kvalifikationer vilka har utfärdats av en annan medlemsstat som inte reglerar detta yrke.

Kompetensbevis och bevis på formella kvalifikationer ska uppfylla följande krav:

a) De ska ha utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat, vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar.

b) De ska visa att innehavaren förberetts för att utöva yrket.

Den yrkeserfarenhet på ett år som avses i första stycket får dock inte krävas, när de bevis på formella kvalifikationer som sökanden har gäller som bevis på en reglerad utbildning.

3. Den mottagande medlemsstaten ska erkänna den nivå som intygas enligt artikel 11 av ursprungsmedlemsstaten liksom det bevis genom vilket ursprungsmedlemsstaten styrker att den reglerade utbildning eller yrkesutbildning med ett särskilt upplägg som avses i artikel 11 c ii motsvarar den nivå som föreskrivs i artikel 11 c i.

4. Genom undantag från punkterna 1 och 2 i den här artikeln och från artikel 14 kan den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet vägra tillträde till och utövande av ett yrke för innehavare av ett kompetensbevis som klassificeras enligt artikel 11 a där de nationella yrkeskvalifikationer som krävs för utövandet av yrket på dess territorium klassificeras enligt artikel 11 e.

Artikel 14

Kompensationsåtgärder

1. Trots bestämmelserna i artikel 13 får den mottagande medlemsstaten kräva att sökande slutför en anpassningsperiod på högst tre år eller genomgår ett lämplighetsprov om:

a) innehållet i den sökandens utbildning väsentligt avviker från det innehåll som omfattas av det bevis på formella kvalifikationer som krävs i den mottagande medlemsstaten.

b) det i den mottagande medlemsstaten reglerade yrket omfattar en eller flera reglerade yrkesaktiviteter som inte ingår i motsvarande yrke i sökandens ursprungsmedlemsstat och om utbildningen som krävs i den mottagande medlemsstaten väsentligt avviker från dem som omfattas av det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som sökanden stöder sig på.

2. Om den mottagande medlemsstaten använder sig av den möjlighet som avses i punkt 1, skall den ge sökanden rätt att välja mellan anpassningsperiod och lämplighetsprov.

Om en medlemsstat anser att det för ett bestämt yrke är nödvändigt att bevilja undantag från kravet på att ge sökanden rätt att välja mellan anpassningsperiod eller lämplighetsprov enligt första stycket, skall den i förväg underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen om detta och lägga fram dokument som visar att detta undantag är berättigat.

Om kommissionen anser att det undantag som avses i andra stycket inte är berättigat eller strider mot unionslagstiftningen, ska den inom tre månader efter det att den mottagit alla nödvändiga uppgifter anta en genomförandeakt, där

medlemsstaten i fråga uppmanas att inte vidta den planerade åtgärden. Har kommissionen inte reagerat inom denna tidsfrist får undantaget tillämpas.

3. För de yrken som kräver exakta kunskaper i nationell rätt och där verksamheten till en väsentlig och konstant del består i att lämna råd och/eller hjälp i frågor som rör nationell rätt får den mottagande medlemsstaten, med avvikelse från principen i punkt 2 enligt vilken sökanden har rätt att välja, föreskriva antingen en anpassningsperiod eller lämplighetsprov.

Detta gäller även de fall som anges i artikel 10 b, 10 c, 10 d beträffande läkare och tandläkare, 10 f när invandraren ansöker om erkännande i en annan medlemsstat där yrkesverksamheten i fråga bedrivs av sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård eller specialistsjuksköterskor med bevis på specialistbehörighet, som har deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel enligt punkt 5.2.2 i bilaga V, och artikel 10 g.

I de fall som omfattas av artikel 10 a får den mottagande medlemsstaten kräva anpassningsperiod eller lämplighetsprov om invandraren avser att utöva yrkesverksamhet som egenföretagare eller som företagsledare som kräver kunskaper om och tillämpning av de specifika nationella gällande bestämmelserna, under förutsättning att de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten kräver kunskaper om och tillämpning av dessa bestämmelser för sina egna medborgares tillträde till sådan verksamhet.

Med avvikelse från principen enligt vilken sökanden har rätt att välja, vilken fastställs i punkt 2, får den mottagande medlemsstaten fastställa antingen en anpassningsperiod eller lämplighetsprov i följande fall:

a) Om en innehavare av en yrkeskvalifikation, som avses i artikel 11 a, ansöker om erkännande av sina yrkeskvalifikationer där de nationella yrkeskvalifikationer som krävs är klassificerade i artikel 11 c.

b) Om en innehavare av en yrkeskvalifikation, som avses i artikel 11 b, ansöker om erkännande av sina yrkeskvalifikationer där de nationella yrkeskvalifikationer som krävs är klassificerade i artikel 11 d eller e.

Om en innehavare av en yrkeskvalifikation, som avses i artikel 11 a, ansöker om erkännande av sina yrkeskvalifikationer där de nationella yrkeskvalifikationer som krävs är klassificerade i artikel 11 d, får den mottagande medlemsstaten kräva både en anpassningsperiod och ett lämplighetsprov.

4. Vid tillämpning av punkterna 1 och 5 ska ett utbildningsinnehåll som ”väsentligt avviker” avse sådana kunskaps- och kompetensområden, uppnådda färdigheter och kompetenser som är grundläggande för utövandet av yrket och där innehållet i invandrarens utbildning i betydande mån skiljer sig från den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten.

5. Punkt 1 ska tillämpas med hänsyn till proportionalitetsprincipen. Om den mottagande medlemsstaten ämnar kräva att den sökande slutför en anpassningsperiod eller genomgår ett lämplighetsprov, ska den först kontrollera om de kunskaper och färdigheter och den kompetens som den sökande har tillägnat sig genom yrkesverksamhet eller genom livslångt lärande, och som formellt godkänts för detta ändamål av ett relevant organ, i en medlemsstat eller i ett tredjeland, är sådana att de helt eller delvis täcker det väsentligt avvikande kunskapsinnehåll som fastställs i punkt 4.

6. Beslutet om införande av en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov ska vederbörligen motiveras. I synnerhet ska den sökande informeras om följande:

a) Den yrkeskvalifikationsnivå som krävs i den mottagande medlemsstaten och den sökandes yrkeskvalifikationsnivå enligt den klassificering som beskrivs i artikel 11.

b) Väsentliga skillnader som avses i punkt 4 och varför dessa skillnader inte kan kompenseras genom kunskaper, färdigheter och kompetenser som uppnåtts genom yrkeserfarenhet eller livslångt lärande som formellt godkänts för detta ändamål av ett relevant organ.

7. Medlemsstaterna ska se till att det finns möjlighet för en sökande att göra det lämplighetsprov som avses i punkt 1 inom sex månader efter det ursprungliga beslutet om ett lämplighetsprov för sökanden.

KAPITEL II

Erkännande av yrkeserfarenhet

Artikel 16

Krav när det gäller yrkeserfarenhet

Om det i en medlemsstat för tillträde till eller utövande av någon av de verksamheter som anges i bilaga IV krävs kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art, skall denna medlemsstat som tillräckligt bevis för att sådan kunskap och förmåga förvärvats godta utövande av denna verksamhet i en annan medlemsstat. Utövandet skall ha skett i enlighet med artiklarna 17, 18 och 19.

Artikel 17

Verksamhetsformer i förteckning I i bilaga IV

1. När det gäller verksamhetsformerna i förteckning I i bilaga IV skall den tidigare verksamheten ha utövats

a) under sex år i följd som egenföretagare eller företagsledare, eller

b) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren visar att han för verksamheten i fråga har genomgått en utbildning på minst tre år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av behörig yrkesorganisation, eller

c) under fyra år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst två år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller

d) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han utövat verksamheten i fråga som anställd under minst fem år, eller

e) under fem år i följd i ledande ställning, varav minst tre år med tekniska uppgifter och med ansvar för minst en avdelning i företaget, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst tre år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation.

2. I de fall som avses i a och d får verksamheten inte ha upphört tidigare än tio år före den dag då den kompletta ansökan lämnas in hos den behöriga myndighet som avses i artikel 56.

3. Punkt 1 e skall inte tillämpas på verksamhetsformer i grupp Ex 855 enligt ISIC-nomenklaturen, hårfrisörsinrättningar.

Artikel 18

Verksamhetsformer i förteckning II i bilaga IV

1. När det gäller verksamhetsformerna i förteckning II i bilaga IV skall den tidigare verksamheten ha utövats

a) under fem år i följd som egenföretagare eller företagsledare, eller

b) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren visar att han för verksamheten i fråga har genomgått en utbildning på minst tre år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller

c) under fyra år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst två år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller

d) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han utövat verksamheten i fråga som anställd under minst fem år, eller

e) under fem år i följd som anställd, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst tre år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller

f) under sex på varandra följande år som anställd, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst två år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation.

2. I de fall som avses i a och d får verksamheten inte ha upphört tidigare än tio år före den dag då den kompletta ansökan lämnas in hos den behöriga myndighet som avses i artikel 56.

Artikel 19

Verksamhetsformer i förteckning III i bilaga IV

1. När det gäller verksamhetsformerna i förteckning III i bilaga IV skall den tidigare verksamheten ha utövats

a) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, eller

b) under två år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller

c) under två år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han utövat verksamheten i fråga som anställd under minst tre år, eller

d) under tre år i följd som anställd, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation.

2. I de fall som avses i a och c får verksamheten inte ha upphört tidigare än tio år före den dag då den kompletta ansökan lämnas in hos den behöriga myndighet som avses i artikel 56.

Artikel 20

Anpassning av förteckningarna över verksamhetsformer i bilaga IV

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om anpassning av förteckningarna över sådana verksamhetsformer enligt bilaga IV som omfattas av ett erkännande av yrkeserfarenhet enligt artikel 16 i syfte att uppdatera eller förtydliga de verksamheter som anges i bilaga IV, särskilt för att närmare fastställa deras räckvidd och ta vederbörlig hänsyn till den senaste utvecklingen vad gäller verksamhetsbaserade nomenklaturer, på villkor att detta inte medför en minskning av räckvidden för de enskilda verksamhetsslagen och att ingen verksamhet flyttas mellan de befintliga förteckningarna I, II och III i bilaga IV.

KAPITEL III

Erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning

Avsnitt 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 21

Principen om automatiskt erkännande

1. Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare, som specialisttandläkare, som veterinär, som apotekare och som arkitekt, vilka avses i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 respektive 5.7.1 i bilaga V, och som uppfyller minimikraven för utbildning som avses i artiklarna 24, 25, 31, 34, 35, 38, 44 respektive 46, genom att ge innehavare av dessa bevis på formella kvalifikationer tillträde till och rätt att utöva yrket på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av denna medlemsstat.

Sådana bevis på formella kvalifikationer skall vara utfärdade av medlemsstaternas behöriga myndigheter och vid behov skall de bevis som avses i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 respektive 5.7.1 i bilaga V bifogas.

Bestämmelserna i första och andra stycket påverkar inte de förvärvade rättigheter som avses i artiklarna 23, 27, 33, 37, 39 och 49.

2. Varje medlemsstat skall inom ramen för sitt eget socialförsäkringssystem, när det gäller rätten att utöva verksamhet som allmänpraktiserande läkare, erkänna de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkt 5.1.4 i bilaga V vilka utfärdats för medborgare i medlemsstaterna av övriga medlemsstater och uppfyller minimikraven för utbildning i artikel 28.

Bestämmelserna i första stycket påverkar inte de förvärvade rättigheter som avses i artikel 30.

3. Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer som barnmorska enligt punkt 5.5.2 i bilaga V som utfärdats för medborgare i medlemsstaterna av övriga medlemsstater, om de uppfyller minimikraven för utbildning i artikel 40 samt motsvarar de krav som avses i artikel 41, genom att ge innehavare av dessa bevis på formella kvalifikationer tillträde till och rätt att utöva yrket på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som utfärdas av denna medlemsstat. Denna bestämmelse påverkar inte de förvärvade rättigheter som avses i artiklarna 23 och 43.

4. När det gäller driften av apotek som inte är föremål för territoriella begränsningar får en medlemsstat, genom undantag, besluta att inte godta de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkt 5.6.2 i bilaga V för inrättande av nya apotek öppna för allmänheten. För tillämpningen av denna punkt ska också de apotek som öppnats inom mindre än tre år anses som nya apotek.

Detta undantag får inte tillämpas på apotekare vars formella kvalifikationer redan är erkända för andra ändamål av de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten, och som faktiskt och legalt har varit verksamma som apotekare under minst tre år i följd i den medlemsstaten.

5. De bevis på formella kvalifikationer som arkitekt enligt punkt 5.7.1 i bilaga V som erkänns automatiskt i enlighet med punkt 1 skall styrka en utbildning som påbörjats tidigast under det referensläsår som avses i nämnda bilaga.

6. Varje medlemsstat ska för tillträde till och rätt att utöva verksamhet som läkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, veterinär, barnmorska och apotekare kräva innehav av något av de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 respektive 5.6.2 i bilaga V, vilka bevisar att yrkesutövaren i fråga under hela sin utbildning har i förekommande fall förvärvat de kunskaper, färdigheter och kompetenser som avses i artiklarna 24.3, 31.6, 31.7, 34.3, 38.3, 40.3 respektive 44.3.

För att beakta den allmänt erkända vetenskapliga och tekniska utvecklingen ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c för att uppdatera de kunskaper och färdigheter som avses i artiklarna 24.3, 31.6, 34.3, 38.3, 40.3, 44.3 och 46.4 för att avspegla utvecklingen av den unionslagstiftning som direkt påverkar de berörda yrkesutövarna.

Denna uppdatering får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Denna uppdatering ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med vad som fastställs i artikel 165.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Artikel 21a

Anmälningsförfarande

1. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla de lagar och andra författningar som de antar när det gäller utfärdande av bevis på formella kvalifikationer inom de yrken som omfattas av detta kapitel.

När det gäller bevis på formella kvalifikationer som avses i avsnitt 8 ska anmälan enligt första stycket också göras till övriga medlemsstater.

2. Den anmälan som avses i punkt 1 ska inbegripa uppgifter om utbildningsprogrammens längd och innehåll.

3. Den anmälan som avses i punkt 1 ska översändas via IMI.

4. För att beakta utvecklingen på lagstiftningsområdet och det administrativa området i medlemsstaterna och förutsatt att de lagar och andra författningar som anmälts i enlighet med punkt 1 i denna artikel är förenliga med de villkor som fastställs i detta kapitel ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c i syfte att ändra punkterna 5.1.1–5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 och 5.7.1 i bilaga V, när det gäller att uppdatera de titlar som medlemsstaterna antagit som bevis på formella kvalifikationer och, i tillämpliga fall, de organ som utfärdar bevis på formella kvalifikationer, de intyg som åtföljer dessa bevis samt motsvarande yrkestitlar.

5. När de lagar och andra författningar som anmälts i enlighet med punkt 1 inte är förenliga med de villkor som fastställs i detta kapitel ska kommissionen anta en genomförandeakt för att förkasta den begärda ändringen av punkterna 5.1.1–5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 eller 5.7.1 i bilaga V.

Artikel 22

Gemensamma bestämmelser om utbildning

För utbildning enligt artiklarna 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40, 44 och 46 skall följande gälla:

a) Medlemsstaterna får tillåta utbildning på deltid på de villkor som godkänts av de behöriga nationella myndigheterna. Dessa myndigheter skall se till att den totala utbildningstiden och utbildningens nivå och kvalitet inte underskrider motsvarande krav på kontinuerlig heltidsutbildning.

b) Medlemsstaterna ska, i enlighet med varje medlemsstats specifika förfaranden, genom att uppmuntra fortbildning säkerställa att yrkesutövare vars yrkeskvalifikation omfattas av kapitel III i denna avdelning kan uppdatera sina kunskaper, färdigheter och kompetenser så att yrkesinsatsen bibehålls på säker och effektiv nivå och för att hålla sig à jour med utvecklingen inom yrket.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de åtgärder som de vidtar i enlighet med första stycket b senast den 18 januari 2016.

Artikel 23

Förvärvade rättigheter

1. När de bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare och specialisttandläkare, som veterinär, barnmorska och apotekare som innehas av medborgare i medlemsstaterna inte uppfyller alla de utbildningskrav som anges i artiklarna 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40 och 44, skall varje medlemsstat — utan att detta påverkar de förvärvade rättigheterna för dessa yrken — som tillräckligt bevis på formella kvalifikationer erkänna sådana bevis som utfärdats av dessa medlemsstater, om de avser utbildning som påbörjats före de referensdatum som anges i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V och åtföljs av ett intyg som visar att innehavarna av dessa bevis på formella kvalifikationer under den femårsperiod som föregår intygets utfärdande faktiskt och lagligen utövat verksamheten i fråga under minst tre år i följd.

2. Samma bestämmelser skall vara tillämpliga på sådana bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare och specialisttandläkare, som veterinär, barnmorska och apotekare som förvärvats inom f.d. Tyska demokratiska republikens territorium, även om de inte uppfyller samtliga de minimikrav för utbildning som anges i artiklarna 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40 och 44, om dessa bevis anger att en utbildning slutförts med godkänt resultat och påbörjats före

a) den 3 oktober 1990 för läkare med grundutbildning, sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare med grundutbildning, specialisttandläkare, veterinärer, barnmorskor och apotekare, och

b) den 3 april 1992 för specialistläkare.

De bevis på formella kvalifikationer som avses i första stycket ger rätt att utöva yrkesverksamhet inom Tysklands hela territorium enligt samma villkor som de bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av behöriga tyska myndigheter och som anges i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 37.1 skall varje medlemsstat erkänna de bevis på formella kvalifikationer för läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt som innehas av medborgare i medlemsstaterna och som har utfärdats av f.d. Tjeckoslovakien eller för vilka utbildningen när det gäller Tjeckien och Slovakien har påbörjats före den 1 januari 1993, om myndigheterna i en av de ovan nämnda staterna intygar att dessa bevis på formella kvalifikationer på deras territorium äger samma lagliga giltighet som de intyg dessa länder utfärdar och, för arkitekter, som de bevis som anges för dessa medlemsstater i bilaga VI punkt 6.1 vad gäller tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, veterinär, barnmorska, apotekare när det gäller den verksamhet som avses i artikel 45.2 och som arkitekt när det gäller den verksamhet som avses i artikel 48 samt rätt att utöva yrket.

Detta intyg skall åtföljas av ett annat intyg som utfärdats av samma myndigheter och som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har utövat verksamheten på

myndigheternas territorium under minst tre år i följd under de fem år som föregick utfärdandet av intyget.

4. Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt som innehas av medborgare i medlemsstaterna och som har utfärdats av f.d. Sovjetunionen eller för vilka utbildningen har påbörjats

a) för Estlands del före den 20 augusti 1991,

b) för Lettlands del före den 21 augusti 1991,

c) för Litauens del före den 11 mars 1990,

om myndigheterna i en av de tre ovan nämnda medlemsstaterna intygar att dessa bevis på deras territorium äger samma lagliga giltighet som de bevis dessa länder utfärdar och, för arkitekter, som de bevis som anges för dessa medlemsstater i bilaga VI punkt 6.1 vad gäller tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare när det gäller den verksamhet som avses i artikel 45.2 och som arkitekt när det gäller den verksamhet som åsyftas i artikel 48 samt rätt att utöva yrket.

Detta intyg skall åtföljas av ett annat intyg som utfärdats av samma myndigheter och som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har utövat verksamheten på sitt territorium under minst tre år i följd under de fem år som föregick utfärdandet av intyget.

För de bevis på formella kvalifikationer som veterinär som utfärdats av f.d. Sovjetunionen eller för vilka utbildningen för Estlands del har påbörjats före den 20 augusti 1991, skall det intyg som avses i föregående stycke åtföljas av ett annat intyg, som utfärdats av de estniska myndigheterna och som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har utövat verksamheten på sitt territorium under minst fem år i följd under de sju år som föregick utfärdandet av intyget.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 43b ska varje medlemsstat erkänna de bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt som innehas av medborgare i medlemsstaterna och som har utfärdats av f.d. Jugoslavien eller för vilka utbildningen har påbörjats

a) för Sloveniens del före den 25 juni 1991, och

b) för Kroatiens del före den 8 oktober 1991,

om myndigheterna i de ovannämnda medlemsstaterna intygar att dessa bevis på deras territorium äger samma lagliga giltighet som de bevis som dessa länder utfärdar och, för arkitekter, som de bevis på formella kvalifikationer som anges för dessa medlemsstater i punkt 6 i bilaga VI vad gäller tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare när det gäller den verksamhet som avses i artikel 45.2 och som arkitekt när det gäller den verksamhet som avses i artikel 48 samt rätt att utöva yrket.

Detta intyg ska åtföljas av ett annat intyg som utfärdats av samma myndigheter och som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har utövat verksamheten på sitt territorium under minst tre år i följd under de fem år som föregick utfärdandet av intyget.

6. Varje medlemsstat skall, när det gäller medborgare i de medlemsstater som har bevis på formella kvalifikationer som läkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska och apotekare som inte motsvarar de benämningar som gäller för denna medlemsstat enligt punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V, erkänna de bevis på formella kvalifikationer som dessa medlemsstater utfärdat och som åtföljs av ett intyg utfärdat av behöriga myndigheter eller organ.

Av det intyg som avses i första stycket skall det framgå att dessa bevis på formella kvalifikationer utfärdats som bevis på avslutad utbildning i enlighet med artiklarna 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40 respektive 44 och att den medlemsstat som utfärdat dem jämställer dem med dem som nämns i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V.

Artikel 23a

Särskilda omständigheter

1. Med avvikelse från det här direktivet får Bulgarien tillåta personer som har behörighetsbevis för ”фелдшер” (fältskär) utfärdade i Bulgarien före den 31 december 1999 och som den 1 januari 2000 utövade detta yrke under Bulgariens nationella system för social trygghet att fortsätta att utöva sagda yrke även om delar av deras yrkesverksamhet faller under de bestämmelser i det här direktivet som rör läkare och sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

2. Innehavare av det bulgariska behörighetsbeviset för ”фелдшер” (fältskär) enligt punkt 1 är inte berättigade att få sina yrkeskvalifikationer erkända i andra medlemsstater som läkare eller som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt det här direktivet.

Avsnitt 2

Läkare

Artikel 24

Medicinsk grundutbildning

1. För tillträde till medicinsk grundutbildning krävs en betygshandling som ger tillträde till universitet för studierna i fråga.

2. Den medicinska grundutbildningen ska sammanlagt omfatta minst fem års studier, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och ska bestå av minst 5 500 timmars teoretisk och praktisk undervisning vid universitet eller under tillsyn av ett universitet.

Om studierna påbörjades före den 1 januari 1972 kan den utbildning som avses i första stycket omfatta sex månaders praktisk heltidsutbildning på universitetsnivå under tillsyn av de behöriga myndigheterna.

3. Den medicinska grundutbildningen skall garantera att personen i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

a) Tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som medicinen bygger på och god insikt i vetenskapliga metoder inklusive principerna för bedömning av biologiska funktioner, utvärdering av vetenskapligt vedertagna fakta och analys av data.

b) Tillräckliga kunskaper om friska och sjuka människors anatomi, funktioner och beteende samt sambandet mellan människans hälsotillstånd och hennes fysiska och sociala miljö.

c) Tillräckliga kunskaper om kliniska ämnen och behandlingar, som ger en sammanhängande bild av psykiska och fysiska sjukdomar och medicin sedd ur förebyggande, diagnostisk och terapeutisk synvinkel samt människans fortplantning.

d) Lämplig klinisk erfarenhet på sjukhus under lämplig handledning.

Artikel 25

Specialistläkarutbildning

1. För tillträde till specialistläkarutbildning ska krävas ett fullgjort program för medicinsk grundutbildning med godkända resultat enligt artikel 24.2, där den studerande har förvärvat nödvändiga baskunskaper i medicin.

2. Specialistläkarutbildningen skall omfatta teoretisk och praktisk utbildning vid universitet, universitetssjukhus eller i förekommande fall annan vårdinrättning som godkänts av behöriga myndigheter eller organ i detta syfte.

Medlemsstaterna skall se till att utbildningstiden för sådan specialistläkarutbildning som avses i punkt 5.1.3 i bilaga V inte är kortare än vad som avses i den punkten. Utbildningen skall ske under kontroll av behöriga myndigheter eller organ. Den förutsätter personlig medverkan och ansvarstagande av den blivande specialistläkaren i verksamheten på avdelningen i fråga.

3. Utbildningen skall ske på heltid vid särskilda inrättningar som erkänts av de behöriga myndigheterna. Den förutsätter medverkan i all medicinsk verksamhet på den avdelning där utbildningen äger rum, inklusive jourtjänstgöring, så att den blivande specialistläkaren ägnar all sin yrkesverksamhet åt denna praktiska och teoretiska utbildning under hela arbetsveckan och under hela året på de villkor som fastställs av de behöriga myndigheterna. Dessa tjänster skall följaktligen avlönas med lämpligt belopp.

3a. Medlemsstaterna får i sin nationella lagstiftning fastställa partiella befrielser från vissa moment i specialistläkarutbildningen, vilka förtecknas i punkt 5.1.3 i bilaga V, som ska tillämpas från fall till fall, förutsatt att dessa moment i utbildningen redan har fullgjorts under ett annat specialistutbildningsprogram som förtecknas i punkt 5.1.3 i bilaga V, för vilket yrkesutövaren redan har erhållit den tidigare specialistkvalifikationen i en medlemsstat. Medlemsstaterna ska se till att de beviljade befrielserna inte motsvarar mer än halva minimilängden på specialistläkarutbildningen i fråga.

Medlemsstaterna ska anmäla den berörda nationella lagstiftningen till kommissionen och de övriga medlemsstaterna för alla sådana partiella befrielser.

4. För att medlemsstaterna skall utfärda bevis på formella kvalifikationer för specialistläkare krävs bevis på formella kvalifikationer som avser medicinsk grundutbildning enligt punkt 5.1.1 i bilaga V.

5. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om anpassning av de minimilängder på utbildningen som avses i punkt 5.1.3 i bilaga V, till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

Artikel 26

Benämningar på specialistläkarutbildningar

De bevis på formella kvalifikationer som specialistläkare som avses i artikel 21 har utfärdats av de behöriga myndigheter eller organ som avses i punkt 5.1.2 i bilaga V och motsvarar för specialistutbildningen i fråga de aktuella benämningar som tillämpas i de olika medlemsstaterna och som framgår av punkt 5.1.3 i bilaga V.

För att vederbörligen beakta ändringar i nationell lagstiftning och i syfte att uppdatera detta direktiv ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om tillägg av nya medicinska specialiseringar i punkt 5.1.3 i bilaga V, förutsatt att dessa är gemensamma för minst två femtedelar av medlemsstaterna.

Artikel 27

Förvärvade rättigheter för läkare med specialistutbildning

1. Av de läkare med specialistutbildning vars specialistutbildning på deltid reglerades av de lagar och andra författningar som gällde den 20 juni 1975 och som påbörjade sin specialistutbildning senast den 31 december 1983 kan den mottagande medlemsstaten kräva att deras bevis på formella kvalifikationer skall åtföljas av intyg som visar att de faktiskt och legalt har utövat verksamheten under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

2. Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer för specialistläkare som utfärdats i Spanien för läkare som har fullgjort en specialistutbildning före den 1 januari 1995, även om denna inte motsvarar minimikraven för den utbildning som avses i artikel 25, om bevis på formella kvalifikationer åtföljs av ett intyg utfärdat av de behöriga spanska myndigheterna, av vilket det framgår att personen i fråga har blivit godkänd i det prov gällande särskild yrkeskompetens som anordnats inom ramen för de extraordinära regulariseringsåtgärderna i den kungliga förordningen 1497/99 i syfte att fastställa att denne har kunskapsnivå och kompetens likvärdig med de läkare som innehar sådant bevis på formella kvalifikationer för specialistläkare som för Spaniens del framgår av punkterna 5.1.2 och 5.1.3 i bilaga V.

2a. Medlemsstaterna ska erkänna benämningar på specialistutbildningar som utfärdas i Italien och anges i punkterna 5.1.2 och 5.1.3 i bilaga V för läkare som påbörjade sin specialistutbildning efter den 31 december 1983 och före den 1 januari 1991, trots att den berörda utbildningen inte uppfyller alla utbildningskrav som fastställs i artikel 25, om de åtföljs av ett intyg som utfärdats av de behöriga italienska myndigheterna och som uppger att den berörda läkaren faktiskt och legalt har varit verksam i Italien som specialistläkare inom det berörda specialområdet under minst sju år i följd under de tio år som föregick utfärdandet av intyget.

3. Varje medlemsstat som har upphävt lagar och andra författningar om utfärdande av bevis på formella kvalifikationer som specialistläkare enligt

punkterna 5.1.2 och 5.1.3 i bilaga V och som har vidtagit åtgärder rörande förvärvade rättigheter till förmån för sina medborgare skall tillerkänna medborgarna i de övriga medlemsstaterna rätten att utnyttja samma åtgärder, om dessa bevis på formella kvalifikationer har utfärdats före det datum då den mottagande medlemsstaten upphörde att utfärda sådana bevis för den berörda specialistutbildningen.

De tidpunkter då bestämmelserna upphävdes anges i punkt 5.1.3 i bilaga V.

Artikel 28

Särskild allmänläkarutbildning

1. För tillträde till särskild allmänläkarutbildning ska krävas ett fullgjort program för medicinsk grundutbildning med godkända resultat enligt artikel 24.2 där den studerande har förvärvat nödvändiga baskunskaper i medicin.

2. Den särskilda allmänläkarutbildning för vilken bevis på formella kvalifikationer utfärdas före den 1 januari 2006 skall omfatta minst två års studier på heltid. Bevis på formella kvalifikationer som utfärdas efter detta datum skall omfatta minst tre års studier på heltid.

När den utbildning som avses i artikel 24 omfattar praktiktjänstgöring vid ett godkänt sjukhus med utrustning och avdelningar för allmänmedicin, hos en godkänd allmänpraktiserande läkare eller vid en godkänd vårdcentral för primärvård, får denna praktik inräknas, dock högst ett år, i den utbildningstid som avses i första stycket för bevis på formella kvalifikationer som utfärdas från och med den 1 januari 2006.

Den möjlighet som avses i andra stycket skall stå öppen bara för de medlemsstater där utbildningstiden för den särskilda allmänläkarutbildningen var två år den 1 januari 2001.

3. Den särskilda allmänläkarutbildningen skall ske på heltid under tillsyn av de behöriga myndigheterna eller organen. Den skall snarare vara praktisk än teoretisk.

Den praktiska utbildningen skall förmedlas dels under minst sex månader vid ett godkänt sjukhus med utrustning och avdelningar för allmänmedicin, dels under minst sex månader hos godkänd allmänpraktiserande läkare eller vid godkänd vårdcentral för primärvård.

Den praktiska utbildningen skall genomföras tillsammans med andra vårdinrättningar för allmänmedicin. Utan att de minimiperioder som nämns i andra stycket påverkas får den praktiska utbildningen dock ges under högst sex månader vid andra godkända vårdinrättningar för allmänmedicin.

Utbildningen förutsätter samma personliga medverkan och ansvarstagande hos den blivande specialistläkaren i yrkesverksamheten som hos dem han arbetar tillsammans med.

4. För att medlemsstaterna skall utfärda bevis på formella kvalifikationer för särskild utbildning i allmänmedicin krävs bevis på formella kvalifikationer som avser medicinsk grundutbildning enligt punkt 5.1.1 i bilaga V.

5. Medlemsstaterna får utfärda de bevis på formella kvalifikationer som avses i punkt 5.1.4 i bilaga V till en läkare som inte har fullgjort utbildningen enligt denna artikel men som har avslutat en annan kompletterande utbildning för vilken de

behöriga myndigheterna i en medlemsstat har utfärdat bevis på formella kvalifikationer. De får emellertid bara utfärda bevis på formella kvalifikationer om detta gäller en kunskapsnivå som motsvarar den utbildning som föreskrivs i denna artikel.

Medlemsstaterna skall avgöra bland annat i vilken mån den kompletterande utbildning och den yrkeserfarenhet som sökanden redan har kan beaktas i stället för den utbildning som föreskrivs i denna artikel.

Medlemsstaterna får bara utfärda bevis på formella kvalifikationer enligt punkt 5.1.4 i bilaga V om sökanden har skaffat minst sex månaders erfarenhet i allmänmedicin hos en allmänpraktiserande läkare eller på en vårdinrättning för primärvård enligt punkt 3 i den här artikeln.

Artikel 29

Yrkesutövning som allmänpraktiserande läkare

Med förbehåll för bestämmelserna om förvärvade rättigheter skall varje medlemsstat för yrkesutövningen som allmänpraktiserande läkare inom ramen för medlemsstatens socialförsäkringssystem kräva bevis på formella kvalifikationer enligt punkt 5.1.4 i bilaga V.

Medlemsstaterna kan från detta villkor undanta dem som genomgår särskild utbildning i allmänmedicin.

Artikel 30

Förvärvade rättigheter för allmänpraktiserande läkare

1. Varje medlemsstat skall fastställa de förvärvade rättigheterna. Som förvärvad rättighet skall dock betraktas rätten att utöva verksamhet som allmänpraktiserande läkare inom ramen för det nationella socialförsäkringssystemet, utan det bevis på formella kvalifikationer som föreskrivs i punkt 5.1.4 i bilaga V, om läkaren åtnjuter denna rättighet vid det referensdatum som avses i den punkten i kraft av de på läkaryrket tillämpliga bestämmelser som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och om han vid denna tidpunkt är etablerad i medlemsstaten med stöd av artikel 21 eller 23.

De behöriga myndigheterna i varje medlemsstat skall på begäran utfärda ett intyg av vilket framgår att läkaren har rätt att utöva verksamhet som allmänpraktiserande läkare inom ramen för det nationella socialförsäkringssystemet, utan det bevis på formella kvalifikationer som föreskrivs i punkt 5.1.4 i bilaga V, om läkaren åtnjuter förvärvade rättigheter enligt första stycket.

2. Varje medlemsstat skall erkänna de intyg som avses i punkt 1 andra stycket vilka de övriga medlemsstaterna utfärdat till medborgare i medlemsstaterna och ge dessa intyg samma verkan på sitt territorium som de bevis på formella kvalifikationer som medlemsstaten själv utfärdar och som ger rätt att utöva verksamhet som allmänpraktiserande läkare inom ramen för det egna socialförsäkringssystemet.

Avsnitt 3

Sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård

Artikel 31

Utbildning till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård

1. För att bli antagen till utbildning till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska det antingen krävas

a) tolv års allmän skolutbildning styrkt genom examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis utfärdat av de behöriga myndigheterna eller organen i en medlemsstat eller genom intyg på godkänt inträdesprov som ger behörighet till universitet eller högskolor med en erkänd likvärdig nivå, eller

b) minst tio års allmän skolutbildning styrkt genom examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis utfärdat av de behöriga myndigheterna eller organen i en medlemsstat eller bevis på godkänt inträdesprov på motsvarande nivå som ger behörighet till en yrkesskola eller ett yrkesutbildningsprogram för hälso- och sjukvård och omvårdnad.

2. Utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård skall ske på heltid och skall omfatta minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.2.1 i bilaga V.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.2.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

De ändringar som avses i det andra stycket får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

3. Utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska omfatta sammanlagt tre års utbildning, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, bestående av minst 4 600 timmars teoretisk och klinisk undervisning, varav den teoretiska undervisningen ska utgöra minst en tredjedel och den kliniska undervisningen minst hälften av den föreskrivna minimitiden för utbildningen. Medlemsstaterna får ge partiell dispens för yrkesutövare som genomgått en del av denna utbildning inom ramen för annan utbildning på minst motsvarande nivå.

Medlemsstaterna skall se till att den institution som utbildar sjuksköterskor är ansvarig för samordningen av den teoretiska och kliniska undervisningen under hela utbildningen.

4. Den teoretiska utbildningen är den del av sjuksköterskeutbildningen då sjuksköterskorna förvärvar de kunskaper, färdigheter och kompetenser i yrket som krävs enligt punkterna 6 och 7. Denna utbildning ska ges av lärare i hälso- och sjukvård och omvårdnad och andra behöriga personer vid universitet och högskolor som tillerkänts likvärdig ställning eller vid yrkesskolor eller genom yrkesutbildningsprogram för hälso- och sjukvård och omvårdnad.

5. Med den kliniska undervisningen avses den del av sjuksköterskeutbildningen där denstuderande, som medlem i ett arbetslag och i direkt kontakt med friska eller sjuka enskilda personer och/eller grupper, lär sig att planera, utföra

och bedöma en sjuksköterskas samlade hälso- och sjukvårdsinsatser och omvårdnadsinsatser på grundval av de kunskaper, färdigheter och kompetenser de har uppnått. De sjuksköterskestuderande ska inte bara lära sig att ingå i ett arbetslag, utan även att leda ett arbetslag och organisera en sjuksköterskas hälso- och sjukvårdsinsatser och omvårdnadsinsatser, inklusive undervisning i hälsovård för enskilda personer och mindre grupper vid vårdinrättningar eller ute i samhället.

Denna utbildning skall äga rum på sjukhus och vid andra vårdinrättningar samt ute i samhället under de undervisande sjuksköterskornas ansvar i samarbete med och med stöd av andra behöriga sjuksköterskor. Även annan behörig personal kan medverka i denna undervisning.

De sjuksköterskestuderande skall delta i verksamheten på avdelningarna i fråga i den mån denna bidrar till deras utbildning och gör att de kan ta på sig det ansvar som är förbundet med en sjuksköterskas vårduppgifter.

6. Utbildningen av sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska garantera att yrkesutövaren i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

a) Omfattande kunskaper om de vetenskaper som den allmänna hälso- och sjukvården bygger på, inklusive tillräcklig insikt i friska och sjuka människors anatomi, fysiologiska funktioner och beteende samt sambandet mellan människans hälsotillstånd och hennes fysiska och sociala miljö.

b) Kunskaper om yrkets beskaffenhet och etik samt de allmänna principerna för hälso- och sjukvård och omvårdnad.

c) Tillräcklig klinisk erfarenhet; sådan erfarenhet, som bör väljas ut med avseende på dess utbildningsvärde, ska förvärvas under handledning av behörig sjukvårdspersonal och där det finns tillräckligt med behörig personal och utrustning som uppfyller kraven på patientvård.

d) Förmåga att ta del i den praktiska utbildningen av hälso- och sjukvårdspersonal och erfarenhet av samarbete med sådan personal.

e) Erfarenhet av samarbete med företrädare för andra yrken inom vårdsektorn.

7. Formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska visa att yrkesutövaren kan tillämpa minst följande kompetenser, vare sig utbildningen har skett vid universitet, högskola som tillerkänts likvärdig ställning, eller vid yrkesskola eller genom yrkesutbildningsprogram för hälso- och sjukvård och omvårdnad:

a) Kompetens att självständigt göra en diagnos av de hälso- och sjukvårdsinsatser och omvårdnadsinsatser som krävs genom att tillämpa aktuella teoretiska och kliniska kunskaper samt planera, organisera och utföra hälso- och sjukvårdsinsatser och omvårdnadsinsatser när vederbörande behandlar patienter på grundval av de kunskaper och färdigheter som förvärvats i enlighet med punkt 6 a, 6 b och 6 c för att förbättra yrkespraktiken.

b) Kompetens att arbeta effektivt tillsammans med andra aktörer inom hälso- och sjukvårdssektorn, däribland deltagande i praktisk utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal på grundval av de kunskaper och färdigheter som förvärvats i enlighet med punkt 6 d och 6 e.

c) Kompetens att tillhandahålla rådgivning åt enskilda personer, familjer och grupper om en hälsosam livsstil och egenvård på grundval av de kunskaper och färdigheter som förvärvats i enlighet med punkt 6 a och 6 b.

d) Kompetens att självständigt inleda omedelbara livräddningsinsatser och vidta åtgärder i kriser och nödsituationer.

e) Kompetens att självständigt ge rådgivning, instruktioner och stöd till personer som är i behov av vård och till deras närstående.

f) Kompetens att självständigt göra en kvalitetssäkring och utvärdering av hälso- och sjukvårdsinsatser och omvårdnadsinsatser.

g) Kompetens att kommunicera på ett yrkesmässigt och uttömmande sätt samt samarbeta med företrädare för andra yrken inom hälso- och sjukvårdssektorn.

h) Kompetens att analysera vårdkvaliteten för att förbättra det egna yrkesutövandet som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

Artikel 32

Utövande av yrkesverksamhet som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård

I detta direktiv skall yrkesverksamhet som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård innebära verksamhet som utövas av personer med de yrkestitlar som anges i punkt 5.2.2 i bilaga V.

Artikel 33

Förvärvade rättigheter för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård

1. För att de allmänna bestämmelserna om förvärvade rättigheter skall vara tillämpliga på sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, skall den verksamhet som avses i artikel 23 ha omfattat fullt ansvar för planering, organisation och administration av patientvård.

3. Medlemsstaterna ska erkänna de bevis på formella kvalifikationer för sjuksköterska som

a) utfärdats i Polen till sjuksköterskor vars utbildning avslutades före den 1 maj 2004 utan att uppfylla minimikraven för utbildning enligt artikel 31 och

b) som bestyrks genom en kandidatexamen som grundar sig på ett särskilt kompletteringsprogram som beskrivs i

i) artikel 11 i lagen av den 20 april 2004 om ändring av lagen om sjuksköterske- och barnmorskeyrkena och om några andra rättsakter (Republiken Polens officiella tidning 2004, nr 92, punkt 885 och 2007, nr 176, punkt 1237), och hälsovårdsministerns förordning av den 11 maj 2004 om närmare bestämmelser för utbildning av sjuksköterskor och barnmorskor som har examensbevis från gymnasieskola (avgångsbetyg – studentexamen) och som har avslutat sin utbildning vid medicinskt gymnasium eller vårdskolor med sjuksköterske- och barnmorskeutbildning (Republiken Polens officiella tidning 2004 nr 110, punkt 1170 och 2010 nr 65, punkt 420), eller

ii) artikel 52.3 led 2 i lagen av den 15 juli 2011 om sjuksköterske- och barnmorskeyrkena (Republiken Polens officiella tidning 2011 nr 174, punkt 1039) och i hälsovårdsministerns förordning av den 14 juni 2012 om närmare bestämmelser för högre utbildning av sjuksköterskor och barnmorskor som har examensbevis från gymnasieskola (avgångsbetyg – studentexamen) och som har genomgått utbildning på sekundärnivå med vårdinriktning eller eftergymnasial utbildning med sjuksköterske- och barnmorskeinriktning (Republiken Polens officiella tidning 2012, punkt 770),

i syfte att kontrollera att sjuksköterskan har en kunskaps- och kompetensnivå som är jämförbar med nivån för sjuksköterskor med de kvalifikationer som för Polen anges i punkt 5.2.2 i bilaga V.

Artikel 33a

När det gäller rumänska behörighetsbevis för sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska endast följande bestämmelser om förvärvade rättigheter gälla:

För de medborgare i medlemsstaterna som utbildats till sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård i Rumänien och vars utbildning inte uppfyller minimikraven gällande utbildning i artikel 31 ska medlemsstaterna erkänna de nedan angivna bevisen på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, förutsatt att dessa bevis åtföljs av ett intyg som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har varit verksamma som sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård i Rumänien, inklusive har haft fullt ansvar för planeringen, organisationen och utförandet av patientvården under en period av minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

a) Certificat de competenţe profesionale de asistent medical generalist med eftergymnasial utbildning vid en şcoală postliceală, som intygar att utbildningen påbörjades före den 1 januari 2007.

b) Diplomă de absolvire de asistent medical generalist med en kortare högskoleutbildning, som intygar att utbildningen påbörjades före den 1 oktober 2003.

c) Diplomă de licenţă de asistent medical generalist med en längre högskoleutbildning, som intygar att utbildningen påbörjades före den 1 oktober 2003.

Avsnitt 4

Tandläkare

Artikel 34

Grundläggande tandläkarutbildning

1. För att bli antagen till grundläggande tandläkarutbildning skall sökanden inneha ett examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom/henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat.

2. Den grundläggande tandläkarutbildningen ska omfatta minst fem års studier, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och ska bestå av minst 5 000 timmars teoretisk och praktisk utbildning på heltid som minst inbegriper den utbildningsplan som anges i punkt 5.3.1 i bilaga V och som tillhandahålls vid universitet eller högskola som tillerkänts likvärdig ställning eller under tillsyn av ett universitet.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.3.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

De ändringar som avses i det andra stycket får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

3. Den grundläggande tandläkarutbildningen skall garantera att den blivande tandläkaren har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

a) Tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som tandläkarverksamheten bygger på och god insikt i vetenskapliga metoder inklusive principerna för bedömning av biologiska funktioner, utvärdering av vetenskapligt vedertagna fakta och analys av data.

b) Tillräckliga kunskaper om friska och sjuka människors kroppskonstitution, fysiologi och beteende samt den fysiska och sociala miljöns påverkan på människans hälsotillstånd, i den mån dessa faktorer påverkar tandläkarverksamheten.

c) Tillräckliga kunskaper om tändernas, munnens, käkarnas och omkringliggande vävnaders anatomi och funktioner, i såväl friskt som sjukt tillstånd, och deras förhållande till patientens allmänna hälsotillstånd samt fysiska och sociala välbefinnande.

d) Tillräckliga kunskaper om kliniska discipliner och metoder som ger tandläkaren en sammanhängande bild av anomalier, skador och sjukdomar i tänderna, munnen, käkarna och omkringliggande vävnader och av förebyggande, diagnostisk och terapeutisk tandläkarverksamhet.

e) Tillräcklig klinisk erfarenhet under lämplig handledning.

Utbildningen skall ge den blivande tandläkaren de färdigheter som är nödvändiga för att utöva all verksamhet som innebär förebyggande, diagnos och behandling av anomalier och sjukdomar i tänder, mun, käkar och omkringliggande vävnader.

Artikel 35

Utbildning till specialisttandläkare

1. För att bli antagen till utbildning för specialisttandläkare ska det krävas en fullgjord grundläggande tandläkarutbildning som avses i artikel 34, eller de handlingar som avses i artiklarna 23 och 37.

2. Utbildningen till specialisttandläkare skall omfatta teoretisk och praktisk utbildning vid universitet, behandlingscentrum för studier och forskning eller, i förekommande fall, annan vårdinrättning som godkänts av behöriga myndigheter eller organ i detta syfte.

Utbildning till specialisttandläkare på heltid ska omfatta minst tre år, och ska ske under tillsyn av behöriga myndigheter eller organ. Den ska innebära personlig medverkan och ansvarstagande av den blivande tandläkaren i verksamheten på avdelningen i fråga.

3. För att medlemsstaterna skall utfärda ett utbildningsbevis för specialisttandläkare krävs ett utbildningsbevis som avser grundläggande tandläkarutbildning enligt punkt 5.3.2 i bilaga V.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om anpassning av den minimilängd på utbildningen som avses i punkt 2, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

5. I syfte att uppdatera detta direktiv och för att vederbörligen beakta ändringar i nationell lagstiftning, ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om tillägg av nya specialistområden för tandläkare i punkt 5.3.3 i bilaga V, förutsatt att dessa är gemensamma för minst två femtedelar av medlemsstaterna.

Artikel 36

Utövande av yrkesverksamhet som tandläkare

1. I detta direktiv skall yrkesverksamhet som tandläkare innebära sådan verksamhet som definieras i punkt 3 och som utövas av personer med de yrkestitlar som anges i punkt 5.3.2 i bilaga V.

2. Tandläkaryrket skall grunda sig på den tandläkarutbildning som avses i artikel 34 och är ett särskilt yrke skilt från yrket som läkare och specialistläkare. Utövande av yrkesverksamhet som tandläkare förutsätter innehav av något av de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkt 5.3.2 i bilaga V. Personer som omfattas av artikel 23 eller 37 skall likställas med innehavare av ett sådant bevis på formella kvalifikationer.

3. Medlemsstaterna skall se till att tandläkare generellt skall ha tillträde till verksamhet som innebär förebyggande, diagnos och behandling av anomalier och sjukdomar i tänder, mun, käkar och omkringliggande vävnader i enlighet med de i lag fastställda bestämmelserna och de yrkesetiska reglerna för yrket på de referensdatum som anges i punkt 5.3.2 i bilaga V.

Artikel 37

Förvärvade rättigheter för tandläkare

1. Varje medlemsstat skall, för utövandet av yrkesverksamhet som tandläkare under de yrkestitlar som anges i punkt 5.3.2 i bilaga V, erkänna de bevis på formella kvalifikationer som läkare som utfärdats i Italien, Spanien, Österrike, Tjeckien, Slovakien och Rumänien för personer som påbörjat sin läkarutbildning senast det referensdatum som anges i den bilagan för den berörda medlemsstaten, om dessa bevis på formella kvalifikationer åtföljs av ett intyg utfärdat av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten.

Detta intyg skall bekräfta att följande två villkor uppfyllts:

a) Att dessa personer i den medlemsstaten faktiskt, legalt och huvudsakligen har utövat den verksamhet som avses i artikel 36 under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

b) Att dessa personer är behöriga att utöva denna verksamhet på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som anges för denna medlemsstat i punkt 5.3.2 i bilaga V.

Personer som framgångsrikt har fullföljt studier som omfattar minst tre år och som av de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten intygats vara likvärdiga med den utbildning som avses i artikel 34, skall undantas från kravet på tre års yrkespraktik enligt andra stycket led a.

När det gäller Tjeckien och Slovakien omfattas de bevis på formella kvalifikationer som erhållits i f.d. Tjeckoslovakien av erkännande på samma sätt som tjeckiska och slovakiska bevis på formella kvalifikationer och på samma villkor som angivits i de föregående styckena.

2. Varje medlemsstat skall erkänna sådana bevis på formella kvalifikationer som läkare som utfärdats i Italien för personer som påbörjat sin läkarutbildning på universitetsnivå mellan den 28 januari 1980 och den 31 december 1984, om dessa bevis åtföljs av ett intyg utfärdat av de behöriga italienska myndigheterna.

Detta intyg skall bekräfta att följande tre villkor uppfyllts:

a) Att dessa personer har godkänts i det särskilda lämplighetsprov som har anordnats av behöriga italienska myndigheter för att kontrollera att sökandena har en kunskaps- och färdighetsnivå jämförbar med den som krävs av innehavare av det bevis på formella kvalifikationer som anges för Italien i punkt 5.3.2 i bilaga V.

b) Att dessa personer i Italien faktiskt, legalt och huvudsakligen har utövat den verksamhet som anges i artikel 36 under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

c) Att de är behöriga att utöva eller att de faktiskt, legalt och huvudsakligen utövar den verksamhet som anges i artikel 36 på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som anges för Italien i punkt 5.3.2 i bilaga V.

Personer som framgångsrikt har fullföljt studier som omfattar minst tre år och som enligt de behöriga myndigheterna intygats vara likvärdiga med den utbildning som avses i artikel 34, skall undantas från skyldigheten att avlägga ett sådant lämplighetsprov som avses i andra stycket led a.

Personer som påbörjat sin läkarutbildning på universitetsnivå efter den 31 december 1984 skall behandlas på samma sätt som de personer som avses ovan, förutsatt att de studier under tre år som nämns ovan påbörjades före den 31 december 1994.

3. För bevis på tandläkares formella kvalifikationer ska medlemsstaterna erkänna sådana bevis i enlighet med artikel 21 i de fall då de sökande påbörjade sin utbildning före den 18 januari 2016.

4. Varje medlemsstat ska erkänna bevis på formell behörighet som läkare utfärdade i Spanien för yrkesutövare som påbörjade sin läkarutbildning på universitetsnivå mellan den 1 januari 1986 och den 31 december 1997, om dessa bevis åtföljs av ett intyg utfärdat av de spanska behöriga myndigheterna.

Detta intyg ska bekräfta att följande villkor har uppfyllts:

a) Yrkesutövaren ska framgångsrikt ha fullföljt studier som omfattar minst tre år och som av de spanska behöriga myndigheterna intygats vara likvärdiga med den utbildning som avses i artikel 34.

b) Yrkesutövaren ska i Spanien faktiskt, legalt och huvudsakligen ha utövat den verksamhet som anges i artikel 36 under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

c) Yrkesutövaren ska vara behörig att utöva eller ska faktiskt, legalt och huvudsakligen utövat den verksamhet som anges i artikel 36 på samma villkor som innehavare av de bevis på formell behörighet som anges för Spanien i punkt 5.3.2 i bilaga V.

Avsnitt 5

Veterinär

Artikel 38

Veterinärutbildning

1. Utbildningen för veterinärer ska sammanlagt omfatta minst fem års studier på heltid med teoretisk och praktisk undervisning, eller som dessutom kan uttryckas med ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och ska minst inbegripa den utbildningsplan som anges i punkt 5.4.1 i bilaga V, vid universitet eller högskola som tillerkänts likvärdig ställning eller under tillsyn av ett universitet.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.4.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

De ändringar som avses i det andra stycket får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

2. För att bli antagen till veterinärutbildningen måste sökanden inneha examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom/henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat när det gäller denna utbildning.

3. Veterinärutbildningen ska garantera att yrkesutövaren i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

a) Tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som veterinärverksamheten bygger på och om den unionslagstiftning som gäller denna verksamhet.

b) Tillräckliga kunskaper om djurs anatomi, fysiologi, beteende och fysiologiska behov liksom om de färdigheter och kompetenser som behövs för djurhållning, utfodring, djurs välbefinnande, reproduktion och allmän hygien.

c) Nödvändiga kliniska, epidemiologiska och analytiska färdigheter och kompetenser för förebyggande, diagnos och behandling av sjukdomar hos djur, inklusive anestesiologi, aseptisk kirurgi och smärtfri död, vare sig det gäller enskilda djur eller grupper av djur, inklusive särskilda kunskaper om de sjukdomar som kan överföras till människan.

d) Tillräckliga kunskaper, färdigheter och kompetenser för förebyggande medicin, inklusive kompetens för att hantera utredningar och intyg.

e) Tillräckliga kunskaper om hygien och teknik vid produktion och framställning av samt handel med djurfoder eller livsmedel av animaliskt ursprung, inklusive de färdigheter och kompetenser som krävs för att förstå och förklara god praxis på området.

f) Nödvändiga kunskaper, färdigheter och kompetenser för att på ett ansvarsfullt och förnuftigt sätt använda veterinärmedicinska läkemedel för att behandla djur och garantera en säker livsmedelskedja samt miljöskydd.

Artikel 39

Förvärvade rättigheter för veterinärer

För de medborgare i medlemsstaterna vars bevis på formella kvalifikationer som veterinär har utfärdats av Estland eller vars utbildning har påbörjats i denna stat före den 1 maj 2004 skall medlemsstaterna — utan att det påverkar tillämpningen av artikel 23.4 — erkänna dessa bevis på formella kvalifikationer som veterinär, om de åtföljs av ett intyg som visar att dessa personer faktiskt och lagligen i Estland har utövat verksamhet som veterinär under minst fem år i följd under de sju år som föregick utfärdandet av intyget.

Avsnitt 6

Barnmorska

Artikel 40

Barnmorskeutbildning

1. Barnmorskeutbildning skall omfatta minst en av följande utbildningar:

a) En barnmorskeutbildning på heltid som omfattar minst tre års praktiska och teoretiska studier (utbildningsväg I) och minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.5.1 i bilaga V.

b) En barnmorskeutbildning på heltid som varar minst 18 månader (utbildningsväg II) och omfattar minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.5.1 i bilaga V och som inte ingått i likvärdig undervisning inom utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

Medlemsstaterna skall se till att den institution som utbildar barnmorskor är ansvarig för samordningen av teori och praktiktjänstgöring under hela utbildningen.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.5.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

De ändringar som avses i tredje stycket får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

2. För att bli antagen till barnmorskeutbildningen krävs att ett av följande villkor uppfylls:

a) Minst tolv års fullföljd allmän skolutbildning eller bevis på godkänt inträdesprov på motsvarande nivå till barnmorskeskola, för utbildningsväg I.

b) Innehav av bevis på formella kvalifikationer för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V, för utbildningsväg II.

3. Barnmorskeutbildningen ska garantera att yrkesutövaren i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

a) Tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som barnmorskeverksamheten bygger på, särskilt barnmorskekunskap, obstetrik och gynekologi.

b) Tillräckliga kunskaper om yrkesetik och lagstiftning som är relevant för att utöva yrket.

c) Tillräckliga allmänmedicinska kunskaper (biologiska funktioner, anatomi och fysiologi) och kunskaper om obstetrisk och neonatal farmakologi samt kunskaper om sambandet mellan människans hälsotillstånd, människans fysiska och sociala miljö och människans beteende.

d) Tillräcklig klinisk erfarenhet som förvärvats vid godkända institutioner där barnmorskan självständigt och på eget ansvar i den utsträckning som är nödvändigt och med undantag av en patologisk situation, har kunnat bedriva mödravård, ansvara för förlossningen och dess konsekvenser vid godkända institutioner, övervaka förlossningsarbetet och födseln, vården efter förlossningen och neonatal återupplivning i väntan på en läkare.

e) Tillräcklig insikt i utbildningen av hälso- och sjukvårdspersonal och erfarenhet av samarbete med sådan personal.

Artikel 41

Förfarande för erkännande av bevis på formella kvalifikationer som barnmorska

1. De bevis på formella kvalifikationer som barnmorska som anges i punkt 5.5.2 i bilaga V ska erkännas automatiskt i enlighet med artikel 21 om de uppfyller något av följande villkor:

a) Utbildning på heltid till barnmorska under minst tre år, eller ett likvärdigt förvärvade antal ECTS-poäng bestående av minst 4 600 timmar teoretisk och praktisk utbildning, varav minst en tredjedel av tiden ska vara klinisk undervisning.

b) Utbildning på heltid till barnmorska under minst två år, eller ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 3 600 timmar, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V.

c) Utbildning på heltid till barnmorska under minst 18 månader, eller ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 3 000 timmar, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V och som åtföljs av ettårig yrkespraktik, för vilken ett intyg utfärdats i enlighet med punkt 2.

2. Det intyg som avses i punkt 1 skall vara utfärdat av de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten. Intyget skall styrka att vederbörande, efter att ha erhållit bevis på formella kvalifikationer som barnmorska, på ett tillfredsställande sätt har utfört en barnmorskas alla arbetsuppgifter under motsvarande period på sjukhus eller annan vårdinrättning som erkänts för detta ändamål.

Artikel 42

Utövande av yrkesverksamhet som barnmorska

1. Bestämmelserna i detta avsnitt skall tillämpas på verksamhet som barnmorska så som denna definieras av varje medlemsstat, om inte annat föreskrivs i punkt 2, och utövas under de yrkestitlar som anges i punkt 5.5.2 i bilaga V.

2. Medlemsstaterna skall se till att barnmorskorna åtminstone får tillträde till och rätt att utöva följande verksamhet:

a) Ge korrekt information och användbara råd om familjeplanering.

b) Diagnostisera graviditet och övervaka en normal graviditet; utföra de undersökningar som krävs för att övervaka en normal graviditetsutveckling.

c) Föreskriva eller rekommendera de undersökningar som är nödvändiga för att så tidigt som möjligt diagnostisera riskgraviditeter.

d) Utarbeta program för de blivande föräldrarnas förberedelse inför sin roll och fullständig förberedelse inför barnets födelse samt ge dem råd om hygien och näringstillförsel.

e) Ta hand om och bistå modern under förlossningen och övervaka fostrets tillstånd i livmodern genom lämpliga kliniska och tekniska medel.

f) Leda spontanförlossningar och vid behov utföra episiotomi samt i brådskande fall assistera vid sätesförlossning.

g) Känna igen varningssignaler om onormala tillstånd hos modern eller barnet, som kräver att läkare ingriper, och vid behov bistå denne; vidta nödvändiga krisåtgärder när läkare inte finns till hands, särskilt manuellt avlägsnande av placenta, eventuellt följt av manuell undersökning av livmodern.

h) Undersöka och ta hand om det nyfödda barnet; ta alla initiativ som krävs och eventuellt genomföra omedelbar återupplivning.

i) Ta hand om och övervaka moderns återhämtning efter förlossningen och ge modern all nödvändig information om spädbarnsvård så att hon kan ge det nyfödda barnet bästa möjliga utveckling.

j) Utföra behandling som ordinerats av läkare.

k) Föra de journaler som behövs.

Artikel 43

Förvärvade rättigheter för barnmorskor

1. För de medborgare i medlemsstaterna vars bevis på formella kvalifikationer uppfyller alla de minimikrav för utbildningen som fastställs i artikel 40, men vilka

med stöd av artikel 41 endast skall erkännas om de åtföljs av det intyg om yrkespraktik som avses i nämnda artikel 41.2, skall varje medlemsstat som tillräckligt bevis erkänna de bevis på formella kvalifikationer som barnmorska som utfärdats av dessa medlemsstater före det referensdatum som avses i punkt 5.5.2 i bilaga V när de åtföljs av ett intyg som visar att dessa medborgare faktiskt och legalt utövat verksamheten i fråga under minst två år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

1a. När det gäller bevis på formella kvalifikationer som barnmorska ska medlemsstaterna automatiskt erkänna sådana kvalifikationer i fråga om vilka den sökande påbörjade utbildningen före 18 januari 2016, och kravet för att bli antagen till utbildningen var tio år av allmän skolutbildning eller motsvarande nivå när det gäller utbildningsväg I, eller när den sökande har fullgjort en utbildning till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård styrkt av bevis på formella kvalifikationer enligt punkt 5.2.2. i bilaga V innan denne påbörjade en barnmorskeutbildning när det gäller utbildningsväg II.

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall gälla för medborgare i medlemsstaterna vars bevis på formella kvalifikationer som barnmorska styrker utbildning som erhållits inom f.d. Tyska demokratiska republikens territorium och som uppfyller alla de minimikrav som fastställs för utbildningen i artikel 40, men vilka med stöd av artikel 41 endast skall erkännas om de åtföljs av det intyg om yrkespraktik som avses i nämnda artikel 41.2, när de styrker en utbildning som påbörjats före den 3 oktober 1990.

4. Medlemsstaterna ska erkänna de bevis på formella kvalifikationer som barnmorska som

a) utfärdats i Polen till barnmorskor vars utbildning avslutades före den 1 maj 2004 utan att dessa uppfyller minimikraven för utbildning enligt artikel 40, och

b) vilka bestyrks genom en kandidatexamen som grundar sig på ett särskilt kompletteringsprogram som beskrivs i

i) artikel 11 i lagen av den 20 april 2004 om ändring av lagen om sjuksköterske- och barnmorskeyrkena och om vissa andra rättsakter (Republiken Polens officiella tidning 2004, nr 92, punkt 885 och 2007, nr 176, punkt 1237), och i hälsovårdsministerns förordning av den 11 maj 2004 om närmare bestämmelser för utbildning av sjuksköterskor och barnmorskor som har examensbevis från gymnasieskola (avgångsbetyg – studentexamen) och har avslutat utbildning vid medicinskt gymnasium eller vårdskola med sjuksköterske- och barnmorskeutbildning (Republiken Polens officiella tidning av den 2004 nr 110, punkt 1170 och 2010 nr 65 punkt 420) eller

ii) artikel 53.3 led 3 i lagen av den 15 juli 2011 om sjuksköterske- och barnmorskeyrkena (Republiken Polens officiella tidning 2011 nr 174, punkt 1039), och i hälsovårdsministerns förordning av den 14 juni 2012 om närmare bestämmelser för högre utbildning av sjuksköterskor och barnmorskor som har examensbevis från gymnasieskola (avgångsbetyg – studentexamen) och som har avslutat sin utbildning vid medicinskt gymnasium eller sekundärutbildning med sjuksköterske- och barnmorskeutbildning (Republiken Polens officiella tidning 2012, punkt 770),

i syfte att kontrollera att barnmorskan har en kunskaps- och kompetensnivå som är jämförbar med nivån för barnmorskor med de kvalifikationer som för Polen anges i punkt 5.2.2 i bilaga V.

Artikel 43a

När det gäller rumänska behörighetsbevis för barnmorskor skall endast följande bestämmelser om förvärvade rättigheter gälla:

När det gäller medborgare i medlemsstater vars behörighetsbevis för barnmorska (asistent medical obstetrică-ginecologie/obstetrik- och gynekologisköterska) utfärdades av Rumänien före anslutningen och inte uppfyller de minimikrav för utbildning som fastställs i artikel 40, skall varje medlemsstat erkänna dessa behörighetsbevis för barnmorskor såsom varande tillräckliga bevis, när dessa intyg åtföljs av ett intyg som styrker att dessa medborgare i medlemsstaterna faktiskt och lagligen i Rumänien har ägnat sig åt verksamhet som barnmorska under minst fem år i följd under de sju år som föregick utfärdandet av intyget.

Artikel 43b

Förvärvade rättigheter för barnmorskor ska inte tillämpas med avseende på följande kvalifikationer som förvärvats i Kroatien före den 1 juli 2013: viša medicinska sestra ginekološko- opstetričkog smjera (högre sjuksköterska med specialisering i gynekologi och obstetrik), medicinska sestra ginekološko-opstetričkog smjera (sjuksköterska med specialisering i gynekologi och obstetrik), viša medicinska sestra primaljskog smjera (högre sjuksköterska med barnmorskeexamen på universitetsnivå), medicinska sestra primaljskog smjera (sjuksköterska med barnmorskeexamen på universitetsnivå), ginekološko-opstetrička primalja (barnmorska med kompetens i gynekologi och obstetrik) och primalja (barnmorska).

Avsnitt 7

Apotekare

Artikel 44

Apotekarutbildning

1. För att bli antagen till apotekarutbildning skall sökanden inneha examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom/henne eller henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat.

2. Av bevis på formella kvalifikationer för apotekare ska det framgå att minst fem års utbildning genomgåtts, eller att ett likvärdigt antal ECTS-poäng förvärvats, vilket minst omfattar följande:

a) Fyra års teoretisk och praktisk undervisning på heltid vid universitet eller högskola som tillerkänts likvärdig ställning eller under tillsyn av ett universitet.

b) Under eller vid utgången av den teoretiska och praktiska undervisningen, sex månaders praktik på ett apotek som är öppet för allmänheten eller på ett sjukhus under tillsyn av sjukhusets farmaceutiska avdelning.

Den utbildning som avses i denna punkt ska minst omfatta den utbildningsplan som anges i punkt 5.6.1 i bilaga V. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt

5.6.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen, inklusive utvecklingen av farmakologisk praktik.

De ändringar som avses i det andra stycket får inte medföra någon ändring gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

3. Utbildningen skall garantera att den blivande apotekaren har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

a) Tillräckliga kunskaper om läkemedel och de substanser som används vid läkemedelstillverkning.

b) Tillräckliga kunskaper om farmaceutisk teknologi samt fysisk, kemisk, biologisk och mikrobiologisk kontroll av läkemedel.

c) Tillräckliga kunskaper om läkemedels nedbrytning (metabolism) och verkningar, giftiga ämnens verkningssätt och användningen av läkemedel.

d) Tillräckliga kunskaper för att utvärdera vetenskapliga data om läkemedel för att på denna grund kunna ge upplysningar.

e) Tillräckliga kunskaper om gällande föreskrifter och andra villkor för att kunna utöva farmaceutisk verksamhet.

Artikel 45

Utövande av yrkesverksamhet som apotekare

1. I detta direktiv avses med verksamhet som apotekare sådan verksamhet som, när det gäller tillträde till och rätten att utöva den, i en eller flera medlemsstater omfattas av villkor som rör yrkeskvalifikationerna, och som står öppen för de personer som innehar något av de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkt 5.6.2 i bilaga V.

2. Medlemsstaterna ska se till att innehavare av bevis på formella kvalifikationer i farmaci på universitetsnivå eller motsvarande nivå som uppfyller villkoren i artikel 44 får tillträde till och rätt att utöva åtminstone följande verksamhet, med förbehåll för eventuella krav på kompletterande yrkeserfarenhet:

a) Galenisk utveckling av läkemedel.

b) Framställning och kontroll av läkemedel.

c) Laboratoriekontroll av läkemedel.

d) Lagring, förvaring och distribution av läkemedel i partihandelsledet.

e) Anskaffning, beredning, kontroll, lagring, utlämning och tillhandahållande av säkra och effektiva läkemedel av erforderlig kvalitet på apotek som är öppna för allmänheten.

f) Beredning, kontroll, lagring och tillhandahållande av säkra och effektiva läkemedel av erforderlig kvalitet på sjukhus.

g) Tillhandahållande av information och rådgivning om själva läkemedlen, inklusive om lämplig användning.

h) Rapportering om farmaceutiska produkters biverkningar till de behöriga myndigheterna.

i) Individuell uppföljning av patienter under medicinering.

j) Bidrag till lokala eller nationella folkhälsokampanjer.

3. Om det i en medlemsstat inte bara krävs bevis på formella kvalifikationer enligt förteckningen i punkt 5.6.2 i bilaga V för tillträde till eller utövande av någon form av verksamhet som apotekare, utan även kompletterande yrkeserfarenhet, skall den medlemsstaten som tillräckligt bevis erkänna intyg utfärdat av de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten som styrker att personen i fråga har utövat nämnda verksamhet under motsvarande period i ursprungsmedlemsstaten.

4. Det erkännande som avses i punkt 3 skall inte vara tillämpligt på den tvååriga yrkeserfarenhet som krävs i Storhertigdömet Luxemburg för beviljande av statligt tillstånd att driva apotek som är öppna för allmänheten.

5. Om det den 16 september 1985 i en medlemsstat fanns ett urvalssystem för att bland de apotekare som avses i punkt 2 välja ut dem som skall tilldelas de nya apotek som skall öppnas inom ramen för ett nationellt geografiskt fördelningssystem, får denna medlemsstat, med avvikelse från punkt 1, fortsätta med detta urvalssystem och kräva att de medborgare i medlemsstaterna som innehar något av de bevis på formella kvalifikationer för apotekare som anges i punkt 5.6.2 i bilaga V eller omfattas av bestämmelserna i artikel 23 deltar i detta.

Avsnitt 8

Arkitekt

Artikel 46

Arkitektutbildning

1. Utbildningen till arkitekt ska omfatta

a) sammanlagt minst fem års studier på heltid vid universitet eller jämförbar läroanstalt som avslutas med en godkänd examen på universitetsnivå,

b) minst fyra års studier på heltid vid universitet eller jämförbar läroanstalt som avslutas med en godkänd examen på universitetsnivå jämte ett bevis på två års yrkespraktik som slutförts i enlighet med punkt 4.

2. Arkitektur måste vara huvudkomponenten i den utbildning som avses i punkt 1. Utbildningen ska upprätthålla jämvikt mellan teoretiska och praktiska moment i arkitektutbildning och ska minst garantera att de studerande tillägnar sig följande kunskap, färdighet och förmåga:

a) Förmågan att utforma arkitektoniska projekt som uppfyller både estetiska och tekniska krav.

b) Tillräcklig kunskap om arkitekturens historia och teori och besläktade konstarter, teknik och humaniora.

c) Kunskap om konstens inflytande på kvaliteten på arkitektonisk formgivning.

d) Tillräcklig kunskap om stadsplanering, fysisk planering och de färdigheter som krävs för planeringsprocessen.

e) Förståelse av förhållandet mellan människor och byggnader och mellan byggnader och deras omgivning, och i behovet av att anpassa byggnaderna och ytorna mellan dem efter mänskliga behov och proportioner.

f) Förståelse av arkitektyrket och arkitektens roll i samhället, i synnerhet vid utarbetandet av projektunderlag som tar hänsyn till sociala faktorer.

g) Förståelse av utrednings- och förberedelsemetoderna för underlagen i ett konstruktionsprojekt.

h) Förståelse av de dimensionsmässiga, byggnadstekniska och ingenjörsmässiga problem som är förbundna med byggnadskonstruktion.

i) Tillräcklig kunskap om fysiska problem och teknik och byggnaders funktion, så att dessa inomhus blir bekväma och ger skydd mot olika väderförhållanden, inom ramen för hållbar utveckling.

j) De färdigheter i byggnadsutformning som behövs för att uppfylla användarnas krav inom ramen för begränsningar på grund av kostnadsfaktorer och byggnormer.

k) Tillräcklig kunskap om de branscher, organisationer, bestämmelser och metoder som är förbundna med att omvandla konstruktionsritningar till byggnader och att detaljplanera hela projekt.

3. Antalet år i sådan akademisk utbildning som avses i punkterna 1 och 2 kan också uttryckas med ett likvärdigt antal ECTS-poäng.

4. Den yrkespraktik som avses i punkt 1 b ska ske först efter det att de tre första studieåren har avslutats. Minst ett år av yrkespraktiken ska bygga på de kunskaper, färdigheter och förmåga som förvärvats under de studier som avses i punkt 2. Yrkespraktiken ska därför bedrivas under tillsyn av en person eller ett organ som har godkänts av ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet. Sådan övervakad praktik får ske i vilket land som helst. Yrkespraktiken ska utvärderas av ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet.

Artikel 47

Undantag från kraven för arkitektutbildningen

Genom undantag från artikel 46 ska följande också anses uppfylla kraven i artikel 21: utbildning inom ramen för program för bättre befordringsmöjligheter eller universitetsstudier på deltid som uppfyller kraven i artikel 46.2, vilket intygas genom en godkänd examination i arkitektur för en yrkesutövare som arbetat under minst sju år på arkitektområdet under överinseende av en arkitekt eller arkitektbyrå. Denna examination ska vara på universitetsnivå och vara likvärdig med den slutexamen som avses i artikel 46.1 b.

Artikel 48

Utövande av yrkesverksamhet som arkitekt

1. Med yrkesverksamhet som arkitekt avses i detta direktiv den verksamhet som vanligtvis utövas under yrkestiteln arkitekt.

2. De medborgare i en medlemsstat som fått rätt att bära titeln arkitekt i enlighet med en lag som ger den behöriga myndigheten i en medlemsstat möjlighet att ge denna titel åt medborgare i medlemsstaterna som utmärkt sig särskilt genom sina insatser på arkitekturområdet, skall anses uppfylla de krav som fastställts för att få utöva arkitektverksamhet under yrkestiteln arkitekt. Ifrågavarande personers verksamhet som arkitekt skall intygas genom ett bevis utfärdat av deras ursprungsmedlemsstat.

Artikel 49

Förvärvade rättigheter som arkitekt

1. Varje medlemsstat ska erkänna de bevis på formella kvalifikationer som arkitekt som anges i bilaga VI vilka utfärdas av övriga medlemsstater avseende en utbildning som påbörjats senast under det referensläsår som anges i den bilagan, även om de inte uppfyller minimikraven enligt artikel 46, genom att ge innehavare av dessa bevis på formella kvalifikationer tillträde till och rätt att utöva verksamhet som arkitekt på samma villkor som innehavare av bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av denna medlemsstat.

Intyg från de behöriga myndigheterna i Förbundsrepubliken Tyskland om att bevis på formella kvalifikationer som utfärdats från och med den 8 maj 1945 av de behöriga myndigheterna i f.d. Tyska demokratiska republiken är likvärdiga med dem som avses i den bilagan skall följaktligen erkännas.

1a. Punkt 1 ska också tillämpas på de bevis på formella kvalifikationer som arkitekt som förtecknas i bilaga V, om utbildningen inletts före den 18 januari 2016.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 skall varje medlemsstat, när det gäller tillträde till och utövande av verksamhet som arkitekt med yrkestiteln arkitekt, som bevis på formella kvalifikationer erkänna intyg som utfärdas för medborgare i medlemsstaterna av de medlemsstater där tillträde till och utövande av verksamhet som arkitekt var reglerad vid nedanstående datum och ge dessa intyg samma ställning på sitt territorium som de intyg medlemsstaten själv utfärdar:

a) Den 1 januari 1995 för Österrike, Finland och Sverige.

b) Den 1 maj 2004 för Tjeckien, Estland, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Slovenien och Slovakien.

ba) Den 1 juli 2013 för Kroatien.

c) Den 5 augusti 1987 för övriga medlemsstater.

De intyg som avses i första stycket skall ange att innehavaren har fått tillstånd att bära yrkestiteln arkitekt senast detta datum och har varit aktivt verksam på området enligt dessa bestämmelser under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregick utfärdandet av intyget.

3. Varje medlemsstat ska ge följande bevis samma ställning på sitt territorium som de bevis på formella kvalifikationer som medlemsstaten själv utfärdar för tillträde till och utövande av verksamhet som arkitekt: Bevis på avslutad utbildning som existerade den 5 augusti 1985 och påbörjades senast den 17 januari 2014, vid Fachhochschulen i Förbundsrepubliken Tyskland av tre års längd, och som uppfyller de krav som fastställs i artikel 46.2 och ger tillträde till den verksamhet som avses i artikel 48 i denna medlemsstat med yrkesbeteckningen arkitekt, under förutsättning att utbildningen kompletteras med fyra års yrkeserfarenhet i Förbundsrepubliken Tyskland och styrks av ett intyg som utfärdats av den behöriga myndighet där den arkitekt som önskar utnyttja bestämmelserna i detta direktiv är registrerad.

KAPITEL IIIa

Automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper

Artikel 49a

Gemensamma utbildningsramar

1. Vid tillämpning av denna artikel avses med gemensam utbildningsram en gemensam uppsättning minimikrav för kunskaper, färdigheter och kompetenser som behövs för att utöva ett specifikt yrke. En gemensam utbildningsram ska inte ersätta nationella utbildningsprogram, såvida inte en medlemsstat beslutar annorlunda enligt nationell lagstiftning. Medlemsstaterna ska ge innehavare av bevis på yrkeskvalifikationer som förvärvats på grundval av en sådan gemensam utbildningsram tillträde till och rätt att utöva yrket i medlemsstater som reglerar yrket på sitt territorium på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som medlemsstaten själv utfärdar, på villkor att denna utbildningsram uppfyller de krav som fastställs i punkt 2.

2. En gemensam utbildningsram ska uppfylla följande villkor:

a) Den gör det möjligt för fler yrkesutövare att förflytta sig till andra medlemsstater.

b) Yrket som omfattas av den gemensamma utbildningsramen är reglerat, eller utbildningen som leder till yrket är reglerat i minst en tredjedel av medlemsstaterna.

c) Den gemensamma uppsättningen av kunskaper, färdigheter och kompetenser utgör en kombination av de kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs i utbildningssystem som är tillämpliga i minst en tredjedel av medlemsstaterna; det ska inte ha någon betydelse om dessa kunskaper, färdigheter och kompetenser har förvärvats inom ramen för en allmän utbildning vid ett universitet eller en högskola eller som en del av en yrkesutbildning.

d) Den gemensamma utbildningsramen ska bygga på de nivåer i den europeiska referensramen för kvalifikationer som definieras i bilaga II till Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande ([5]).

e) Det berörda yrket täcks inte av en annan gemensam utbildningsram och erkänns inte heller automatiskt enligt avdelning III kapitel III.

f) Den gemensamma utbildningsramen har utarbetats efter ett öppet korrekt förfarande, som inbegripit relevanta intressenter från medlemsstater där yrket inte är reglerat.

g) Den gemensamma utbildningsramen tillåter medborgare från samtliga medlemsstater att förvärva yrkeskvalifikationer enligt ramen utan att först behöva vara medlemmar i eller registrerade hos en yrkesorganisation.

3. Representativa yrkesorganisationer på unionsnivå såväl som yrkesorganisationer eller behöriga myndigheter på nationell nivå från minst en tredjedel av medlemsstaterna får skicka förslag till kommissionen på gemensamma utbildningsramar som uppfyller de villkor som fastställs i punkt 2.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c för att fastställa en gemensam utbildningsram för ett visst yrke som grundas på de villkor som fastställs i punkt 2 i den här artikeln.

5. En medlemsstat ska undantas från skyldigheten att införa den gemensamma utbildningsram som avses i punkt 4 på sitt territorium och från skyldigheten att bevilja automatiskt erkännande av de yrkeskvalifikationer som förvärvats enligt denna gemensamma utbildningsram, om ett av följande villkor uppfylls:

a) Det finns ingen utbildningsinstitution på dess territorium som erbjuder sådan utbildning i det berörda yrket.

b) Införandet av den gemensamma utbildningsramen skulle ha negativa konsekvenser för hur landets utbildnings- och yrkesutbildningssystem är uppbyggt.

c) Det finns väsentliga skillnader mellan den gemensamma utbildningsramen och den utbildning som krävs på dess territorium, och detta utgör ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen, folkhälsan eller för tjänstemottagarnas säkerhet och miljöskyddet.

6. Medlemsstaterna ska inom sex månader efter ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i punkt 4 meddela kommissionen och de andra medlemsstaterna om

a) de nationella kvalifikationerna, och i förekommande fall, de nationella yrkestitlarna, i enlighet med den gemensamma utbildningsramen,

b) all användning av det undantag som avses i punkt 5, tillsammans med en motivering av vilka villkor enligt den punkten som uppfylldes. Kommissionen får, inom tre månader, begära ytterligare förtydligande om den anser att en medlemsstat inte har motiverat eller inte tillräckligt har motiverat att ett av dessa villkor har uppfyllts. Medlemsstaten ska svara inom tre månader från en sådan begäran.

Kommissionen får anta genomförandeakter för att ange nationella yrkeskvalifikationer och nationella yrkestitlar som omfattas av automatiskt erkännande enligt den gemensamma utbildningsram som antas i enlighet med punkt 4.

7. Denna artikel gäller också specialiseringar av ett yrke, förutsatt att sådana specialiseringar rör yrkesverksamhet där tillträdet till och utövandet av denna regleras i de medlemsstater där yrket redan erkänns automatiskt enligt avdelning III kapitel III, men inte specialiseringen i sig.

Artikel 49b

Gemensamma utbildningsprov

1. Vid tillämpning av denna artikel avses med ett gemensamt utbildningsprov ett standardiserat lämplighetsprov som finns tillgängligt i alla deltagande medlemsstater och är reserverat för innehavare av en särskild yrkeskvalifikation. Innehavaren av en särskild yrkeskvalifikation som har godkänts vid ett sådant prov i en medlemsstat ska ha rätt att utöva yrket i en berörd mottagande medlemsstat på samma villkor som innehavarna av sådana yrkeskvalifikationer som erhållits i den medlemsstaten.

2. Ett gemensamt utbildningsprov ska uppfylla följande villkor:

a) Det gör det möjligt för fler yrkesutövare att arbeta i andra medlemsstater.

b) Det yrke som omfattas av det gemensamma utbildningsprovet är reglerat, eller den utbildning som leder till det berörda yrket är reglerat i minst en tredjedel av medlemsstaterna.

c) Det gemensamma utbildningsprovet har utarbetats efter ett öppet korrekt förfarande, som inbegripit relevanta intressenter från medlemsstater där yrket inte är reglerat.

d) Medborgare från samtliga medlemsstater får delta i det gemensamma utbildningsprovet och medverka i den praktiska organiseringen av ett sådant prov i medlemsstaterna utan att först behöva vara medlemmar i eller registrerade hos en yrkesorganisation.

3. Representativa yrkesorganisationer på unionsnivå såväl som yrkesorganisationer eller behöriga myndigheter på nationell nivå från minst en tredjedel av medlemsstaterna får skicka förslag till kommissionen på gemensamma utbildningsprov som uppfyller de krav som fastställs i punkt 2.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c för att fastställa innehållet i ett gemensamt utbildningsprov och de krav som gäller för att göra och klara provet.

5. En medlemsstat ska undantas från skyldigheten att anordna det gemensamma utbildningsprov som avses i punkt 4 på sitt territorium och från skyldigheten att bevilja automatiskt erkännande för yrkesutövare som har klarat det gemensamma utbildningsprovet, om ett av följande villkor uppfylls:

a) Det berörda yrket är inte reglerat på dess territorium.

b) Innehållet i det gemensamma utbildningsprovet kommer inte att i tillräcklig utsträckning minska de allvarliga hoten mot folkhälsan eller tjänstemottagarnas säkerhet som är relevanta på dess territorium.

c) Innehållet i det gemensamma utbildningsprovet skulle göra yrket betydligt mindre attraktivt jämfört med de nationella kraven.

6. Medlemsstaterna ska inom sex månader efter ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i punkt 4 underrätta kommissionen och de andra medlemsstaterna om

a) den tillgängliga kapaciteten för att anordna sådana prov,

b) all användning av det undantag som avses i punkt 5, tillsammans med en motivering av vilka villkor enligt den punkten som uppfylldes. Kommissionen får inom tre månader begära ytterligare förtydligande om den anser att en medlemsstat inte har angivit något skäl eller inte har givit tillräckliga skäl till att ett av dessa villkor har uppfyllts. Medlemsstaten ska svara inom tre månader från en sådan begäran.

Kommissionen får anta en genomförandeakt för att ange de medlemsstater där det gemensamma utbildningsprovet, framtaget i enlighet med punkt 4, ska anordnas, hur ofta det ska anordnas under ett kalenderår och övriga arrangemang som krävs för att anordna gemensamma utbildningsprov i medlemsstaterna.

KAPITEL IV

Gemensamma bestämmelser om etablering

Artikel 50

Handlingar och formföreskrifter

1. När de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten fattar beslut om en ansökan om tillstånd att utöva ett reglerat yrke genom tillämpning av denna avdelning, kan de begära de handlingar och intyg som nämns i bilaga VII.

De handlingar som avses i punkterna 1 d, e och f i bilaga VII får inte vara äldre än tre månader då de fogas till ansökan.

Medlemsstater, institutioner och andra juridiska personer skall behandla överlämnade uppgifter konfidentiellt.

2. Om det finns skälig grund för tvivel får den mottagande medlemsstaten kräva att de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat styrker äktheten av de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som utfärdats i den andra medlemsstaten samt, i tillämpliga fall, intygar att personen i fråga, för de yrken som avses i kapitel III i detta avsnitt, har uppfyllt de minimikrav på utbildning som avses i artiklarna 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40, 44 och 46.

3. Om det finns skälig grund för tvivel, och om bevis på formella kvalifikationer i enlighet med artikel 3.1 c har utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat och innefattar utbildning som erhållits helt eller delvis vid en inrättning som etablerats lagligt i en annan medlemsstat, skall den mottagande medlemsstaten ha rätt att hos det behöriga organet i den medlemsstat där examensbeviset har utfärdats kontrollera

a) huruvida utbildningskursen vid den institution som gav utbildningen har godkänts formellt av utbildningsanstalten i den medlemsstat där examensbeviset har utfärdats,

b) huruvida det utfärdade beviset på formella kvalifikationer är detsamma som skulle ha utfärdats om kursen hade följts helt och hållet i den medlemsstat där examensbeviset har utfärdats,

c) huruvida beviset på formella kvalifikationer ger samma yrkesrättigheter i den medlemsstat där examensbeviset har utfärdats.

3a. Om det finns skälig grund för tvivel får den mottagande medlemsstaten kräva att de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat bekräftar att den sökande inte är föremål för ett temporärt upphävande av rätten att utöva yrket eller förbjudits att utöva det till följd av en grav yrkesmässig försummelse eller fällande dom på grund av brottslig handling i samband med den sökandes yrkesutövning.

3b. Informationsutbyte mellan olika medlemsstaters behöriga myndigheter enligt denna artikel ska ske via IMI.

4. Om en mottagande medlemsstat av sina medborgare kräver edsavläggelse eller en högtidlig försäkran för tillträde till ett reglerat yrke och ordalydelsen i denna ed eller förklaring inte kan användas av medborgare i de andra medlemsstaterna, skall medlemsstaten sörja för att den berörde kan använda passande och likvärdiga formuleringar.

Artikel 51

Förfarande för ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer

1. Den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten skall bekräfta mottagandet av ansökan inom en månad från och med mottagandet och underrätta sökanden om handlingar eventuellt saknas.

2. En ansökan om tillstånd att få utöva ett reglerat yrke skall behandlas och ett vederbörligen motiverat beslut fattas av den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet snarast möjligt och under alla omständigheter inom tre månader efter det att den fullständiga ansökan inkom. Denna tidsfrist kan emellertid förlängas med en månad i fall som omfattas av kapitlen I och II i denna avdelning.

3. Beslutet eller underlåtenhet att meddela beslut inom föreskriven tid kan överklagas hos domstol enligt nationell rätt.

Artikel 52

Användande av yrkestitel

1. Om användandet av yrkestiteln för en av yrkesverksamheterna i fråga är reglerat i en mottagande medlemsstat, skall de övriga medlemsstaternas medborgare vilka har tillstånd att utöva ett reglerat yrke med stöd av avdelning III bära den yrkestitel som i den mottagande medlemsstaten motsvarar detta yrke och använda eventuell förkortning.

2. Om ett yrke är reglerat i den mottagande medlemsstaten genom en sådan sammanslutning eller organisation som avses i artikel 3.2, får medlemsstaternas medborgare bara använda den yrkestitel eller den förkortning som sammanslutningen eller organisationen fastställt om de kan visa att de tillhör sammanslutningen eller organisationen.

Om medlemskapet i sammanslutningen eller organisationen är förenat med vissa kvalifikationer, kan detta krav då det gäller de övriga medlemsstaternas medborgare som innehar yrkeskvalifikationer bara göras gällande på de villkor som föreskrivs i detta direktiv.

3. En medlemsstat får inte förbehålla innehavarna av yrkeskvalifikationer användningen av en yrkestitel om den inte har underrättat kommissionen och de övriga medlemsstaterna om den berörda sammanslutningen eller organisationen i enlighet med artikel 3.2.

AVDELNING IV

DETALJERADE VILLKOR FÖR UTÖVANDE AV YRKET

Artikel 53

Språkkunskaper

1. Yrkesutövare som får sina yrkeskvalifikationer erkända ska ha nödvändiga språkkunskaper för att utöva yrkesverksamheten i den mottagande medlemsstaten.

2. En medlemsstat ska säkerställa att alla kontroller som utförs eller övervakas av den behöriga myndigheten för att kontrollera efterlevnad av skyldigheten enligt punkt 1 är begränsade till kunskapen i ett officiellt språk i den mottagande medlemsstaten eller ett förvaltningsspråk i den mottagande medlemsstaten, förutsatt att det också är ett officiellt språk i unionen.

3. Kontroller som genomförs i enlighet med punkt 2 får införas om det yrke som ska utföras har konsekvenser för patientsäkerheten. Kontroller får införas för andra yrken om det finns allvarliga och konkreta tvivel om att yrkesutövaren har tillräckliga språkkunskaper avseende den yrkesverksamhet som yrkesutövaren tänker utöva.

Kontroller får endast ske efter det att ett europeiskt yrkeskort har utfärdats i enlighet med artikel 4d eller efter det att yrkeskvalifikationen har erkänts.

4. Alla kontroller av språkkunskaper ska stå i proportion till den verksamhet som ska utövas. Den berörda yrkesutövaren ska ha rätt att överklaga sådana kontroller enligt nationell lagstiftning.

Artikel 54

Användande av utbildningstitel

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 7 och 52 skall den mottagande medlemsstaten se till att de berörda personerna har rätt att använda utbildningstitlar från ursprungsmedlemsstaten, och den eventuella förkortningen av denna, på ursprungsmedlemsstatens språk. Den mottagande medlemsstaten får kräva att denna titel följs av namn och plats för den institution eller examensnämnd som utfärdat den. Om den utbildningstitel som används i ursprungsmedlemsstaten kan förväxlas med en titel som i den mottagande medlemsstaten kräver kompletterande utbildning, som personen i fråga inte har genomgått, får denna medlemsstat kräva att vederbörande använder utbildningstiteln från ursprungsmedlemsstaten i en lämplig form som den mottagande medlemsstaten anger.

Artikel 55

Anslutning till försäkringskassa

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5.1 och artikel 6 första stycket b, skall de medlemsstater som kräver att de personer som förvärvat sina yrkeskvalifikationer på deras territorium skall fullgöra en förberedande praktiktjänstgöring och/eller ha yrkeserfarenhet för att få anslutas till en

försäkringskassa, ge innehavare av yrkeskvalifikationer som läkare och tandläkare som förvärvats i en annan medlemsstat dispens från detta krav.

Artikel 55a

Erkännande av yrkespraktik

1. Om tillträde till ett reglerat yrke i ursprungsmedlemsstaten kräver en avslutad yrkespraktik ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet, vid behandling av en ansökan om tillstånd att få utöva det reglerade yrket, erkänna den yrkespraktik som förvärvats i en annan medlemsstat, förutsatt att praktiken är i enlighet med de offentliggjorda riktlinjer som avses i punkt 2, och beakta de yrkespraktiker som förvärvats i ett tredjeland. Medlemsstaterna får dock i nationell lagstiftning fastställa en rimlig begränsning på den del av yrkespraktiken som kan förvärvas utomlands.

2. Erkännandet av yrkespraktiken får inte ersätta kraven för att genomgå ett prov och få tillträde till yrket i fråga. De behöriga myndigheterna ska offentliggöra riktlinjer för hur den yrkespraktik som förvärvas i en annan medlemsstat eller i tredjeland ska organiseras och erkännas, särskilt handledarens roll i samband med yrkespraktiken.

AVDELNING V

ADMINISTRATIVT SAMARBETE OCH GENOMFÖRANDEANSVAR GENTEMOT MEDBORGARNA

Artikel 56

Behöriga myndigheter

1. De behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten och ursprungsmedlemsstaten skall bedriva ett nära samarbete och ge varandra ömsesidigt bistånd för att underlätta tillämpningen av detta direktiv. De skall garantera att de upplysningar som utväxlas behandlas konfidentiellt.

2. De behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten och ursprungsmedlemsstaten ska utbyta information om disciplinära åtgärder eller straffrättsliga påföljder som vidtagits eller andra allvarliga, specifika omständigheter som kan ha följder för utövandet av verksamheten enligt detta direktiv. De ska då iaktta regler om skydd av personuppgifter som anges i direktiv 95/46/EG och 2002/58/EG.

Ursprungsmedlemsstaten skall kontrollera om förhållandena är riktiga och dess myndigheter avgöra typ och omfattning av de undersökningar som skall göras och meddela den mottagande medlemsstaten vilka konsekvenser landet drar av de lämnade uppgifterna.

2a. Vid tillämpning av punkterna 1 och 2 ska den behöriga myndigheten använda IMI.

3. Senast den 20 oktober 2007 skall varje medlemsstat utse de behöriga myndigheter och organ som är bemyndigade att utfärda eller ta emot bevis på formella kvalifikationer och andra handlingar eller upplysningar, samt de behöriga myndigheter och organ som är bemyndigade att motta ansökningarna och fatta de

beslut som avses i detta direktiv, och de skall genast underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om detta.

4. Varje medlemsstat ska utse en samordnare för verksamheten för de behöriga myndigheter som avses i punkt 1 och underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om detta.

Samordnarna ska ha följande uppgifter:

a) Att främja enhetlig tillämpning av direktivet.

b) Att inhämta alla uppgifter av betydelse för tillämpning av direktivet, bl.a. uppgifter om tillträdesvillkor för reglerade yrken i medlemsstaterna.

c) Att granska förslag på gemensamma utbildningsramar och gemensamma utbildningsprov.

d) Att utbyta information och bästa praxis för att optimera kompetensutvecklingen i medlemsstaterna.

e) Att utbyta information och bästa praxis om tillämpning av de kompensationsåtgärder som avses i artikel 14.

För att utföra de uppgifter som anges i led b i den här punkten kan samordnarna vända sig till de rådgivningscentrum som avses i artikel 57b.

Artikel 56a

Varningsmekanism

1. De behöriga myndigheterna i en medlemsstat ska meddela de behöriga myndigheterna i alla andra medlemsstater om en yrkesutövare vars utövande på den medlemsstatens territorium av följande yrkesverksamheter i sin helhet eller delvis har begränsats eller förbjudits, även temporärt, av nationella myndigheter eller domstolar:

a) Läkare och allmänpraktiserande läkare som innehar ett examensbevis som avses i punkterna 5.1.1 och 5.1.4 i bilaga V.

b) Läkare med specialistkompetens som innehar en yrkestitel som avses i punkt 5.1.3 i bilaga V.

c) Sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.2.2 i bilaga V.

d) Tandläkare som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.3.2 i bilaga V.

e) Specialisttandläkare som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.3.3 i bilaga V.

f) Veterinär som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.4.2 i bilaga V.

g) Barnmorska som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.5.2 i bilaga V.

h) Apotekare som innehar ett examensbevis som förtecknas i punkt 5.6.2 i bilaga V.

i) Innehavare av intyg enligt punkt 2 i bilaga VII som anger att innehavaren slutfört en utbildning som uppfyller de minimikrav som förtecknas i artikel 24, 25, 31, 34, 35,

38, 40 eller 44, men som påbörjats före de respektive referensdatum för kvalifikationer som förtecknas i punkterna 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V.

j) Innehavare av intyg om förvärvade rättigheter enligt artiklarna 23, 27, 29, 33, 33a, 37, 43 och 43a.

k) Andra yrkesutövare som utövar verksamhet som har konsekvenser för patientsäkerheten, om yrkesutövaren utövar ett yrke som är reglerat i den medlemsstaten.

l) Yrkesutövare som utövar verksamhet som rör undervisning av barn, inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet, om yrkesutövaren utövar ett yrke som är reglerad i den medlemsstaten.

2. De behöriga myndigheterna ska lämna de uppgifter som avses i punkt 1 via varning genom IMI senast tre dagar efter dagen för antagande av beslutet om att begränsa eller förbjuda utövandet av yrkesverksamheten i sin helhet eller delvis. Dessa uppgifter ska begränsas till

a) yrkesutövarens identitet,

b) det berörda yrket,

c) uppgifter om den nationella myndighet eller domstol som fattat beslutet om begränsning eller förbud,

d) begränsningens eller förbudets räckvidd, och

e) den period under vilken begränsningen eller förbudet gäller.

3. De behöriga myndigheterna i en berörd medlemsstat ska senast tre dagar efter dagen för antagande av domstolens beslut underrätta de behöriga myndigheterna i alla medlemsstater, via varning genom IMI, om de yrkesutövares identitet som har ansökt om erkännande av kvalifikationer enligt detta direktiv och som senare, enligt domstolar, har visat sig använda falska intyg på yrkeskvalifikationer i detta sammanhang.

4. Behandlingen av personuppgifter i samband med det informationsutbyte som avses i punkterna 1 och 3 ska ske i enlighet med direktiven 95/46/EG och 2002/58/EG. Kommissionens behandling av personuppgifter ska ske i enlighet med förordning (EG) nr 45/2001.

5. De behöriga myndigheterna i samtliga medlemsstater ska underrättas utan dröjsmål när ett sådant förbud eller en sådan begränsning som avses i punkt 1 har upphört att gälla. För detta ändamål ska den behöriga myndigheten i den medlemsstat som tillhandahåller uppgifterna i enlighet med punkt 1 också vara skyldig att ange det datum då förbudet eller begränsningen upphör att gälla liksom eventuella senare ändringar fram till det datumet.

6. Medlemsstaterna ska föreskriva att de yrkesutövare som avses i de varningar som skickas till andra medlemsstater skriftligen informeras om dessa beslut om varningar vid samma tidpunkt som varningarna skickas, att de enligt nationell rätt kan överklaga besluten eller ansöka om rättelse av dem och att de ska ha tillgång till gottgörelse för eventuell skada som vållas av felaktiga varningar som skickats till andra medlemsstater, och i sådana fall ska besluten om varning antas med förbehållet att de är föremål för rättsliga förfaranden från yrkesutövarens sida.

7. Uppgifter om varningar får behandlas inom IMI så länge de är giltiga. Varningar ska sedan raderas inom tre dagar efter dagen för antagande av beslutet om återkallelse eller efter det att det förbud eller den begränsning som avses i punkt 1 har upphört att gälla.

8. Kommissionen ska anta genomförandeakter för tillämpningen av varningsmekanismen. Dessa genomförandeakter ska innehålla bestämmelser om de myndigheter som är behöriga att skicka eller ta emot varningar och om återkallande och avslutande av varningar, och åtgärder för att säkerställa bearbetning. Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 58.2.

Artikel 57

Central onlinetillgång till information

1. Medlemsstaterna ska sörja för att följande information finns tillgänglig online via de gemensamma kontaktpunkterna som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (6), och uppdateras regelbundet:

a) En förteckning över samtliga reglerade yrken i medlemsstaten, inklusive kontaktuppgifter för de behöriga myndigheterna för varje reglerat yrke och de rådgivningscentrum som avses i artikel 57b.

b) En förteckning över de yrken för vilka ett europeiskt yrkeskort finns tillgängligt, information om kortets funktion, inklusive alla relaterade avgifter som yrkesutövarna ska betala, och behöriga myndigheter för utfärdande av kortet.

c) En förteckning över alla yrken för vilka medlemsstaten tillämpar artikel 7.4 i sina nationella lagar och andra författningar.

d) En förteckning över alla reglerade utbildningar och utbildningar med särskilt upplägg enligt artikel 11 c ii.

e) De krav och förfaranden enligt artiklarna 7, 50, 51 och 53 som gäller för de reglerade yrkena i medlemsstaten, inklusive alla relaterade avgifter som medborgarna ska betala och de dokument som de måste lämna in till de behöriga myndigheterna.

f) Information om hur man ska överklaga, enligt nationella lagar och andra författningar, de beslut som antagits av de behöriga myndigheterna enligt detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska sörja för att den information som avses i punkt 1 tillhandahålls användarna på ett tydligt och heltäckande sätt, att den är lättillgänglig även på avstånd och på elektronisk väg och att den hålls aktuell.

3. Medlemsstaterna ska se till att en begäran om information som riktas till den gemensamma kontaktpunkten besvaras så snabbt som möjligt.

4. Medlemsstaterna och kommissionen ska vidta kompletterande åtgärder för att uppmana de gemensamma kontaktpunkterna att göra den information som avses i punkt 1 tillgänglig på andra officiella språk i unionen. Detta ska inte inverka på medlemsstaternas lagstiftning om språkanvändning på deras territorier.

5. Medlemsstaterna ska samarbeta med varandra och kommissionen när det gäller genomförandet av punkterna 1, 2 och 4.

Artikel 57a

Förfaranden på elektronisk väg

1. Medlemsstaterna ska sörja för att samtliga krav, förfaranden och formaliteter som avser frågor som täcks av detta direktiv kan slutföras enkelt, på avstånd och elektronisk väg, via den berörda gemensamma kontaktpunkten eller de relevanta behöriga myndigheterna. Detta ska inte hindra de behöriga myndigheterna i medlemsstaten från att begära bestyrkta kopior i ett senare skede, om det finns skälig grund för tvivel och om det är absolut nödvändigt.

2. Punkt 1 ska inte gälla för genomförandet av anpassningsperioden eller lämplighetsprovet.

3. När det för fullgörande av de förfaranden som avses i punkt 1 i denna artikel är motiverat för medlemsstaterna att begära avancerade elektroniska signaturer, så som det definieras i artikel 2 punkt 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer (7), ska de godta elektroniska signaturer som uppfyller kraven i kommissionens beslut 2009/767/EG av den 16 oktober 2009 om åtgärder som underlättar användningen av förfaranden på elektronisk väg genom gemensamma kontaktpunkter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (8) och vidta tekniska åtgärder för behandling av dokument med avancerade elektroniska signaturer som fastställs i kommissionens beslut 2011/130/EU av den 25 februari 2011 om fastställande av minimikrav för behandling över gränserna av dokument som signerats elektroniskt av behöriga myndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (9).

4. Samtliga förfaranden ska genomföras i enlighet med artikel 8 i direktiv 2006/123/EG när det gäller de gemensamma kontaktpunkterna. De tidsfrister för förfarandena som anges i artikel 7.4 och artikel 51 i detta direktiv ska inledas vid den tidpunkt då en medborgare lämnat en ansökan eller en handling som saknas till en gemensam kontaktpunkt eller direkt till den relevanta behöriga myndigheten. En begäran om de bestyrkta kopior som avses i punkt 1 i denna artikel ska inte betraktas som en begäran om en handling som saknas.

Artikel 57b

Rådgivningscentrum

1. Varje medlemsstat ska senast den 18 januari 2016 utse ett rådgivningscentrum som ska ha till uppgift att ge medborgarna och rådgivningscentrumen i övriga medlemsstater stöd när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer enligt detta direktiv, inklusive information om nationell lagstiftning som reglerar dessa yrken och utövandet av dessa, sociallagstiftning och, i tillämpliga fall, yrkesetiska regler.

2. Rådgivningscentrum i mottagande medlemsstater ska hjälpa medborgarna att utöva de rättigheter som de tillerkänns enligt detta direktiv, vid behov i samarbete med rådgivningscentrum i ursprungsmedlemsstater och de behöriga myndigheterna och de gemensamma kontaktpunkterna i mottagande medlemsstater.

3. Alla behöriga myndigheter i ursprungsmedlemsstaten eller den mottagande medlemsstaten ska samarbeta till fullo med rådgivningscentrumet i den medlemsstaten, och vid behov i ursprungsmedlemsstaten, och på begäran lämna alla relevanta uppgifter om enskilda ärenden till dessa rådgivningscentrum, med

respekt för reglerna för uppgiftsskydd i enlighet med direktiven 95/46/EG och 2002/58/EG.

4. Ett rådgivningscentrum ska på begäran av kommissionen informera den om resultaten av ärenden som den handlägger inom två månader efter det att det mottagit en sådan begäran.

Artikel 57c

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 3.2 tredje stycket, artikel 20, artikel 21.6 andra stycket, artiklarna 21a.4 och 25.5, artikel 26 andra stycket, 31.2 andra stycket, 34.2 andra stycket, artiklarna 35.4 och 35.5, 38.1 andra stycket, 40.1 tredje stycket, 44.2 andra stycket, artiklarna 49a.4 och 49b.4 ska ges till kommissionen för en period av fem år från den 17 januari 2014. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenheter senast nio månader före utgången av perioden av fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, om inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 3.2 tredje stycket, artikel 20, artikel 21.6 andra stycket, artiklarna 21a.4 och 25.5, artikel 26 andra stycket, 31.2 andra stycket, 34.2 andra stycket, artiklarna 35.4 och 35.5, 38.1 andra stycket, 40.1 tredje stycket, 44.2 andra stycket, artiklarna 49a.4 och 49b.4 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artikel 3.2 tredje stycket, artikel 20, artikel 21.6 andra stycket, artiklarna 21a.4 och 25.5, artikel 26 andra stycket, 31.2 andra stycket, 34.2 andra stycket, artiklarna 35.4 och 35.5, 38.1 andra stycket, 40.1 tredje stycket, 44.2 andra stycket, artiklarna 49a.4 och 49b.4 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentet eller rådets initiativ.

Artikel 58

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté för erkännande av yrkeskvalifikationer. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 59

Öppenhet

1. Medlemsstaterna ska till kommissionen lämna en förteckning över befintliga reglerade yrken, och fastställa den verksamhet som varje yrke omfattar, och en förteckning över reglerade utbildningar, och utbildningar med särskilt upplägg, vilka avses i artikel 11 c ii, på deras territorium senast den 18 januari 2016. Alla ändringar av dessa förteckningar ska också meddelas kommissionen utan onödigt dröjsmål. Kommissionen ska inrätta och upprätthålla en allmänt tillgänglig databas över reglerade yrken, vilken även ska innehålla en allmän beskrivning av den verksamhet som ingår i varje yrke.

2. Senast den 18 januari 2016 ska medlemsstaterna till kommissionen lämna förteckningen över yrken för vilka en förhandskontroll av kvalifikationer är nödvändig enligt artikel 7.4. För varje yrke som tas upp i en sådan förteckning ska medlemsstaterna lämna en särskild motivering till kommissionen.

3. Medlemsstaterna ska undersöka huruvida de krav enligt deras rättssystem som begränsar tillträdet till ett yrke eller utövandet av ett yrke till innehavare av en särskild yrkeskvalifikation, inklusive användningen av yrkestitlar och den yrkesverksamhet som medges inom ramen för en titel, i denna artikel benämnd som ”krav”, överensstämmer med följande principer:

a) Kraven får varken direkt eller indirekt diskriminera på grund av nationalitet eller bosättningsort.

b) Kraven ska vara motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset.

c) Kraven ska vara lämpliga för att uppnå de eftersträvade målen och får inte gå utöver vad som krävs för att uppnå målen.

4. Punkt 1 ska också gälla för yrken som i en medlemsstat regleras av en sammanslutning eller organisation enligt artikel 3.2 och alla krav på medlemskap i dessa sammanslutningar eller organisationer.

5. Senast den 18 januari 2016 ska medlemsstaterna till kommissionen lämna uppgifter om de krav de avser att behålla och skälen till att de anser att dessa krav uppfyller villkoren i punkt 3. Medlemsstaterna ska lämna uppgifter om de krav som de därefter inför och skälen till att de anser att dessa krav uppfyller villkoren i punkt 3 inom sex månader efter det att den berörda åtgärden införts.

6. Senast den 18 januari 2016, och därefter vartannat år, ska medlemsstaterna också lämna en rapport till kommissionen om de krav som tagits bort eller mildrats.

7. Kommissionen ska vidarebefordra rapporterna som avses i punkt 6 till de övriga medlemsstaterna, som ska lämna synpunkter inom samma period om sex månader. Inom samma period ska kommissionen samråda med intresserade parter, däribland de berörda yrkena.

8. Kommissionen ska lämna en sammanfattande rapport, som baseras på medlemsstaternas uppgifter, till den samordningsgrupp som inrättats enligt kommissionens beslut 2007/172/EG av den 19 mars 2007 om upprättande av en

samordningsgrupp för erkännande av yrkeskvalifikationer (10), vilken får lämna synpunkter.

9. Mot bakgrund av de synpunkter som avses i punkterna 7 och 8 ska kommissionen senast den 18 januari 2017 lägga fram sina slutliga undersökningsresultat för Europaparlamentet och rådet, vid behov åtföljda av förslag till ytterligare initiativ.

AVDELNING VI

ANDRA BESTÄMMELSER

Artikel 60

Rapportering

1. Efter den 20 oktober 2007 skall medlemsstaterna vartannat år lämna en rapport till kommissionen över tillämpningen av det inrättade systemet. Utöver allmänna kommentarer skall rapporten innehålla en statistisk översikt över de beslut som fattats samt en beskrivning av de viktigaste problemen som tillämpningen av direktivet fört med sig.

Från och med den 18 januari 2016 ska den statistiska översikt över de beslut som fattats, och som avses i första stycket, innehålla utförlig information om antalet och typer av beslut som fattats i enlighet med detta direktiv, inklusive de typer av beslut om partiellt tillträde som fattats av de behöriga myndigheterna i enlighet med artikel 4f, och en förklaring om de huvudsakliga problemen som tillämpningen av direktivet fört med sig.

2. Senast den 18 januari 2019, och därefter vart femte år ska kommissionen offentliggöra en rapport om genomförandet av detta direktiv.

Den första rapporten ska särskilt fokusera på de nya delar som införs i detta direktiv, och i synnerhet behandla följande punkter:

a) Hur det europeiska yrkeskortet fungerar.

b) Moderniseringen av de kunskaper, färdigheter och kompetenser som omfattas av avdelning III kapitel III, inklusive förteckningen över de kompetenser som avses i artikel 31.7.

c) Hur den gemensamma utbildningsramen och det gemensamma utbildningsprovet fungerar.

d) Resultatet av det särskilda kompletteringsprogram som fastställs i rumänsk lag eller andra författningar för innehavare av intyget på formella kvalifikationer som anges i artikel 33a, och för innehavare av intyget på formella kvalifikationer från en eftergymnasial utbildning, för att bedöma behovet av att se över de nuvarande bestämmelser som styr systemet för förvärvade rättigheter och gäller för rumänska intyg på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

Medlemsstaterna ska tillhandahålla all nödvändig information för att förbereda denna rapport.

Artikel 61

Undantagsklausul

Om större svårigheter på något visst område skulle uppstå för en viss medlemsstat vid tillämpningen av det här direktivet, skall kommissionen undersöka dessa svårigheter i samarbete med medlemsstaten i fråga.

Vid behov ska kommissionen anta en genomförandeakt för att medge den berörda medlemsstaten ett undantag när det gäller tillämpningen av bestämmelsen i fråga under en begränsad tidsperiod.

Artikel 62

Upphävande

Direktiven 77/452/EEG, 77/453/EEG, 78/686/EEG, 78/687/EEG, 78/1026/EEG, 78/1027/EEG, 80/154/EEG, 80/155/EEG, 85/384/EEG, 85/432/EEG, 85/433/EEG, 89/48/EEG, 92/51/EEG, 93/16/EEG och 1999/42/EG skall upphöra att gälla från och med den 20 oktober 2007. Hänvisningar till de upphävda direktiven skall anses som hänvisningar till detta direktiv, och de rättsakter som har antagits på grundval av de direktiven skall inte påverkas av upphävandet.

Artikel 63

Införlivande

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 20 oktober 2007 De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 64

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Artikel 65

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

För bilagorna till direktivet – se https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1584104527318&uri=CELEX:02005L0036-20190415